

C 452
Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 27-lea.

Nr. 243

1937.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

BCU Cluj / Central University Library Cluj
pe anul

1938

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 8.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Trăiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 10 Lei.

**„Asociațiunea pentru literatura Română
și cultura poporului român“, „ASTRA“.**

Intemeiată în 1861.

**PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.**

**Președinte activ:
Dr. Iuliu Moldovan.**

**Vice-președinte:
Dr. Gh. Moga.**

**Vice-președinte:
Dr. Gh. Preda.**

**Vice-președinte:
Dr. Sabin Furtună**

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de fruntași din toate părțile societății românești.

**E datoria fiecărui bun
român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“, eedind publicațiile
ei și inserându-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna.	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna.	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna.	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 30.—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—

C 452
Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 27-lea.

Nr. 243.

1937.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

1938

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 10 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIBL. UNIV. CLUJ-SIEU
Nr. 3333 - 1942

Casa Domnitoare română.

1. *Maiestatea Sa CAROL II, Rege al României*, născut în 16 Octombrie 1893 la Castelul Peleş.
2. *Marele Voevod de Alba-Iulia MIHAIU*, moştenitor de Tron al României, născut în Cotroceni (Bucureşti) în 25 Octombrie 1921.
3. *Maiestatea Sa ELENA*, fiica Regelui Greciei, născ. în 20 Aprilie 1898 în Atena, căsătorită la 10 Martie 1921.
4. *M. S. MARIA, Regina-Văduvă a României*, Princesă de Britania-mare şi Irlanda, născ. la 29 Octombrie 1875, căsătorită la 10 Ian. 1893 cu Ferdinand, al doilea Rege al României, mort la 20 Iulie 1927.
5. *Principele Nicolae*, fratele M. S. Regelui, născut la 5 August 1903.
6. *Princesă Elisaveta*, născută la 29 Septembrie 1894.
7. *Regina văduvă Mărioara*, a Jugoslaviei, născ. la 27 Dec. 1899, căsătorită în ziua de 8 Iunie 1922 cu *Alexandru* fostul rege al Sârbilor, Croaţilor şi Slovenilor.
8. *Princesă Ileana*, născ. la 23 Decembrie 1908, căsătorită în 28 Iulie 1931 cu arhiducele Anton de Habsburg.
9. *Principele Mircea*, născ. la 21 Decembrie 1912, mort la 2 Nov. 1918.

Sărbători ale Familiei Regale.

- 16 Octombrie, *Naşterea M. Sale Regelui Carol II.*
- 21 Maiu, *Onomastica M. Sale Elena.*
- 22 Iulie, *Onomastica M. S. Reginei-Văduve Maria.*
- 25 Octombrie, *Naşterea Marelui Voevod Mihaiu*, moştenitorul de Tron.
- 8 Noembrie, *Onomastica Marelui Voevod Mihaiu.*

Căpeteniile bisericilor românești din România

1. Biserica ortodoxă.

Mitropoliile bisericii ortodoxe-române sunt:

1. Mitropolia *Ungro-Vlahiei*, ridicată în anul 1925 la *Patriarhie*, cu reședința în București; 2. Mitropolia *Moldovei și Sucevii*, cu reședința în Iași; 3. Mitropolia *Transilvaniei*, cu reședința în Sibiu; 4. Mitropolia *Bucovinei*, cu reședința în Cernăuți; 5. *Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului*, cu reședința în Chișinău.

Episcopii sunt: 1. *E. Râmnicului-Noului Severin* cu reședința la *R.-Vâlcea*; 2. *E. Argeșului* cu reședința la *Curtea de Argeș*; 3. *E. Buzăului* cu reședința la *Buzău*; 4. *E. Romanului* cu reședința la *Roman*; 5. *E. Hușilor* cu reședința la *Huși*; 6. *E. Dunării de jos* cu reședința la *Galati*; 7. *E. Tomisului și Durostorului* cu reședința la *Constanța*; 8. *E. Aradului* cu reședința la *Arad*; 9. *E. Caransebeșului* cu reședința la *Caransebeș*; 10. *E. Vadului, Feleacului și Clujului* cu reședința la *Cluj*; 11. *E. Orădiei-Mari* cu reședința la *Oradea-Mare*; 12. *E. Cetății-Albe* cu reședința la *Ismail*; 13. *E. Hotinului* cu reședința la *Bălți*; 14. *Episcopia Oștirii*.

Patriarh: Sanctitatea Sa *Dr. Miron Cristea*, București.
Mitropolit și arhiepiscop: Înalt Prea Sf. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, Sibiu.

Episcopi: Prea Sf. Sa *N. Popovici*, Oradea.

Prea Sf. Sa *Nicolae Colan*, Cluj.

Prea Sf. Sa *Dr. Vasile Lăzărescu*, Caransebeș.
Scaunul de Episcop al Armatei din *Albă-Iulia*, vacant.

Prea Sf. Sa *Policarp Morușca*, Episcopul misionar pentru Românii ortodoxi din *Tările Apusene și America*.

2. Biserica greco-catolică.

Românii uniți sau greeco-catolici au în fruntea bisericii un mitropolit cu titlul „*Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș*” cu reședința la *Blaj*, sub care stau 4 episcopii ș. a. la *Lugoj, Oradea-Mare, Gherla și Satu-Mare*.
Mitropolit și arhiepiscop: I. P. S. S. *Dr. Alexandru Niculescu*.

Episcopi: P. S. S. Dr. Traian Frențiu Oradea,
 P. S. S. Dr. Iuliu Hossu, Cluj.
 P. S. S. Dr. Ioan Bălan, Lugoj.
 P. S. S. Dr. A. Russu, Satu-Mare.

Sărbători naționale.

(Cu oprire de orlee lucru.)

- 24 Ianuarie: Unirea Principatelor Române (Moldova și Muntenia) 1859.
 10 Maiu: Carol I. urcă tronul României (1866). — Proclamarea Independenței României (1877). — Încoronarea întâiului Rege român (1881).
 Înălțarea Domnului: Sărbătorirea eroilor morți pentru Patria română.

Alte sărbători naționale.

(Cu slobozente la lucru.)

- 27 Martie: Proclamarea Unirii Basarabiei cu România (1918).
 15 Maiu: Proclamarea libertății poporului român la Blaj (1848).
 28 Noembrie: Proclamarea Unirii Bucovinei cu România (1918).
 1 Decembrie: Proclamarea Unirii Transilvaniei cu România (1918).

Sărbători legale.

(Cu oprire de orlee lucru.)

- Toate Duminecile de peste an.
 Ziua întâi și a doua de Paști, Rusalii și Crăciun.
 Înălțarea Domnului (Ziua eroilor).
 1 Ianuarie (Anul Nou).
 6 Ianuarie (Boboteaza).
 24 Ianuarie (Unirea Principatelor).
 23 Aprilie Sf. Gheorghe.
 1 Maiu, ziua muncii.
 10 Maiu.
 8 Iunie, Procl. de Rege a M. S. Regelui Carol II.

Posturile.

1. Zilele de Mercuri și Vineri. — 2. Ajunul Bobotezei, 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 7 Martie—23 Apr. — 4. Postul SS. Apostoli în 28 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—14 August. — 6. Tătarea capului S. Ioan Botezătorul 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Sept. — 8. Postul Crăciunului, 15 Noembrie—24 Decembrie.

Cheia Călindarului.

Crugul soarelui	26		Mâna anului	4
Crugul lunii	17		Temelia lunii	11
Litera Păscălei II				

Regentul anului

este *Jupiter*, care după credințele vechi, „Prea mare noroc cu dragoste arată, scaun de cinste neamului omenesc“. BCU Cluj / Central University Library Cluj

După știința astronomică de azi, nu mai crede nimeni în păcălii de aceste, ei eu ochetanele cele mari și eu ajutorul calculelor, a aflat că Jupiter e planeta cea mai mare în familia Soarelui nostru, fiind de vreo 1400-ori așa de mare ca Pământul nostru și având 9 sateliți luminători, în timp ce Pământul abia are unul (Luna).

Anotimpurile.

Primăvara începe la 21 Martie. — *Vara* începe la 22 Iunie. — *Toamna* începe la 23 Sept. — *Iarna* începe la 22 Decembrie.

Intunecimi în 1938.

1. Intunecime totală de Lună, în 14 Mai. Se va vedea de pe Oceanul Atlantic, din America de Nord, de pe Oceanul Pacific.

2. Intunecime totală de Soare în 29 Mai. Se va vedea în partea de Sud a Pământului.

3. Intuneecime totală de Lună, în 7—8 Noemvrie. Se va vedea din Asia, Europa, Oceanul Indian, Africa, Oceanul Atlantic, America.

4. Intuneecime parțială de Soare, în 21—22 Noemv. Se va vedea din Japonia, Manciuria, Siberia, Oceanul Pacific, partea de Nord.

Adresele Ministerelor și autorităților din București.

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de Interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *de războiu*, Piața Valter Mărăcineanu; *de lucrări publice*, B-dul Elisabeta; *de comunicații*, B-dul Elisabeta; *de comerț și industrie*, Calea Victoriei 157; *de justiție*, Str. Bursei 2; *de domenii*, B-dul Carol; *al cultelor și artelor*, Str. Gen. Berthelot 26; *de instrucțiune publică*, Str. Spiru Haret 8; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Stradela Alex. Lahovari; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Calea Victoriei (Biserica Albă). Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a închisorilor, Str. Bursei 2. — Direcțiunea Generală a S. M. R. la Minist. Comun., B-dul Elisabeta. — Înalta Curte de casație, Calea Rahovei 4. — Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. — Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. — Prefectura Poliției, Calea Victoriei. — Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. — Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. — Senatul, Piața Universității. — Siguranța Gen. a Statului, Bulevardul Pake 94. — Casa pensiilor, Minist. de Finanțe. — Casa școalelor, Str. General Berthelot 26. — Casa Bisericeilor, Str. General Berthelot 26. — Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. — Regia Monop. Statului, Șoseaua Giulești colț Bulev. Regiei. — Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. — Biroul Controlul Străinilor, Str. Matei Basarab 3.

Cronologie românească.

Anii după Christos :

101. Întâiul războiu al lui Traian cu Dacii.
106. Dacia (România de astăzi) e prefăcută în provincie romană.
271. Împăratul Aurelian retrage armata și pe funcționarii romani din Dacia și prin învoială lasă Goji (un fel de Germani) ca fărtați ai împărăției în Dacia.
895. Năvălesc Ungurii.
1186. Se înființează statul româno-bulgar, dincolo de Dunăre, în frunte cu familia domnitoare română a lui *Asan*.
1211. Ca să poată stăpâni Ardealul cucerit, Andreiu II, regele Ungariei chiamă cavaleri *Teutoni* în Țara Bârsel. După câțiva ani se duc însă în Prusia.
1224. Acelaș rege dă *Sașilor* veniți în cursul anilor prin Ardeal o diplomă, ca și ei să se poată folosi de munți, pășuni, păduri, apele râurilor, împreună cu Românii, stăpânii cei vechi.
1247. Alt rege al Ungariei chiamă în Banat cavaleri *Ioaniși*. Dar și aceștia se reîntorc în țara lor. — În Muntenia erau voievozi români *Litovolu* și *Seneslau*, cari stăpâneau și Țara Hațegului și a Făgărașului.
1330. Basarab, Domnul Munteniei, bate rău pe Carol Robert, regele Ungariei, care-i cerea tribut.
1359. *Bogdan*, voevodul Maramurășului, întemeiază Țara Moldovei independente.
1437. Revoluția țaranilor români și unguri din Transilvania contra asupririi nobililor (nemeșilor). Țaranii sunt învinși cu înșelăctune. Nobilii unguri, Săcuii și Sașii

inchele o tovărășie jurând să se ajute unii pe alții
 contra Românilor.

1467. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Matei Corvin,
 regele Ungariei, la *Bata*.
1474. Românii din ținutul Șelcii și al Mediașului se răscoală
 din cauza asupririi diregătorilor sași.
1475. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Turci la *Vaslul*
 (Podul Inalt, Rațova).
1476. Ștefan e bătut de Turci la *Războieni* (Valea Albă).
1486. Românii încep o nouă revoluțiune în ținutul Bistriței,
 cerând recunoașterea lor ca națiune egal îndreptă-
 țită cu nobilii, Sașii și Săcuii după drepturile avute
 la venirea Ungurilor. După lupte grele, Românii sunt
 învinși de nobili, Săcui și Sași.
1497. Ștefan cel Mare bate pe Poloni în *Codrul Cosminului*.
1508. Înfiișarea *tipografiel* în Muntenia.
1514. Revoluția țărănilor români și unguri contra nobililor.
 Țărăni sunt învinși și robiți și mai rău.
1526. La Mohaci, Turcii bat pe Unguri, regele acestora
 e ucis. Ungaria de Nordvest ajunge sub stăpânirea
 Austriei, Transilvania își capătă domniilor, care plă-
 tește tribut Turcilor ca și Principatele Române Mol-
 dova și Muntenia, iar Ungaria adevărată (cea de azi)
 și Banatul ajung fără turcească.
1544. Sașii, părăsind religia catolică, se fac luterani și
 tipăresc în Sibiliu românește un *catehism*, care e
 cea dintâiu carte românească tipărită. Pe Români
 nu-i pot atrage însă la legea lor.
1560. *Coresi* începe tipărirea de cărți bisericești româ-
 nești în Brașov, la o tipografie săsească.

1596. *Mihaiu Viteazul* bate pe Turci la *Călugărent*.
1599. *Mihaiu Viteazul* bate pe Andreiu Batori, principele Ardealului, la *Șelimbăr* lângă Sibliu și cucerește Transilvania.
1600. *Mihaiu Vișeazul* cucerește și Moldova. Anul acesta Românii din Dacia lui Traian ajung să fie toți uniți sub un singur domnitor român.
1601. (19 August) *Mihaiu Viteazul* e omorât pe Câmpia Turzii.
1640. Principele Transilvaniei, Gheorghe Rákóczy tipărește un *catehism calvin* și silește pe mitropolitul român și pe preoșii români să învețe după el. Cei mai mulți boieri români s'au făcut calvini, pe-alocuri chiar și Românii dela sate. De calvinire au scăpat Românii ajungând sub stăpânirea austriacă și făcându-se unire bisericească cu Roma catolică.
1648. Se tipărește, la Alba-Iulia, Noul Testament în limba română.
1688. Se tipărește românește, la București, Biblia întreagă, tradusă de boieri și clerici români.
1699. Pacea dela Corlovaș între Austria și Turcia. Austria ajunge stăpână peste Ungaria turcească și peste Transilvania.
1700. Unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica romano-catolică, rămânând însă toate obiceiurile bisericesti cele vechi.
1775. Austria răpește Nordul Moldovei, numindu-l *Bucovina*.
1784. Revoluția Românilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan.

1787. Bolerul Enache Văcărescu tipărește întâia gramatică românească.
1812. Rușii răpesc întâia oară Moldova dintre Prut și Nistru și o numesc *Basarabia*.
1816. Profesorul *Gheorghe Lazăr* din Avrig trece în România veche și înființează în București întâia școală superioară românească.
1821. Răscoala lui *Tudor Vladimirescu* în Muntenia și alungarea domniei fanariote (grecești).
1848. 15 Maiu. Adunarea Românilor pe Câmpia Libertății dela Blaj. *Revoluția*.
1859. *Unirea Principatelor Române*, Muntenia și Moldova.
1877. Războiul româno-ruso-turc. România se proclamă independentă. Rușii răpesc a doua oară Basarabia, din care se alipise o parte de nouă la Moldova, în anul 1858.
1881. Încoronarea celui dintâiu Rege al României, Carol I.
- 1916—1919. Războiul pentru întregirea neamului românesc.
1919. Armata română ocupă *Budapesta*.
1920. Pacea dela *Trianon* (Versailles, lângă Paris).
1922. 15 Octombrie. Încoronarea întâiului Rege al României întregite.
1927. 20 Iulie, urcarea pe tron a M. Sale *Mihail*, Rege al României.
1930. 8 Iunie, urcarea pe tron a M. Sale *Carol II*, Rege al României.
-

Extras din tariful poștal intern și internațional.

I. Scrisori și imprimat.

1. O scrisoare simplă până la 20 grame:

a) În interiorul unei comuni

b) Pentru alte localități

tar pt. fiecare 20 gr. sau fracț. în plus câte

2. O carte poștală simplă

3. O carte poștală ilustrată

4. O carte poștală specială pentru militari, grade inferioare încazarmași

5. O carte poșt. cu răsp. plătit

6. Imprim. ordinare de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 50 grame

7. Cărți didactice, literare și științifice, inclusiv prospectele și cataloagele de editură și librărie de fiecare 50 gr. sau fracțiune, câte

8. Ziare cotidiene de fiecare 100 grame sau fracț. de 100 gr.

Publicaștuni periodice cari apar în țară cel puțin odată trimestr., exp. direct de edit., sau mandataril lor, de fiecare 50 grame sau fracțiune de 50 grame

Imprimatele de sub 7 și 8 pentru țările cari au convenit la o reducere 50%, adică de fiecare 50 gr. câte

9. Imprimat în relief pentru orbi, de fiecare 1000 grame sau fracțiune câte

10. Hârtii de afaceri până la 250 grame

tar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune

Aviație	Caut		Interiorul României		Pt. Grecia, Iugoslavia, Turcia	Pt. Austria, Cehoslov., Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări
	Lei	L. B.	L.	B.		Lei	Lei B.	
1			4					
1	/		6		7 50		7 50	10
			2		4.50		6	8
-50			3	50	4.50		4 50	6
1	2		3	50	4.50		4 50	8
-50			1				4 50	6
1			7				8	12
-50			1		1.25		2	2
-50					50		2	2
					25	-50	4*	4*
					25	-50	2	2
50				25			2	2
				5			10	10
				1			2	2

* Aceste taxe se înțeleg câte Lei 2— de fiecare 50 gr. sau fracțiune de 50 grame.

Cărțile poștale trebuie expediate deschise, adică fără bandă, nici în plic.

11. Probele de mărfuri până la 100 gr.
tar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune

Francarea tuturor corespondențelor este obligatorie. Cele depuse nefrancate cad în rebut la origină. Cele insuficient francate se încerează la destinație cu dublul insuficienței.

12. Taxa recomandată

Această taxă se aplică pe lângă cele de sub Nr. 1 până la 11.

13. Taxa adevăririi de primire la obiectele recomandate:

a) cerută în momentul depunerii obiectului

b) cerută ulterior depunerii obiectului

14. Taxa unei foi de reclamație

15. Taxa pentru expres

16. Taxa unei foi de recl. pt. ob. int. neînregistrate

17. Taxa unei cărți de identitate internațională

18. Suprataxa pentru obiectele adresate Poste-restante (fără taxă)

19. Suprataxa în Duminică și sărbătorile legale pt. poștă

Cupon internațional

20. Taxa de plată minimă pt. obiectele care se depun din eroare insuficient francate

Se tratează ca nefrancate obiectele care deși au un început de francare, totuși timbrele aplicate pe ele nu reprezintă cel puțin taxa de francare pentru prima unitate de greutate.

Aviație	Cuit		Interiorul României		Pt. Suedia, Anglia, Irlanda, Italia	Pt. Austria, Cehoslov., Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări
	L.	B.	L.	B.		Lei	B.	
			3				4	4
			1				2	2
			10				10	10
			10				10	10
			10				18	18
			10				18	18
			20				20	20
			2					
			35				35	35
			5					
			15					
			2				4	4

II. Taxa pentru telegrame în țara noastră.

Pe un cuvânt, adresat Loco Lei 1'— cu un minimum de Lei 10'—

Pe un cuvânt, preschimbabil între 2 localități Lei 2'— eu un minimum de Lei 20'—

Pe 10 cuvinte Lei 20'—

" 11 " " 22'—

" 12 " " 24'—

Taxa de urgență este 20 Lei.

Pentru telegramele colajonate: Taxa plus 50%.

Afară de aceea drept suprataxă în Duminică și sărbători, preeum dela orele 22 până la orele 8 dimineața un plus de Lei 5'—.

III. Taxa mandatelor poștale.

1. Taxa cartonului până la 1000 Lei 3 Lei, dela 1000 în sus Lei 4'— plus 1 Leu aviație.

2. Taxa pe valoare: până la 5000 Lei, de fiecare sută sau fracțiune de sută de Lei câte " 1'—

Dela 5001—10.000 Lei, de fiecare mite de Lei câte " 5'—

De ex.: un mandat de 6010 Lei, va avea taxa pe valoare de 60 Lei.

3. Pentru plata mandatului la domiciliu:

până la 200 Lei Lei 1'— până la 5.000 Lei Lei 5'—

" " 1000 " " 3'— " " 10.000 " " 10'—

IV. Taxele pentru pachete.

În județ 4 Lei kgr. cu un minimum de 8 Lei.

" " limitrof 6 " " " " " " 8 "

" " nelimitrof 8 " " Duminică și sărbătoarea 5 Lei în plus.

V. După obiecte înregistrate pentru recepse taxa drept fix 1 Leu.

Cassa Națională de Economii și Cecuri poștale București.

Oricine persoană poate face economii

Sumele depuse și dobânzile sunt garantate de Stat. Dobânzi $4\frac{1}{2}\%$.

Cea mai mică depunere pe livret este Lei 50— și se poate depune anual Lei 300.000—

Pentru organizațiile profesionale, culturale sau de binefacere orice sumă.

Pentru economiile mai mici de Lei 50— sunt foile de economii cu timbre speciale de 5 Lei.

Fiecare membru din familie poate avea un livret. Restituirile se fac eu înlesnire.

La orice care oficiu din țară poate ridica suma de Lei 2000—, fără nici o întârziere.

Sumele mai mari se aprobă de Cassa Națională de Economii în cel mai scurt timp.

Serviciul de Cecuri și Viramente poștale.

Cassa Națională de Economii și Cecuri poștale.

Dela 1 August 1933 s'a înființat un serviciu public de conturi-curente prin mijlocirea cecurilor și a viramentelor poștale.

Comercianții, industriașii, autoritățile, societățile de orice categorii, cât și particulari care au mai mare mișcare de bani în mai multe orașe, se oferă acestui serviciu, atât pentru încașări, cât și pentru plăți.

Prin un singur buletin de vărsământ se poate trimite suma maximă 500.000 Lei.

Taxele sunt următoarele: o taxă fixă de Lei 3— și comisionul 1 Leu pentru fiecare 2000 Lei sau fracțiune de 2000 Lei.

Dobânzile pentru conturi-curente 2% .

Extras din noua lege a timbrului.

1. Petițiile adresate autorităților publice Lei 8+1 aviație
2. Declarațiile de vărsări de bani la Casele publice L.8+1 av.
3. Permise pentru radierea unor sere din Cartea
funduară dela 100—10.000 . . . Lei 3+2 aviație
" 10.000—50.000 . . . " 7+5 "
" 50.000 în sus . . . " 14+10 "
4. Cereri pentru radierea pretențiunilor ipotecare
vechi în sumă de cel mult 1000 Lei, ca simple petiții Lei 8+1 av.
5. Idem, peste Lei 1000— . . . 66+2 "
6. Exemplarele actelor autentice și celor lăsate la
autoritățile fiscale cu ocazulnea percepției taxelor Lei 7+2 "
7. Căpșile și extractele de orice fel de acte libe-
rate la cererea părților de către autorități . . . Lei 7+2 "
8. Orice anexe depuse deodată cu cererile la au-
torități administrative . . . Lei 2+2 "
9. Anexe la cereri în procedură judiciară și Cărți
funduare . . . Lei 3+2 "
10. Orice testimonii și certificate liberate de către
autorități publice sau particulare . . . Lei 14+2 "
11. Procurile sau împuternicirile sub orice formă 14+2 "
- Legalizarea semnăturilor la proceuri . . . Lei 12+2 "
12. Ofertele întreprinderilor de lucrări
dela 101—1000 . . . Lei 2+2 aviație
" 1.001—10.000 . . . " 3+2 "
" 10.001 în sus . . . " 7+3 "
13. Toate chitanțele și adevărțile de plată, ca
sub punctul 3 . . . Lei 3, 7, 14
14. Biletele pentru vânzări de vite:
Pentru fiecare cap de vită mică . . . " 2+2 aviație
" " " " mare . . . " 5+2 "
15. Registrele comercianților (jurnal și inventar)
de fiecare filă . . . " 5+2
prin plată în bani numerar.
16. Registrele (jurnal și inventar) societăților co-
operative și ajutor mutual, $\frac{1}{4}$ din imp. dela pct. 15 de sus.
17. Cambiile întoarnite sau negociate în țară cu
scadența sub 6 luni 0-40 procente
cu scadența peste 6 luni 0-70 procente în numerar,
plus 2 aviație aplicat pe cambie.
18. Actele de creanțe (obligățiunile de împrumuturi
la bănci sau particulare)
eu termen până la un an . . . 0-70 procente
" " mai lung sau fără termen . . . 1-40 "
în numerar, plus 2 aviație la original.
19. Facturi când vânzările se fac între
comercianți sau industriași, precum și vân-
zările făcute cu ridicata la particulari . . . 0-2 "
în timbre de factură și 2 la mille procente timbre de aviație.
20. Vânzările făcute cu ridicata prin acte
scrise sau verbale de derivate ale produselor
agricole (fâinuri de tot felul, malul, paste fă-
inoase), precum și a recoltelor prinse de rădăcini 1-40 procente
în numerar, iar prin Bursă . . . 0-50 "

21. Contract. de încheir. scrise sau verbale . 1:20 procente în numerar și 1 la mite procente aviaște.

22. Actele de ipotecă (obligașuni de împrumuturi cu înatabulare) 1:60 „ și 1 la mite timbre de aviaște.

23. Facturile sau chitanșele despre furnituri și executări de lucrări plătitte de Stat; impozit proporșional 1:40 procent. în numerar plus 2 la mite timbre factură și 1 la mite aviaște și contractele verbale urmând același procedură vizându-se prin stimple borderouri.

24. Dănzările de bunuri mobile, ste voluntare, ste silite, făcute în scris 1:40 „ plus 1 la mite aviaște.

25. Dănzări sau schimburi de bunuri imobile după valoarea mai mare a unuta din imobilele schimbate 7:— „ plus 1 la mite aviaște.

26. Donașuni de imobile negreuate de sarcini cu titlul gratuit până la 100.000 Lei între soș și soște, părinși și copii 3:— „ plus 1 la mite aviaște.

27. Înzestrările și donașunișle cu titlul de dotă și contradotă, jumătate din textele de sub punctul 26 plus 1 la mite aviaște.

Actele de sub punctul 22, 24—27 se timbrează cu timbru fix de 14+2 Lei aviaște până la valoarea de Lei 5000, iar peste această valoare cu Lei 27+2 aviaște.

Taxa de timbru cuvenită la actele de sub 21 și 23 se pot aplica pe acte timbre mobile până la valoarea de 100 Lei.

Taxele de timbru de sub punctul 15, 16, 20, precum și diferenșa de taxe la actele de sub punctul 17 se plătesc prin viză în numerar — la perceptoratul resp.

Impozitul proporșional de sub punctul 20, 22, 23 punctul b) 24—27 se plătește tot prin viză — în numerar — la perceptoratul respectiv.

Impozitul proporșional cuvenit la actele de sub punctul 24—27 se va achita în termen de 30 zile dela data formării actului, căci în caz contrar pe lângă impozitul cuvenit se va percepe și o amendă egală cu valoarea impozitului, afară de actele dela art. 4—13 inclusiv unde amenda e de 5 ori plus impozitul și actele dela art. 14 de 3 ori amendă.

De pe actele la cari impozitul proporșional se achită în numerar, se va lăsa la perceptorat de către părși două copii, din care una timbrată cu 7 Lei și 2 aviaște, iar a doua netimbrată.

Zilele	Calendarul iulian	Gregorian	
1 Sâmb.	(+) I. Impr. și Sf. Vasile ☉	Anul Nou	
2 Dum.	P. Silvestru	Măerle	
Dum. înainte de Bot. D-lut. Ev. Mat. III, 13—17. Gl. 3. Sf. 6.			
3 Luni	Pr. Malachia	Genoveua	
4 Marți	Sin. ss. 70 Ap.	Tit	
5 Mercuri	M. Tesp. și Teona	Simion St.	
6 Joi	(+) Botezul D-lut	+ Bpifania	
7 Vineri	+ Ioan Botez.	Nichita ep.	
8 Sâmb.	C. George	Severin ep.	
9 Dum.	M. Polieuct ☾	Iuliana	
Dum. după Botez. Ev. Mat. IV, 12—17. Gl. 4. Sf. 7.			
10 Luni	P. Grigorie	Agaton	
11 Marți	+ C. Teodosie	Higin	
12 Mercuri	M. Taftana	Taftana	
13 Joi	M. Ermiil	Veronica	
14 Vineri	Păr. uc. Sinat	Ilariu	
15 Sâmb.	C. Pav. Tebanul	Pavel	
16 Dum.	Lanțul A. Petru ☉	Marcel	
Dum. Leproșilor. Ev. Luca XVII, 12—19. Gl. 5. Sf. 8.			
17 Luni	+ C. Antonu	Anton	
18 Marți	+ Păr. At. și Chir.	Cat. s. Petru	
19 Mercuri	C. Macarie	Sulpiețu	
20 Joi	+ C. Eftimie	Sebastian	
21 Vineri	C. Maxim	Agnes	
22 Sâmb.	Ap. Timoteiu	Vincențiu	
23 Dum.	M. Clement ☾	Log. Mariei	
Dum. Orbului. Ev. Luca XVIII, 35—43. Gl. 6. Sf. 9.			
24 Luni	Unirea Princip.	Un. Princip.	
25 Marți	+ P. Grig. Teol.	Conv. l. Pavel	
26 Mercuri	C. Xenofon	Poltearp	
27 Joi	+ Ioan G. de a.	Ioan G. d. a.	
28 Vineri	C. Bfr. Sirul	Iulian ep.	
29 Sâmb.	M. Ignatie	Francisc de Sales	
30 Dum.	(+) Vas. Grig. și Ioan	Martina	
Dum. Zahelu. Ev. Luca XIX, 1—10. Gl. 7. Sf. 10.			
31 Luni	Chir. și Ioan ☉	P. Nolascu	

Soarele.

1 Ian. răsare 8 ore
8 m. Ap. 4 ore 45 m.
11 Ian. răsare 8 ore
8 m. Ap. 4 ore 58 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1-4 senin, vântul ger,
5 zăpadă, 6-8 ger,
9-18 cald, 19 vânt,
20-22 moină și vânt,
23-28 ger tare, 29-31
moale.

Prognosticuri.

În ziua Prăznicului
Dumnezeieștii arătării
(Boboteaza) de va
străluce soarele, an
bun vom avea, iar
de va fi negură, mulți
oameni vor muri. În
7 Ian. (ziua Sfântului
Ioan Botezătorului) de
va ninge sau va
ploua, nerodire sau
scumpete de pâine
însemnează. De va
bate vântul, vor fi
răsboaie; în zilele
acestea soarele intră
în semnul Vărsătoru-
lui de apă, carele
este călduros și umed;
jăraniți vor avea pa-
gube în sămânături.

Sfaturi economice.

Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat.
Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât de
bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le bine
și le hrănește bine, nu numai cu fân, ci le dă și sare cât
de des. Bate parii de vie și trage vinul. De bucate nu
uita ca să le întorci. Cară gunoiul, gunoiește sămânăturile
de trifoi și lucernă.

Februarie are 28 zile

Făurar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	M. Trifon	Ignat	
2 Mercuri	(+) Intimp. D-lui	Purificatio	
3 Joi	Drept. Simton	Blasiu	
4 Vineri	C. Isidor	Andrei	
5 Sâmb.	M. Agata	Agata	
6 Dum.	P. Vucol	Dorothea	
Dum. Hananeneel. Ev. Mat. XV, 21—28. Gl. 8. Sf. 11.			
7 Luni	P. Partente	Romnald	
8 Marți	M. Teodor Strat. ☉	Ioan Matha	
9 Mercuri	M. Nichifor	Apollonia	
10 Joi	† M. Haralamp	Scholastica	
11 Vineri	M. Vlasiu	Arăt. Lourd.	
12 Sâmb.	C. Melette	Eulalia	
13 Dum.	P. Martinian	Septuages.	
Dum. Vam. st. Paris. Ev. Luca XVIII, 10—14. Gl. 1. Sf. 1.			
14 Luni	P. Axentie ☽	Valentin	
15 Marți	Ap. Onisim	Faustin	
16 Mercuri	M. Pamfile	Iuliana	
17 Joi	M. Teodor Tir.	Constanța	
18 Vineri	P. Leon Papa	Flavian	
19 Sâmb.	Ap. Arhip	Mansuet	
20 Dum.	P. Leon ep.	Sexagesima	
Dum. Flutul rățăcăt. Ev. Luca XV, 11—32. Gl. 2. Sf. 2.			
21 Luni	P. Timoteiu	Felix	
22 Marți	Afl. m. Ev. ☾	Petru în Ant.	
23 Mercuri	M. Poliearp	Petru Dam.	
24 Joi	† Afl. e. Sf. I. B.	Ap. Matia	
25 Vineri	P. Tarasie	Volburga	
26 Sâmb.	P. Porfirie	Tarasu	
27 Dum.	C. Procopte	Quinquages	
Dum. lăs. de carne. Ev. Mat. XXV, 31—44. Gl. 3. Sf. 3.			
28 Luni	C. Dasilte	Marg. Carl.	

Martie

are 31 zile

Mărțișor

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	M. Eudochia	Marța grasă	
2 Mercuri	M. Teodot ☉	Mere. Cenuș.	
3 Joi	M. Eulrop	Cuntgunda	
4 Vineri	C. Gerasim	Casimir	
5 Sâmb.	M. Conon	Adrian	
6 Dum.	SS. 42 Mărtiri	Quadrages.	
Dum. lăs. de brânză. Ev. Mat. VI, 14-21. Gl. 4. Sf. 4.			
7 Luni	M. Eftrem	Toma de Ag.	
8 Marți	P. Teofilaet	Ioan Dam.	
9 Mercuri	† SS. 40 M. ☾	Francisca	
10 Joi	M. Codrat	40 Mart.	
11 Vineri	P. Sofronie	Eulogiu	
12 Sâmb.	C. Teofan	Gregoriu	
13 Dum.	P. Nichifor	Reminiscere	
Dum. I. dtn Post. Ev. Ioan I, 43-51 Gl. 5. Sf. 5.			
14 Luni	C. Benedict	Matilda	
15 Marți	M. Agapie	Longin	
16 Mercuri	M. Sabin ☉	Chiriac	
17 Joi	C. Alexe	Patriciu	
18 Vineri	P. Chiril	Ciril	
19 Sâmb.	M. Ch. și Daria	† S. Iosif	
20 Dum.	P. ucși Sf. Sava	Oculi	
Dum. II. dtn Post. Ev. Marcu II, 1-12. Gl. 6. Sf. 6.			
21 Luni	C. Iacob	Benedict ab.	
22 Marți	M. Vasile	Caterina	
23 Mercuri	C. Nleon	Victorian	
24 Joi	P. Zaharie ☾	Arh. Gavril	
25 Vineri	(†) Bunavestire	† Bunavestire	
26 Sâmb.	Sob. arh. Gavr.	Teodor	
27 Dum.	C. Matroana	Lactare	
Dum. III. dtn Post. Ev. Marcu VIII, 34-38. Gl. 7. Sf. 7.			
28 Luni	Cuv. Ștefan	Ioan Capistr.	
29 Marți	Păr. Mareu	Eustasiu	
30 Mercuri	Cuv. Ioan Scărar	Quirin	
31 Joi	C. Ipatie ☉	Amos	

Soarele.

1 Martie răs. 7 ore
4 m. Ap. 6 ore 9 m.
11 Martie răsare 6 ore
45 m. Ap. 6 ore 23 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—4 ziua cald și
noaptea frig, 5—8 nor,
7-8 zăpadă, 9-11 bine,
12—13 zăpadă, 14—16
ploate, 17-19 nor, 20-23
ploate, 24—30 bine, 31
ploate.

Prognosticuri.

În luna aceasta în
câte zile va fi negură
așa peste tot anul
vor fi ploii, iar câte
zile va fi rouă, tot în
atâtea zile va fi bru-
mă după Paști: ase-
menea în luna lui
August vor fi neguri
stricătoase.

De va fi tunet când
soarele intră în sem-
nul Berbecului, în-
semnează frică și
spaimă între oameni
și după aceea pace și
bună chiverniseală.

Sfaturi economice.

Dă nutreț bun vitelor de lucru. Mânzilor de 10—12 zile le poți da ovăș, iar iepete la 3—4 luni le pui la lucru. Ține scroafele cari au fătat, bine, lasă purceii când e vreme frumoasă pe afară. Pune cloște că începe vremea bună. Se pot face semănăturile de primăvară și locurile de trifoi și lucernă le grăpează din nou. Curăță șanțurile și răzoarele și gunoiește via. Samână flori și legume cât de curând dacă te lasă vremea. Curăță coșnișele și dă mâncare albinelor.

Insemnări.

Aprilie

are 30 zile

Prier

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dineri	C. Maria Eg.	Teodora	
2 Sâmb.	C. Tit	Franc. P.	
3 Dum.	P. Nichita	Iudica	
Dum. IV. din Post. Ev. Mareu IX, 17—32. Gl. 8. Sf. 8.			
4 Luni	P. Iosif	Istidor	
5 Marți	M. Teodul	Dineenț. Fer.	
6 Mercuri	P. Eutie	Mareelin	
7 Joi	P. George ep. ☩	Ciriac	
8 Vineri	Ap. Irodion	Dionisiu	
9 Sâmb.	M. Eupsiehie	Daltruda	
10 Dum.	M. Terente	Palmarum	
Dum. V. din Post. Ev. Mareu X, 33—45. Gl. 1. Sf. 9.			
11 Luni	M. Antipa	Leon I.	
12 Marți	P. Vasile ep.	Iuliu	
13 Mercuri	P. Artimon	Kermenegild	
14 Joi	P. Martin ☩	Iustin	
15 Vineri	Ap. Aristarh	Vin. Patim.	
16 Sâmb.	M. Agapia	Fructuos	
17 Dum.	(†) Florile	† S. Paști	
Dumineca Florilor. Toate ale sărbătoarei.			
18 Luni	P. Ioan	† S. Paști	
19 Marți	C. Ioan d. Peșteră	Leon	
20 Mercuri	P. Teodor Tr.	Teotim	
21 Joi	M. Ianuarie	Anselm	
22 Vineri	(†) Vinerea Patimilor ☩	Soter	
23 Sâmb.	(†) S. Gheorghe	† George	
24 Dum.	(†) Sf. Paști	Quasimodo	
Dumineca Sfințelor Paști. Toate ale sărbătoarei.			
25 Luni	(†) Sf. Paști	Ev. Mareu	
26 Marți	(†) Sf. Paști	Clet	
27 Mercuri	M. Simeon	Peregrin	
28 Joi	Ap. Iason	Paul dela Cr.	
29 Vineri	SS. 9 M. Cizle	Petru Der.	
30 Sâmb.	Ap. Iacob ☩	Ecat. Siena	

Insemnări.

Soarele.

1 Aprilie răs. 8 ore
4 m. Ap. 8 ore 51 m.
11 Aprilie răs. 5 ore
45 m. Ap. 7 ore 5 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—3 ploaie, 4 nor.
5—8 ploaie și zăpadă,
7-10 ceață și frig, 11-14
bine și ploaie, 15—18
bine, 19 vânt rece.
20—21 zăpadă, 22 bine,
23—25 ploaie cu ză-
padă, 26—28 bine, 29
ploaie, 30 bine.

Prognoștirii.

Luna aceasta mai
de multe ori se în-
tâmplă să fie vântu-
roasă căci în această
vreme 7 stele care se
numesc Pleiade, iar
românește Moaște,
seara și dimineața im-
preună cu soarele și
cu stelele se află lângă
capul semnelui ce-
resc, care se cheamă
Vișel. Dacă se apropie
de dănele, adică
de stele, sau după
oarecare întâmplare,
cu dânsa merge pla-
neta Saturnus de se
împreună și se face
primăvara ger, ză-
padă și frig, cu cea
mai mare socotință
s'a socotit. Drept-
aceia oamenii soco-
tesc bine cum să facă
grădinite.

Statutul economic.

Începe vremea umedă și când ne lasă vremea, să
punem cartofi și cucuruz. Mai bine mai din vreme decât
mai târziu, mai ales dacă vremea este uscată. Tutunul
dacă are 3—6 foi se poate resădi. În grădină se plivesc
straturile și se pune fasolea. Pășune pentru oi, miei ferii
de umezeală. Pune flori înaintea casei.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dum.	Ziua Muncii	Ziua Muncii	
Duminea Tomii. Ev. Ioan XX, 18. Gl. 1. Sf. 1.			
2 Luni	M. Atanasie	Atanasie ep.	
3 Marți	M. Timoteu	† Afl. s. Crucii	
4 Mercuri	M. Pelaghia	Monica	
5 Joi	M. Irina	Plus V	
6 Vineri	Dreptul Iov	Ioan	
7 Sâmb.	M. Acachie	Stanislau	
8 Dum.	† Ev. Ioan	Iubilate	
Duminea Mironosițelor. Ev. Marcu XV, 43. Gl. 2. Sf. 4.			
9 Luni	Pr. Isala	Gregoriu	
10 Marți	Aniv. Independ.	Aniv. Indep.	
11 Mercuri	M. Mochie	Mamertius	
12 Joi	Epifanie	Pancrațiu	
13 Vineri	Muc. Glich.	Servațiu	
14 Sâmb.	M. Izidor	Bonifațiu	
15 Dum.	C. Pah	Cantate	
Duminea Slăbănogului. Ev. Ioan V, 1-13. Gl. 3. Sf. 5.			
16 Luni	P. Teodor	Ioan Nep.	
17 Marți	Ap. Andronic	Pascal B.	
18 Mercuri	M. Petru	Denanțiu	
19 Joi	M. Patriehte	Celestin	
20 Vineri	M. Talaleu	Bernardin	
21 Sâmb.	(†) Const. și Elena	Felix	
22 Dum.	M. Vasillse	Rogate	
Duminea Samaritencel. Ev. Ioan IV, 5. Gl. 4. Sf. 7.			
23 Luni	P. Mihail	Desideriu	
24 Marți	P. Simeon	Donat	
25 Mercuri	† Alf. cap. s. Ioan Bot.	Urban	
26 Joi	Ap. Carp	† Înălț. D-lui	
27 Vineri	M. Terapant	Augustin ep.	
28 Sâmb.	P. Nichita	Maximin	
29 Dum.	M. Teodostia	Exandl	
Duminea Orbului. Ev. Ioan IX, 1-38. Gl. 5. Sf. 8.			
30 Luni	P. Isachie	Ferdinand	
31 Marți	Ap. Ermit	Angela	

Insemnări.

Soarele.

1 Mai răs. 5 ore
10 m. Ap. 7 ore 32 m.
11 Mai răsare 4 ore
55 m. Ap. 7 ore 44 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1-3 bine, 4-5 ploate,
5-12 bine, 13-15 ploate,
16-20 bine, 21-27 me-
stecat, 28 ploate mare,
29-31 mestecat.

Prognosticuri.

În luna aceasta de
vor fi tunete dese, an
bun și vară bună în-
semnează; iar de va
fi ploate în ziua de
Pogorirea Duhului
Sfânt (Rusalțiile) tot
rele vom avea.

La 10 Mai intră
soarele în semnul ce-
rului Gemeni, carele
este călduros și este
bine atunci a ne-
gustorii, a umbla la
vânat și pe copii a-i
ține la învățătură.

Sfaturi economice.

Sămănatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas și
e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de scaf,
fânajele de mușuroaie, se culeg pietrele și se scot mizu-
rinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crastaveții și să nu con-
tenim cu udatul, dacă e uscat. Nu lua copilul dela școală
pentru a-l trimite cu vitele la pășunat, căci folos nu vei
avea. Roiurile încep și pregătește coșnițele. Curăță pomii
de viermi, mai ales de păduchii roșii, pe care cu pământ
galben și petrol îl poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt
amoriși și scuturând pomii, cad și se pot culege. Hrană
pentru găini. Vișa se stropește cu platră vântată în contra
peronosporei.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Calendarul iulian	Gregorian	
1 Mercuri	M. Iustin	Grațian	
2 Joi	(†) Înalt. B-Iul. Zina Eroilor	Gaetan	
3 Vineri	M. Lucian	Paula	
4 Sâmb.	P. Mitrofan	Francis Car.	
5 Dum.	M. Dorotetu ☾	† Rusaliile	
Dumineca S. S. Părinți. Ev. Ioan XVII. 1. Gl. 6. Sf. 10.			
6 Luni	C. Visarion	Norbert	
7 Marți	M. Teodor	Lucreția	
8 Mercuri	Restaurarea	Restaurarea	
9 Joi	P. Cîril	Prim	
10 Vineri	M. Timotetu	Margareta	
11 Sâmb.	Ap. Dart. și Varn.	Darnaava	
12 Dum.	(†) Pogorârea Duh. Sfânt	Trinitas	
Dumineca Rusalelor. Toate ale sărbătoarelor.			
13 Luni	(†) Luniă Rusal. ☽	Anton Padua	
14 Marți	Pr. Eliseu	Vasile cel Mare	
15 Mercuri	Pr. Amos	Ditus	
16 Joi	C. Tihon	† Corpus Dom.	
17 Vineri	M. Manuil	Avit	
18 Sâmb.	M. Leonte	Marcu	
19 Dum.	Ap. Iuda	Gervasiu	
Dum. Tuturor Sfinților. Ev. Mat. X. 32-42. Gl. 8. Sf. 1.			
20 Luni	M. Metodie	Silveriu	
21 Marți	M. Iulian ☾	Alois Gonz.	
22 Mercuri	M. Eusebie	Paulin	
23 Joi	M. Agripina	Eltruda	
24 Vineri	(†) Nașt. S. Ioan-Bol.	† Nașt. S. Ioan	
25 Sâmb.	M. Fevronia	Prosper	
26 Dum.	C. David	Ioan și Pav.	
Dum. II. d. Rus. Ev. Mat. IV. 18-23. Gl. 1. Sf. 2.			
27 Luni	C. Samson ☽	Creșeențu	
28 Marți	Chir. și Ioan	Ireneu	
29 Mercuri	(†) St. Ap. Petru și Pavel	† St. Petru și Pavel	
30 Joi	Sîn. ss. Apostoli	Paul ep.	

Soarele.

1 lunte răs. 4 ore
34 m. Ap. 8 ore 8 m.
11 lunte răsare 4 ore
29 m. Ap. 8 ore 17 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1-5 ploate, 6-12 bine
și vânt, 13-15 ploate și
vânt rece, 16-19 bine
apoi ceață, 20 ploate
cu grindină, 21-24 se-
nina și ploate, 25-30
mestecaf.

Prognosticuri.

În ziua Nașterii
lui Ioan Botezătorul
dacă va răsări soa-
rele de vreme și fru-
mos și peste zi tot
într'un chip va stră-
luc până va apune,
însemnează a fi vreme
bună la secerat și la
cost. Însă la Sf. Ioan
de va ploua sau va
fi negură, așa va fi
și în vremea secerei.
În luna aceasta de
va tuna, rod la pâne
vom avea, iar vacile
vor rămânea sterpe.

Sfaturile economice.

Cucuruzul se sapă și întâia oară și a doua oară.
Nu lăsa prea dese firele, rărește bine și cosește fânatele.
Sapă cartofii, adună frunze și le usucă, țin mai mult ca
fânul. Ajută roiurile slabe, dă-le miere ori apă dulce.
În vie umblă des, o stropește. Valorizează cireșele și
vișinele.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	Cosma și Dam.	Sâng. D. M. I. C.	
2 Sâmb.	Vestmânt. M. Dlui	Visita Mariei	
3 Dum.	M. Iacint	Anatol	
Dum. III d. Rus. Ev. Mat. VI. 22-33. Gl. 2. Sf. 3.			
4 Luni	P. Andreu	Berta	
5 Marți	C. Atanasie	Zoe	
6 Miercuri	C. Sisoe	Tranquillu	
7 Joi	C. Toma	Ciril și Met.	
8 Vineri	M. Proeopie	Proeoplu	
9 Sâmb.	M. Pancrație	Deronea	
10 Dum.	S. 45 Mari. din N.	Rufina	
Dum. IV. d. Rus. Ev. Mat. VIII. 5-13. Gl. 3. Sf. 4.			
11 Luni	M. Eufemia	Pius I	
12 Marți	M. Proclu	Ioan Gual.	
13 Miercuri	Sob. Arh. Gav.	Margareta	
14 Joi	Ap. Achila	Bonaventura	
15 Vineri	M. Chir. și Iuliu	Împărt. Ap.	
16 Sâmb.	M. Atinogen	Maria Carm.	
17 Dum.	M. Marina	Alexe	
Dum. V. d. Rus. a Sf. Părinți. Ev. Mat. V. 14-20. Gl. 4. Sf. 5.			
18 Luni	M. Emilian	Camil	
19 Marți	C. Macrina	Dincențiu	
20 Miercuri	(†) Pr. Ilie	Pr. Ilie	
21 Joi	C. Sim. și Ioan	Praxeda	
22 Vineri	† Maria Magd.	Maria Magd.	
23 Sâmb.	M. Trofin	Apolinar	
24 Dum.	M. Cristina	Cristina	
Dum. VI. d. Rus. Ev. Mat. IX. 1-8. Gl. 5. Sf. 6.			
25 Luni	† Ad. S. Ana	Ap. Iacob	
26 Marți	M. Ermolae	Ana	
27 Miercuri	† M. Pantel.	Pantelimon	
28 Joi	Ap. Prohor	Nazarie	
29 Vineri	M. Calinic	Marta	
30 Sâmb.	Ap. Sila și Silv.	Abdon	
31 Dum.	P. Budochtu	Ign. Logola	
Dum. VII. d. Rus. Ev. Mat. IX. 27-35. Gl. 6. Sf. 7.			

Soarele.

1 Iulie răs. 4 ore
31 m. Ap. 8 ore 21 m.
11 Iulie răsare 4 ore
30 m. Ap. 8 ore 17 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 bine, noaptea
ploate, 2-3 bine, 4-6
ploate și vânt, 7-11
bine și vânt, 12 ploate
mare, 13-15 bine, 16-17
ploate, 18-24 ploate și
vânt, 25-29 bine, 30
ploate, 31 bine.

Prognosticuri.

2 săptămâni înainte
de 15 zile ale lunii
Iulie dacă va fi senin,
în zilele acestea că-
nești, căci așa se
numesc, până va
rodi bine pe locurile
mai joase, iar de va
fi și ploate bucațile
asemenea vor rodi
bine și pe locurile
mai înalte. În 15 Iulie
de va tuna mai în-
ainte cu un clas de
miazăzi însemnează
tarnă târzie, iar dacă
soarele va străluci,
tarnă de mijloc însă
cu mari răceli, iar
dacă va ploua, va fi
și tarnă cu ploate
amestecată.

Siaturi economice.

Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră numai
dacă e copt bine grâul, iar ovăsul tăiat îl lasă la vatră
să se usuce paiele. Grâul treerat îl întoarce. Alege tri-
foiul și lucerna de sămânță. Plivește legumele, udatul nu-
uita. Porcii îl închide, acum vin boalele pentru ei, dease-
menea și hoarele. Stropește vița și o plivește. Sprijinește
pomii încărcăți. Bea apă răcorită și nu multă. Grijii să
nu mănânce copiii poame crude, mai ales prune. Nu vinde
bucatele, holdele le asigură.

Insemnări.

Cluj / Central University Library Cluj

August

are 31 zile

Mășalar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Inch. Sf. Cruce	Lanț. Petru	
2 Marți	M. Ștefan	Alfons Lig.	
3 Mercuri	C. Isachte ☾	Ștefan	
4 Joi	SS.7 coconi Bfes.	Dominic	
5 Vineri	M. Busignie	Maria Niv.	
6 Sâmb.	(†) Schimbarea la față	† Schimb. față	
7 Dum.	C. Domește	Caletan	
Dum. VIII. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 14—21. Gl. 7. Sf. 8.			
8 Luni	P. Bmilian	Chiriac	
9 Marți	† Ap. Matia	Roman	
10 Mercuri	M. Laurențiu	Laurențiu	
11 Joi	M. Euplu Diacon ☉	Susana	
12 Vineri	M. Foște și An.	Clara	
13 Sâmb.	C. Maxim	Caslan	
14 Dum.	Pr. Michea	Eusebiu	
Dum. IX. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 22—34. Gl. 8. Sf. 9.			
15 Luni	(†) Ap. Născ. de D-zeu	† Assumptio	
16 Marți	M. Diomita	Ioachim	
17 Mercuri	M. Miron	Hlaeint	
18 Joi	M. Flor și Laur ☽	Agapit	
19 Vineri	M. Andr. Strat	Donat	
20 Sâmb.	Pr. Samuil	Bernard	
21 Dum.	Ap. Tadeu	Ioana	
Dum. X. d. Rus. Ev. Mat. XVII, 14—23. Gl. 1. Sf. 10.			
22 Luni	M. Agatonie	Simjorian	
23 Marți	M. Lup	Filip Beniti	
24 Mercuri	M. Butchie	Dartolomeu	
25 Joi	Ap. Vartolom. ☉	Ludovite	
26 Vineri	M. Adrian și Nat.	Zefirin	
27 Sâmb.	C. Pimen	Iosif calas.	
28 Dum.	C. Moise Arapul	Augustin	
Dum. XI. d. Rus. Ev. Mat. XVIII, 23—35. Gl. 2. Sf. 11.			
29 Luni	(†) Tălerea cap. S. Ioan	† Tălerea C.	
30 Marți	P. Al. Ioan și P.	Rosa	
31 Mercuri	Br. Născ. D-zeu	Raimund	

Insemnări.

Soarele.

1 August răs. 5 ore
2 m. Ap. 7 ore 55 m.
11 August răs. 5 ore
14 m. Ap. 7 ore 42 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 bine, 2-9 ploate,
10 bine, 11-18 ploate,
19 bine, 20-21 ploate,
22-23 bine, 24-25 ploate,
26-31 bine.

Prognosticuri.

În ziua praznicului
Adormirii Marelui Dom-
nului de va fi senin,
poamele se vor coace
bine, măcar de se
vor fi și stricat în-
ainte de aceasta.
În ziua aceasta de
vei afla struguri coapte,
să tragi nădejde și de
vin. În 25 August, (ziua
Sf. Bartolomeu) de
va fi senină și fru-
moasă, însemnează
că întreagă toamna
va fi mai mult fru-
moasă și senină, de-
cât ploioasă și rea.

Sfaturi economice.

Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul care
vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai gunoit. Nu
lăsa gunoiul în curte, scoate-l din vreme. Grădina bogată
vine culeasă. Prunele le adună coapte, fă magiun și-l
valorizează. Din merele cari cad dacă sunt coapte poți
să faci vin de mere. Uscă frunza de țelină și pătrânjel.
Urdinșul îl strâmtează, vremea rece începe. Vișa începe
a se îndulci, piersicele sunt coapte și de valoare. Gân-
diți-vă la copiii de școală și nu uita că cereri de înscriere
la cele mai multe școli se primesc numai până în 15 August.

Septembrie are 30 zile

Răpeciune

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	C. Simeon St. ☽	Egidiu	
2 Vineri	M. Mamant	Stefan	
3 Sâmb.	M. Antim	Serafina	
4 Dum.	M. Vavila	Rozalla	
Dum. XII. d. Rus. Ev. Mat. XIX, 16—28. Gl. 3. Sf. 1.			
5 Luni	Pr. Zaharia	Laurent	
6 Marți	Min. Arh. Mth.	Magnus	
7 Mercuri	M. Sozont	Regina	
8 Joi	(†) Nașterea N. de B-zem ☽	† Nașt. Mariel e.	
9 Vineri	† Ioah. și Ana ☽	Gorgoniu	
10 Sâmb.	M. Minodora	Nicol. Tolent.	
11 Dum.	C. Teodora	Protus	
Dum. înainte de Înălț. sj. Crucl. Ev. Ioan III, 13—17. Gl. 4. Sf. 2.			
12 Luni	M. Autonom	Valerian	
13 Marți	M. Corn. Sut.	Maurilus	
14 Mercuri	(†) Înălțarea St. Crucl	(†) Înălț. s. Crucl	
15 Joi	M. Nichita	Nicomed	
16 Vineri	M. Eufemia	Eufemia	
17 Sâmb.	M. Sofia ☽	Lambert	
18 Dum.	C. Eumentel	Iosif Cup.	
Dum. după Înălț. st. Crucl. Ev. Marcu VIII, 34—38. Gl. 5. Sf. 3.			
19 Luni	M. Trofim	Ianuarie	
20 Marți	M. Bustatie	Bustachiu	
21 Mercuri	Ap. Codrat	Mateiu	
22 Joi	M. Foea	Toma Ulanov	
23 Vineri	† Zem. S. I. B. ☽	Linus	
24 Sâmb.	M. Teela	Rupertus	
25 Dum.	C. Eufrostna	Firmin	
Dum. XV. d. Rus. Ev. Luca V. 1—11. Gl. 6. Sf. 4.			
26 Luni	† Ad. S. I. Ev.	Ciprian	
27 Marți	M. Calistrat	Cosma și Dam.	
28 Mercuri	C. Hariton	Dencestau	
29 Joi	C. Chiriac	Mihail	
30 Vineri	M. Gregorlu	Ieronim	

Insemnări.

Soarele.

1 Sept. răs. 5 ore
42 m. Ap. 8 ore 4 m.
11 Sept. răs. 6 ore
54 m. Ap. 5 ore 44 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—3 ploaie, 4 bine,
5—6 ploaie, 7—8 bine,
9—11 ploaie, 12—13 nor,
14—15 senin, 16 noap-
tea ploaie, 17—19 bine,
20—21 brumă și ploaie,
22—30 bine.

Prognosticuri.

În 10 sau 11 a lunii
acestea deaia va fi
senin, poame multe
vom avea, vin însă va
fi puțin dar bun. De
voești să știi anul vi-
itor cum va fi, atunci
să te mergi de stejar
și să le ereti și dacă
vei găsi în răsunele
pațangen, anul va fi
rău, iar de vei găsi
muscă, anul va fi de
mijloc, iar de vei găsi
verme, an bun va fi,
iar de nu vei găsi
nimic să te temi de
ciumă. De vor fi go-
goașe multe, iarna se
începe de vreme.

În luna aceasta
intră Soarele în sem-
nul cerului Cumpăna
și se face ziua cu
noaptea egală.

Staturi economice.

Hambarele se umplu și cu cucuruz. Bostanii se
culeg și se face imediat după tăierea tuteilor arătura
pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme uscată.
Adună semințe dela zarzavaturi, scoate-le și le așează în
nisip. Perele iernatice le culege și le pune pe polițe în
pivniță să se înmoaie. Păstrează fructele, mai târziu au
preț bun. Pregătește butoaiele pentru vin și poți lua
mierea dela albine.

Octombrie are 31 zile

Brumărel

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Sâmb.	Ap. Anania ☽	Remigiu	
2 Dum.	M. Ciprian	+ Inq. Păzitori	
Dum. XVI. d. Rus. Ev. Luca VI, 31—36. Gl. 7. Sf. 5.			
3 Luni	M. Dion. Ar.	Teresa Lis.	
4 Marți	M. Ieroteiu	Francisc Ass.	
5 Mercuri	M. Haretina	Placid	
6 Joi	Ap. Toma	Bruno	
7 Vineri	M. Sergie	Marcus	
8 Sâmb.	C. Pelagia	Brigita	
9 Dum.	Ap. Iacob ☽	Dionisie	
Dum. XVII. d. Rus. Ev. Luca VII, 11—18. Gl. 8. Sf. 6.			
10 Luni	M. Eulampie	Francisc B.	
11 Marți	Ap. Filip	Nteasiu	
12 Mercuri	M. Prov. Tar.	Serafin	
13 Joi	M. Carp	Eduard	
14 Vineri	(+) M. Paraschiva	Calist	
15 Sâmb.	M. Lucian	Teresia	
16 Dum.	M. Longin ☽	Gal	
Dum. XVIII. d. Rus. (SS. Păr.) Ev. Luca VIII, 5—15. Gl. 1. Sf. 7.			
17 Luni	Pr. Ozie	Hedviga	
18 Marți	Ev. Luca	Luca	
19 Mercuri	Pr. Ioil	Petru Ale.	
20 Joi	M. Artemie	Ioan Cant.	
21 Vineri	C. Ilarion	Ilarion	
22 Sâmb.	A. Cuerehie	Cordula	
23 Dum.	Ap. Iac. fr. Dlui ☽	Ioan Cap.	
Dum. XIX. d. Rus. Ev. Luca VIII, 26—39. Gl. 2. Sf. 8.			
24 Luni	M. Areta	Rafail	
25 Marți	M. Marțian	Chrisant	
26 Mercuri	(+) M. Dimitrie	Evarist	
27 Joi	M. Nestor	Frumențu	
28 Vineri	M. Terentie	Simon și Iuda	
29 Sâmb.	M. Anastasia	Narcis	
30 Dum.	M. Zenovie	Alfons	
Dum. XX. d. Rus. Ev. Luca XVI, 19—31. Gl. 3. Sf. 9.			
31 Luni	Ap. Bistachie ☽	Antoniu	

Insemnări.

Soarele.

1 Oct. răs. 8 ore
20 m. Ap. 6 ore 5 m.
11 Oct. răsare 6 ore
34 m. Ap. 5 ore 45 m.

Mersul vremii.

După calendarul pe
146 ani.

1 bine, 2-3 nor, 4-6
bine, 7 ploate, 8-11
bine, 12-17 bine și
ploate, 18-28 bine, 27
ploate și zăpadă, 28-31
bine.

Prognozele.

Dacă în luna aceea-
sta nu va plea frunza
de pe pomi înseamnă
că va fi iarnă aspră
și iute, iar de vor fi
omide și alți mulți
vermi vor fi. Dacă
va ploua la sfârșitul
lunii acestela, vara
va fi de vreme și ro-
ditoare, iar de va fi
ploate cu piatră la
apusul soarelui, va
fi roada de mijloc.
Bine să tei seama,
în ce zi din luna
aceasta va cădea ză-
padă și din ziua aceea
vel numără zilele
până la nașterea lunii
viitoare, fiindcă atâta
va ploua și va ninge
la iarnă. Unii numără
zilele din nașterea
lunii acesteta de acum
până la ziua întru
care va fi cea din-
tâi naștere a lumnei.

Statutul economic.

După ziua Crucii se începe gândul sămănăturilor
de toamnă. Vitele acum se pun pe iesle, fă-ți socoteala
cu nutrețul. Adu-ți la cale grajdurile și nu risipi cu hrana.
Stupii se retrag pentru iarnă. Nucile se usucă bine și le
spală bine, au valoare mai mare.

Serile lungi, fusul se întoarce și cărturarul din casă
cetește și altora câte ceva bun.

Noembrie are 30 zile

Brumar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	Cosma și Dam.	† Toți sfinții	
2 Mercuri	M. Achindin	Zina morților	
3 Joi	M. Acheptima	Hubert	
4 Vineri	C. Ioaniche	Carol Bor.	
5 Sâmb.	M. Galacteon	Emerie	
6 Dum.	P. Pavel	Leonard	
Dum. XXI. d. Rus. Ev. Luca VIII, 41-56. Gl. 4. Sf. 10			
7 Luni	SS.33 M. d. M. ☉	Engelbert	
8 Marți	(†) Arb. Mihail și Gavril	Vital	
9 Mercuri	M. Onisifor	Teodor	
10 Joi	Ap. Erast	Andrei Av.	
11 Vineri	M. Vici. și Mina	Martin ep.	
12 Sâmb.	P. Ioan Milost.	Didacus	
13 Dum.	† Ioan G. d. aur	Stanislau	
Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca X, 25-37. Gl. 5. Sf. 11.			
14 Luni	† Ap. Filip ☽	Iosafat	
15 Marți	M. Gurie	Gertruda	
16 Mercuri	† Ap. Ev. Matei	Edmund	
17 Joi	P. Grigorie	Grigore	
18 Vineri	M. Platon	Odon	
19 Sâmb.	Pr. Audie	Elisabeta	
20 Dum.	C. Grig. Decap	Felix	
Dum. XXIII. d. Rus. Ev. Luca XII, 16-21. Gl. 6. Sf. 1.			
21 Luni	(†) Intrarea în biserică	† Intr. în bis.	
22 Marți	Ap. Fillmon ☽	Cecilia	
23 Mercuri	P. Amfilohte	Clemens	
24 Joi	P. Clement	Ioan	
25 Vineri	† M. Ecaterina	Ecaterina	
26 Sâmb.	C. Alipiē	Silvestru	
27 Dum.	M. Iac. Persul	Advent	
Dum. XXIV. d. Rus. Ev. Luca XVIII, 18-27. Gl. 7. Sf. 2.			
28 Luni	M. Ștef. cel nou	Rufus	
29 Marți	M. Paramon ☽	Saturnin	
30 Mercuri	† Ap. Andrei	Andrei	

Soarele.

1 Nov. răs. 7 ore
4 m. Ap. 5 ore 8 m.
11 Nov. răsare 7 ore
18 m. Ap. 4 ore 55 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 nor și ploaie. 2 bine.
3 zăpadă, 4—5 bine,
6 ceață, 7—12 nor și
frig, 13—16 vânt mare
și bine, 17 vânt și
noaptea zăoadă, 18
ger, 19—27 bine și vânt
tare, 28—30 bine.

Prognosticuri.

În ce chip va fi
timpul la 26 ale lunii
lui Noembrie, ase-
menea va fi și în luna
lui Februarie și ce-
lelalte zile până la
sfârșitul lunii. Să tel
seama cum se va
preface vremea întru
aceea zi, așa într'un
chip va fi timpul și
în lunile viitoare,
adecă în Martie, Apr.
și altele până la îm-
plinirea anului. Dacă
va tuna când soarele
se va afla în semnul
Săgetătorului însem-
nează, că săcara să-
mănată la loc înalt
va fi bună, iar cea-
laltă slabă.

Sfaturi economice.

Se scoate gunoiul, se sădesc pomi, se sapă ră-
zoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul lor, să
nu-î roadă iepurii. Se strânge varza și se pune pe iarnă.
Vița se îngroapă. Se repară uneltele de casă și se aduce
în ordine casa și grădina.

Insemnări.

Biblioteca Central University Library Cluj

Decembrie are 31 zile

Indrea

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	Pr. Naum	Natalia	
2 Vineri	Pr. Avacum	Bibiana	
3 Sâmb.	Pr. Sofronie	Franc. Xaver	
4 Dum.	† M. Varvara	Barbara	
Dum. XXV. d. Rus. Ev. Luca XIII, 10-27. Gl. 8 Sf. 3.			
5 Luni	C. Sava cel sf.	Sava	
6 Marți	(†) P. Nicolae	Nicolae	
7 Mercuri	P. Ambrosie ☺	Ambrosie	
8 Joi	C. Patapie	† Conceptio	
9 Vineri	† Zem. Sf. Ane	Petru F.	
10 Sâmb.	M. Mina	Melchitade	
11 Dum.	C. Danil st.	Damascus	
Dum. Strămoșilor. Ev. Luca XIV, 16-24. Gl. 1. Sf. 4.			
12 Luni	† P. Spiridon	Maxențiu	
13 Marți	M. Eustratie	Lucia	
14 Mercuri	M. Tirs și soții ☾	Spiridon	
15 Joi	† M. Elefterie	Chiliana	
16 Vineri	Pr. Ageu	Eusebtu	
17 Sâmb.	Pr. Danil	Lazar ep.	
18 Dum.	M. Sebastian	Grațian	
Dum. înainte de Nașt. D-ului. Ev. Mat. I, 1-25 Gl. 2. Sf. 5.			
19 Luni	M. Bonifaciu	Menestu	
20 Marți	M. Ignatie	Giberat	
21 Mercuri	M. Iuliana ☺	Ap. Toma	
22 Joi	M. Anastasia	Flavian	
23 Vineri	SS. 40 M. Crit.	Victoria	
24 Sâmb.	M. Eugenia	Adam și Eva	
25 Dum.	(†) Nașterea D-ului	† Nașt. D-ului	
Toate ale sărbătoarei.			
26 Luni	(†) S. Nasc. de D-zeu	† S. Ștefan	
27 Marți	(†) M. Ștefan	† Ev. Ioan	
28 Mercuri	SS. 20 mii M.	Pruncii nev.	
29 Joi	Pruncii uc. del.	Ep. Toma	
30 Vineri	M. Anista ☾	Eugeniu	
31 Sâmb.	C. Melania	Silvestru	

Toate drepturile rezervate.

Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.

	= Târg de marfă			= Târg de vite cornute
	= " " vite			= " " oi.
	= " " cai			= " " porci

Târgurile aranjate în ordine alfabetică.

- Abrud** și 7 Martie, 2 Mai, 25 Iulie, 26 Sept., 19 Dec.
- Agârbiclu** (lângă Copsa-mică) 20 Martie și 29 Oct. — 21 Martie și 30 Octomvrie.
- Agârbiclu** (jud. Turda) 16—18 Martie, 12—14 Nov. — 19 Martie, 15 Noemvrie.
- Aghiriș** (jud. Cluj) 1 Februarie, 3 Mai, 1 August, 3 Noemvrie.
- Agnita** 12—13 Martie, 11—12 Iunie, 12—13 Oct., 19—20 Decemvr. — 15 Martie, 14 Iunie, 14 Oct., 21 Decemvrie.
- Agoștin** (jud. Târn.-mare) 29 Martie, 2 Iulie, 12 Sept., 15 Dec. — 30 Martie, 3 Iulie, 13 Sept., 16 Decemvrie.
- Aita-Mare** 15 Febr., 26 Mai, 28 Dec. — 16 Februarie, 27 Mai, 29 Dec.
- Alud** 22—23 Ian., 1 Martie, 5—6 Mai, 16—17 August, 13—14 Oct. 1—4 Mai — 25 Ianuarie, 8 Mai, 19 Aug., 16 Oct
- Alămor** și 4 Martie, 3 Septemvrie.
- Alba-Iulia** 9—10 Aprilie, 23—25 Iulie, 27—29 Sept., 14—16 Dec. — 12 Aprilie, 28 Iulie, 30 Septemv., 17 Decemvrie.

- Aleşd ☉ 3-4 Martie, 17-18 Iunie, 23-24 Septembrie,
16-17 Decembrie.
- Alma (jud. Târnava mică) 🐎 20 Ianuarie, 18 Aprilie,
21 Iunie, 22 Nov. — ☉ 23 Ian., 21 Apr., 25 Iunie,
25 Noembrie.
- Almaşul mare (jud. Cluj) ☉ 6 Febr., 2 Iulie, 25 Oct.
- Alţina 🐎 18-19 Febr., 29-30 August. — ☉ 20 Febr.,
31 August.
- Amnaş 🐎 10 Febr., 5 Iulie. — ☉ 11 Febr., 6 Iulie.
- Apahida (jud. Cluj) 🐎 11-12 Febr., 10-11 Iulie, 25-26
Sept., 17-18 Nov.
- Apold (jud. Târnava-mare) 🐎 20 Martie, 4 Dec. —
☉ 22 Martie, 6 Dec.
- Apoldul-de-jos 🐎 2 Ian., 16 Apr., 10 Aug., 20 Octom.
— ☉ 3 Ian., 17 Apr., 11 Aug., 21 Oct.
- Apoldul-de-sus 🐎 11 Apr., 5 Dec. — ☉ 13 Apr., 7 Dec.
- Arad 🐎 1-3 Aprilie, 1-3 Iulie, 28-30 Octomvrie.
— ☉ 4-5 Aprilie, 4-5 Iulie, 31 Oct.-1 Nov.
- Archita (jud. Târn.-mare) 🐎 21 Aprilie, 13 Octomvr.
🐎 19 Aprilie. — ☉ 24 Apr., 16 Octomvrie.
- Archiud ☉ 24 Aprilie, 16 Octomvrie.
- Ardihat 🐎 1 Ian., 28 Aprilie, 31 Iulie, 19 Sept. —
☉ 2 Ian., 29 Apr., 1 Aug., 20 Sept.
- Armeni (jud. Sibiu) 🐎 şi ☉ 5 Februarie, 19 Iulie.
- Arpaşul-de-jos 🐎 21 Martie, 4-5 Iulie, 20 Septemv.,
9-10 Octomvrie — ☉ 22 Martie, 6 Iulie, 21 Sept.,
11 Octomvrie.
- Asuajul de sus (Sălaj) 🐎 20 Ian., 20 Martie, 4 Iulie,
24 Septembrie — ☉ 21-22 Ianuarie, 21-22 Martie,
5-6 Iulie, 25-26 Septembrie.
- Aţel 🐎 11 Febr., 20 Aprilie, 8 August, 3 Decembrie.
— ☉ 14 Febr., 23 Aprilie, 11 Aug., 6 Decembrie.
- Atid (jud. Mureş) 🐎 31 Ian.-2 Febr., 1-3 Aprilie,
13-15 Iunie, 26-8 Sept. — ☉ 3 Febr., 4 Aprilie,
16 Iunie, 29 Sept.
- Avrig 🐎 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Octomvrie.
— ☉ 20 Martie, 2 Iunie, 13 August, 2 Octomvrie.
- Axente Sever (Frâua, jud. Târn.-mare) 🐎 12 Apr.,
1. Oct. — ☉ 14 Apr., 2 Oct.

- Bacău 29 Iunie, 29 August, durează 15 zile.
- Bahnea 27—28 Februarie—1 Martie, 5—7 Iunie, 28—30 Iulie, 27—29 Sept., 12—14 Decem. — 2 Martie, 8 Iunie, 31 Iulie, 30 Sept., 15 Dec.
- Băgaclu 7 Martie, 24 Octomvrie.
- Bagin 17 Iunie, 11 Nov.
- Bala-de-Criș și 16 Martie, 28 Iunie, 21 Sept., 21 Decemvrie.
- Bala-mare 17 Ianuarie, 21 Martie, 20 Iunie, 22 Aug., 14 Noemvrie. — 18 Ian., 22 Martie, 21 Iunie, 23 Aug., 15 Noemvrie.
- Bălăușeri (Târn.-mică) 2 Martie, 7 Mai, 16 Iulie, 12 Sept., 12 Oct., 19 Dec. — 3 Martie, 8 Mai, 17 Iulie, 13 Sept., 13 Oct., 20 Dec.
- Bălcăclu 15—17 Martie, 6—8 Nov. — 18 Mart., 9 Noemvrie.
- Bălnț și 7 Aprilie, 2 Iunie, 1 Septemvrie, 1 Dec.
- Bălșa (j. Hunedoara) și 25 Martie, 24 Iunie, 26 Oct.
- Band și 28—30 Apr., 28—31 Oct. — 1 Mai, 1 Nov.
- Baraolt 31 Ianuarie—2 Febr., 18—20 Mai, 18—20 Aug., 9—11 Nov. — 3 Februarie, 21 Mai, 21 Aug., 12 Noemvrie.
- Bărcuț 26 Febr. — 1 Martie.
- Bârlad și 15—29 August.
- Bârghiș 9 Mai, 7 Nov. — 10 Mai, 8 Nov.
- Bârzava (jud. Arad) 13 Martie, 19 Iunie, 8 August, 9 Octomvrie.
- Bătanla (jud. Arad) 6 Martie, 3 Iulie, 30 Oct. — 7 Martie, 4 Iulie, 31 Octomvrie.
- Bățanii mari 21 Ian., 13 Apr., 31 Iulie, 7 Oct.
- Batoș 25—26 Ian., 19—20 Mai, 12—13 Nov. — 27 Ian., 21 Mai, 14 Noemvrie.
- Bazna și 29 Martie, 29 Iulie. — 1 Aprilie, 1 August.
- Beclean 5 Aprilie, 23 Mai, 5 Sept., 28 Noemvrie. — 6 Aprilie, 24 Mai, 6 Septemvrie, 29 Noemvrie.
- Bela 20 Febr., 20 Aug., 20 Nov. — 23 Febr., 23 August, 23 Noemvrie.

- Beiuș și 3 Febr., 21 Apr., 21 Iulie, 27 Oct.
- Beltug (j. Satu-mare) 21 Febr., 17 Martie, 5 Iunie, 17 Iulie, 18 Octomvrie.
- Beliu (jud. Bihor) 29 Martie, 31 Mai, 30 August, 11 Octomvrie. — 30 Martie, 1 Iunie, 31 August, 12 Octomvrie.
- Berchez (jud. Satu-mare) 7 Ianuarie, 29 Aprilie, 1 Iulie, 21 Octomvrie.
- Berchieș 29 Iunie.
- Berzasca 23 Aprilie, 13 Iulie, 26 Oct.
- Bezid (jud. Odorheiu) 31 Mai și 1 Iunie, 1—2 Oct., 11—12 Dec. — 2 Iunie, 3 Oct., 13 Dec.
- Bicazul Ardelean (jud. Neamțu, fost Ciuc) 21—23 Aprilie, 28—30 Sept. — 24 Aprilie, 1 Octomvrie.
- Biertan 14—15 Aprilie, 2—3 Septemvrie, 20 Dec. — 17 Apr., 5 Sept., 23 Decemvrie.
- Bileag (j. Năsăud) 22 Martie.
- Birchiș și 16 Ian., 25 Martie, 10 Iunie.
- Bistrița 6—8 Martie, 14—16 Mai, 25—30 August, 20—22 Noemvrie. — 17 Mai, 31 Aug., 23 Nov.
- Blaj 6—8 Apr., 29 Iunie—1 Iulie, 25—27 Sept., 3—5 Decemvrie. — 9 Aprilie, 2 Iulie, 28 Sept., 6 Decemvrie.
- Bogoz 8—10 Martie. — 11 Martie.
- Bogșa-Montană 31 Martie—2 Aprilie, 19—21 Mai, 30 Iunie—2 Iulie, 22—24 Sept.
- Boian 10—12 Martie, 11—13 Iunie, 10—12 Sept., 11—13 Dec. — 13 Martie, 14 Iunie, 13 Septem., 14 Decemvrie.
- Bontida 13 Ianuarie, 27 Martie, 29 Iunie, 21 Aug., 20 Oct. — 14 Ian., 28 Martie, 30 Iunie, 22 Aug., 21 Octomvrie.
- Boroșnen (jud. Arad) 6 Ian., 17 Iulie, 9 Oct. — 7 Ian., 18 Iulie, 10 Octomvrie.
- Boroșneul-mare 17 Februarie, 19 Mai, 25 Aug., 10 Nov. — 18 Febr., 20 Mai, 26 August, 11 Nov.
- Boroșsebes 21 Apr., 29 Sept., 8 Dec.
- Borșa și 13 Mai, 26 August, 23 Septemvrie, 14 Oct., 7 Nov.

- Bozoviciu 🐾 5 Apr., 3 Mai, 4 Oct., 20 Dec. — 🏠 6
Apr., 4 Mai, 5 Oct., 21 Dec.
- Brad (judetul Hunedoara) 🐾 și 🏠 3 Martie, 2 Iunie,
1 Sept., 1 Decembrie.
- Bran 🐾 7 Aug., 5 Oct. — 🏠 8 Aug., 6 Oct.
- Brașov 🐾 6 Aprilie, 20 Iunie, 25 Octombrie. — 🏠
26 Octombrie.
- Bratein 🐾 și 🏠 10 Martie, 31 Aug., 28 Oct., 28 Dec.
- Brestovaț 🐾 și 🏠 1 Aprilie, 7 Octombrie.
- Brețcu 🐾 24 Ian., 6 Aug., 25 Sept. — 🏠 25 Ianuarie,
7 August, 26 Septembrie
- Briu 🐾 și 🏠 1 Martie, 24 Octombrie.
- Bucium (jud. Făgăraș) 🐾 și 🏠 18 Martie, 2 Sept.,
15 Decembrie.
- Budiul-de-Câmpie (jud. T-Arieș) 🐾 20—22 Iunie. —
🏠 23 Iunie, 11 Noembrie.
- Buia 🐾 25 Martie, 25 Oct. — 🏠 27 Martie, 27 Oct.
- Bunești 🐾 10—11 Februarie, 15—16 August. — 🏠
12 Febr., 17 August.
- Bnteni (jud. Arad) 🐾 și 🏠 31 Ianuarie, 13 Iunie,
5 Sept., 19 Decembrie.
- Buza 🐾 19 Ianuarie, 19 Aprilie, 27 Iulie, 25 Oct. —
— 🏠 20 Ian., 20 Aprilie., 28 Iulie, 26 Octombrie.
- Buziaș (j. Timiș) 🐾 21—22 Ianuarie, 29—30 Aprilie,
22—23 Iulie, 7—8 Octombrie. — 🏠 23 Ian., 1 Mai,
24 Iulie, 9 Oct.
- Cacova (jud. C-Severin) 🐾 21 Aprilie, 3 Noembrie:
— 🏠 22 Apr., 4 Noembrie.
- Cal 🐾 19—21 Ian., 22—24 Mai, 1—3 Oct. — 🏠 22
Ian., 25 Mai, 4 Octombrie.
- Câlnic (j. Alba) 🐾 7 Apr., 3 Iulie, 2 Dec. — 🏠 8
Apr., 4 Iulie, 3 Dec.
- Câmpeni 🐾 13 Febr., 14 Aprilie, 9 Iunie, 9 Iulie, 28
August, 5 Nov. — 🏠 14 Febr., 15 Aprilie, 10 Iunie,
10 Iulie, 29 Aug., 6 Nov.
- Câmpia-Turzii (jud. Turda) 🐾 31 Ian. — 2 Februarie,
5—7 Iulie, 18—20 Oct. — 🏠 3 Febr., 8 Iulie, 21 Oct.
- Căpâlnaș (jud. C-Severin) 🏠 13 Ian., 21 Martie, 5 Mai,
21 Iunie, 6 Iulie, 20 Sept., 20 Nov.

- Caransebeș 🐎 28 Ian., 29 Aprilie, 5 August, 7 Oct.
 — 🏠 28—30 Ian., 29—30 Apr.—1 Mai, 5—7 August,
 7—9 Octomvrie.
- Cața 🐎 6 Mai, 15 Sept. — 🏠 7 Mai, 16 Sept.
- Cârța (jud. Făgăraș) 🐎 20 Martie, 20 Iulie. — 🏠
 21 Martie, 21 Iulie.
- Cartfalău (jud. Ciuc) 🐎 4—6 Martie, 21—23 Iunie,
 13—15 Oct. — 🏠 7 Martie, 24 Iunie, 16 Oct.
- Cața (jud. T.-mare) 🐎 17 Febr., 6 Mai, 15 Septemv.,
 16 Dec. — 🏠 18 Febr., 7 Mai, 16 Sept., 17 Dec.
- Clătina (jud. Cluj) 🐎 1—2 Febr., 25—26 Apr., 25—26
 Iulie, 25—26 Oct. — 🏠 3 Febr., 27 Apr., 27 Iulie,
 27 Octomvrie.
- Cazon (jud. Ciuc) 🏠 1 Mai, 2 Iulie, 27 Nov.
- Cehul-Silvaniei 🐎 10 Februarie, 17 Martie, 2 Iunie, 21
 Iulie, 8 Sept., 20 Oct., 22 Dec. — 🏠 11 Februarie,
 18 Martie, 3 Iunie, 22 Iulie, 9 Septemvrie, 21 Oct.,
 23 Decemvrie.
- Celca (jud. Bihor) 🐎 și 🏠 12—13 Ianuarie, 20—21
 Aprilie, 28—29 Iunie, 19—20 Oct.
- Cenade (jud. Târn.-mică) 🐎 13 Apr., 12 Iulie, 26
 Oct. — 🏠 12 Apr., 25 Oct. — 🏠 14 Apr., 13 Iulie,
 27 Octomvrie.
- Cermeiu (jud. Arad) 🏠 21 Martie, 4 Iulie, 31 Oct.
- Cernatu (jud. Brașov) 🐎 și 🏠 3 Mai, 20 Sept.
- Cernatni-de-jos 🐎 și 🏠 2 Aprilie, 5 Iulie, 20 Dec.
- Cetatea-de-baltă (jud. T.-mică) 🐎 14 Apr., 14 Aug. —
 🐎 25—27 Febr., 8—10 Apr., 3—5 Iunie, 18—20
 Aug., 5—7 Oct., 16—18 Dec. — 🏠 28 Februarie,
 11 Apr., 6 Iunie, 21 Aug., 8 Oct., 19 Dec.
- Chendul-mic (jud. Târnava-mică) 🐎 16—18 Febr.,
 4—6 Noemvrie. — 🏠 19 Februarie, 7 Noemvrie.
- Chezdi-Oșorhei 🐎 2—3 Ian., 1—2 Mai, 26—27 Oct.
 — 🏠 4 Ian., 3 Mai, 28 Octomvrie.
- Chibed (j. Odorheiu) 🐎 16—17 Febr., 16—17 Mai,
 29—30 Nov. — 🏠 19 Febr., 19 Mai, 2 Dec.
- Chindul-mic 🐎 19—21 Febr., 4—6 Nov. — 🏠 22 Febr.,
 7 Noemvrie.
- Chiochiș 🏠 6 Apr., 30 Oct.

- Chirpăr 🐾 29 Ian., 9 Apr., 10 Iulie. — 🐾 31 Ian., 11 Apr., 12 Iulie.
- Chişineu-Criş 🐾 17 Apr., 25 Sept., 4 Decemvrie. — 🐾 18 Apr., 26 Sept., 5 Dec.
- Clachi-Gârbău 🐾 8 Mart., 21 Iun., 28 Septemvrie. — 🐾 9 Mart., 22 Iunie, 29 Sept.
- Ciacova 🐾 8—11 Apr., 3—6 Iun., 26—29 August, 14—17 Oct., 11—14 Nov.
- Cil (J. Arad) 🐾 și 🐾 21 Mart., 5 Iulie, 25 Octomvrie, 13 Decemvrie.
- Cincșor (jud. Făgăraș) 🐾 25 Martie, 15 Iul., 20 Oct. — 🐾 28 Martie, 16 Iulie, 21 Oct.
- Cinc (județul Făgăraș) 🐾 11 Martie, 10 Iunie, 30 Sept., 9 Dec. — 🐾 14 Martie, 13 Iunie, 3 Oct., 12 Decemvrie.
- Cincul-mare 🐾 19 Febr., 21 Mai, 1 Oct., 8 Dec. — 🐾 22 Febr., 24 Mai, 4 Oct., 11 Dec.
- Ciocman 🐾 8 Ianuarie, 27 Octomvrie.
- Cisnădie 🐾 29 Iunie.
- Ciuc-Sândonic 🐾 17—18 Martie, 8—9 Oct. — 🐾 19 Martie, 10 Octomvrie.
- Ciuc-Sângeorgiu (jud. Ciuc) 🐾 9—10 Apr., 19 Dec. — 🐾 11 Apr., 20 Dec.
- Ciuc-Sânmartin 🐾 1—2 Mai, 7—8 Nov. — 🐾 3 Mai, 9 Noemvrie.
- Ciuchel (jud. Caraș) 🐾 și 🐾 2 Febr., 21 Mai, 15 Aug., 26 Octomvrie.
- Cluj 🐾 și 🐾 8—9 Ian., 10—11 Martie, 12—13 Iunie, 29—30 Aug., 30 Oct. — 1 Nov. 🐾 24—25 Apr. — 🐾 10 Ian., 12 Martie, 13 Iunie, 1 Sept., 2 Noemvrie.
- Codlea 🐾 24 Apr., 29 Septemv. — 🐾 25 Apr., 30 Sept.
- Cojocna 🐾 29—30 Martie, 3—4 Nov. — 🐾 31 Martie, 5 Noemvrie.
- Comâna de jos (jud. Făgăraș) 🐾 30 Ianuarie, 24 Mai, 14 Sept., — 🐾 31 Ian., 25 Mai, 15 Sept.
- Comloșul mare (Timiș) 🐾 27 Februarie, 12 Iunie, 28 Aug. — 🐾 28 Febr. 13 Iunie, 29 August.
- Copăcel (jud. Făgăraș) 🐾 și 🐾 15 Febr., 25 Sept.

- Copalnic-Mănăstur** 🐄 23 Febr., 13 Aprilie, 25 Mai, 24 Aug., 12 Oct., 7 Dec. — 🐄 24 Febr., 14 Aprilie, 26 Mai, 25 Aug., 13 Oct., 8 Decembrie.
- Copșa-mare** 🐄 21 Aug. — 🐄 24 August.
- Copșa-mică** 🐄 și 🐄 25 Aprilie, 29 Iunie, 20 August, 13 Oct. 🐄 21 Apr. — 🐄 28 Aprilie, 23 August.
- Cornățel** 🐄 31 Martie, 1 Aug. — 🐄 1 Aprilie, 2 Aug.
- Corund (judetul Odorheiu)** 🐄 15 Ianuarie, 10 Mai, 1 Iulie, 22 August. — 🐄 18 Ianuarie, 13 Mai, 4 Iulie, 25 Aug.
- Covasna** 🐄 10 Febr., 1 Mai, 21 Iulie, 10 Noembrie. — 🐄 11 Februarie, 2 Mai, 22 Iulie, 11 Noembrie.
- Cozmeni (jud. Ciuc)** 🐄 22—23 Ian., 19—20 Aug. — 🐄 25 Ian., 21 August.
- Crasna** 🐄 17 Ianuarie, 11 Aprilie, 11 Iulie, 10 Oct. — 🐄 18 Ianuarie, 12 Aprilie, 12 Iulie, 11 Oct.
- Crihalma** 🐄 25 Martie, 1 Iulie, 1 Dec. — 🐄 26 Mart., 2 Iulie, 2 Dec.
- Criș** 🐄 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct. — 🐄 7 Ianuarie, 12 Iunie, 12 Oct.
- Crișpatac** 🐄 24 Febr., 16 Iunie, 4 Octombrie.
- Cristur** 🐄 21—22 Februarie, 1—2 Mai, 4—5 Iulie, 8—9 Septembrie. — 🐄 28—29 April. — 🐄 24 Febr., 4 Mai, 7 Iulie, 11 Septembrie. Expoziție și târg de reproducători masculi 28 Februarie, 1 Martie, târg de tauri.
- Criț** 🐄 22 Ian., 29 Aug. — 🐄 25 Ian., 1 Sept.
- Cuciu** 🐄 10 Aprilie, 25 Noembrie.
- Cugir (jud. Hunedoara)** 🐄 2 Apr., 20 Iulie, 14 Sept., 17 Decembrie. — 🐄 3 Aprilie, 21 Iulie, 15 Sept., 18 Decembrie.
- Dala săsească** 🐄 4—5 Aprilie, 10—11 Oct. — 🐄 6—7 Apr., 12—13 Oct.
- Dalboșeț (jud. C-Severin)** 🐄 10 Martie, 23 Octombrie.
- Daneș** 🐄 2—4 Martie, 17—19 Iunie, 2—4 Oct. — 🐄 5 Martie, 20 Iunie, 5 Oct.
- Dârlos** 🐄 18 Martie, 19 Iunie, 8 Oct. — 🐄 20 Mart., 21 Iunie, 10 Oct.
- Dealul-Frumos (jud. Târnava-mare)** 🐄 și 🐄 12 Sept.

- Deda (jud. Murăș) 🐄🐄 16—18 Ian., 4—6 Apr., 18—20 Sept. — 🌀 19 Ian., 7 Apr., 21 Ian., 21 Sept.
- Dej 🐄🐄 și 🌀 2—3 Mart., 13 Apr., 1—2 Iunie, 17—18 Aug., 12 Oct., 14—15 Dec.
- Delta (Timiș) 🌀 20—21 Mart., 12—13 Iunie, 4—5 Sept., 27—28 Nov.
- Deva 🐄🐄 10—11 Ianuarie, 10—11 Mai, 31 Iulie—1 Aug. 27—28 Oct. — 🌀 14 Ian., 13 Mai, 3 August, 30 Octomvrie.
- Dezna (j. Arad) 🐄🐄 și 🌀 13 Martie, 8 Mai, 11 Sept., 20 Noemvrie.
- Dicio-Sânmartin 🐄🐄 26—28 Februarie, 28—30 Apr., 21—23 Iulie, 12—14 Octomv. — 🌀 1 Martie, 1 Mai, 24 Iulie, 15 Octomvrie.
- Ditrău 🐄🐄 31 Ian. — 2 Febr., 28—30 Apr., 14—16 Iulie, 22—24 Nov. — 🌀 3 Febr., 1 Mai, 17 Iulie, 25 Noemvrie.
- Dobra (jud. Hunedoara) 🐄 21 Aprilie, 29 Iunie, 6 Sept., 24 Oct. 🐄🐄 și 🌀 23 Apr., 1 Iulie, 8 Septemvrie, 26 Octomvrie.
- Drag (județul Cluj) 🐄🐄 28 Aprilie, 6 Iulie, 18 August, 7 Noemv. 🐄 5 Iulie, 17 August. — 🌀 29 Aprilie, 7 Iulie, 19 Aug., 8 Noemvrie.
- Drăgășani (Vâlcea), 24 Martie, 29 Iunie, 15 August și 26 Octomvrie.
- Drăguș 🐄🐄 și 🌀 27 Februarie, 21 Iulie.
- Drașov 🐄🐄 10 Aprilie, 28 Aug. — 🌀 11 Aprilie, 29 Aug.
- Drăușeni (Draoș, jud. T.-mare) 🐄🐄 26—28 Febr., 29—31 Octomv. — 🌀 1 Martie, 1 Noemvrie.
- Dridif (Făgăraș) 🐄🐄 27 Martie, 25 Sept. — 🌀 29 Mart., 27 Septemvrie.
- Duca I. G. (fost Cristur, jud. Odorhei) 🐄🐄 21—22 Febr., 1—2 Mai, 4—5 Iulie, 8—9 Sept., 14 Nov. Vite de prăsilă: 28 Februarie — 1 Martie. 🐄 28 Apr., 6 Sept. 🐄 și 🌀 24 Februarie, 4 Mai, 7 Iulie, 11 Septemvrie.
- Dumbrăveni (Ibașfalău) 🐄🐄 24 Ian., 23 Martie, 4 Mai, 2 Iulie, 18 Sept., 17 Noemv. — 🌀 27 Ian., 26 Mart., 7 Mai, 5 Iulie, 21 Sept., 20 Nov.

- Eted** 🐾 1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 22—23 Mai, 27—28 Sept. — 🐾 3 Febr., 4 Aprilie, 24 Mai, 29 Sept.
Făgăraș 🐾 15 Martie, 7 Iunie, 7 Sept., 4 Dec. — 🐾 17 Martie, 9 Iunie, 9 Sept., 7 Dec.
Făget 🐾 și 🐾 2 Ianuarie, 17 Martie, 21 Apr., 6 Iunie, 25 Iunie, 11 Aug. 22 Oct., 2 Decembrie.
Fântânele (jud. Odorheiu) 🐾 22—24 Ian., 9—11 Iun., 22—24 Nov. — 🐾 25 Ian., 12 Iunie, 25 Nov.
Farcașlaca (jud. Odorheiu) 🐾 5—7 Mai, 16—18 Aug., 9—11 Nov. — 🐾 8 Mai, 19 Aug., 12 Nov.
Feldioara (jud. Brașov) 🐾 24 Martie, 13 Dec. — 🐾 25 Martie, 14 Dec
Felmer (j. Făgăraș) 🐾 1 Aprilie, 1 Sept. — 🐾 2 Apr., 2 Septembrie.
Focșani 24 Iunie.
Ferihaz (jud. Târn.-mare) 🐾 21 Martie, 20 Oct. — 🐾 22 Martie, 21 Oct.
Frata (jud. Cluj) 🐾 5—7 Mai, 1—3 Aug., 7—9 Nov.
Frumoasa 🐾 4—6 Ian., 11—13 Apr., 27—29 Iunie, 6—8 Septemv. — 🐾 7 Ianuarie, 14 Aprilie, 30 Iunie, 9 Septembrie.
Galăț 2 Februarie, 21 Mai, 6 August, 14 Octombrie.
Gâlgău (jud. Someș) 🐾 21 Aprilie, 8 Septemv. — 🐾 22 Apr., 9 Sept
Gârbova 🐾 15 Mai, 29 Oct. — 🐾 17 Mai, 31 Oct.
Gârcei (Sălăgiu) 🐾 19 Mart., 24 Iunie, 21 Sept., 25 Nov.
Geaca (jud. Cluj) 🐾 6 Iulie.
Geoagiul-de-jos (jud. Hunedoara) 🐾 6—7 Aprilie, 1—2 Iulie, 3—4 Septembrie, 18—19 Decemv. — 🐾 8 Aprilie, 3 Iulie, 5 Sept., 20 Dec.
Gheorgheni (jud. Ciuc) 🐾 17—19 Martie, 12—14 Iunie, 4—6 Sept., 10—12 Decemv. — 🐾 20 Martie, 15 Iunie, 7 Septembrie, 13 Decembrie.
Gherla 🐾 3 Februarie, 28 Apr., 2 Iunie, 28 Iulie, 27 Oct., 22 Dec. — 🐾 24 Apr. — 🐾 4 Februarie, 29 Apr., 3 Iunie, 29 Iulie, 28 Oct., 23 Dec.
Ghiertenis (jud. Timiș) 🐾 4 Apr., 13 Iunie, 12 Septemv.
Ghimeș-Făget (Ciuc) 🐾 20—21 Ian., 22—23 Aug. — 🐾 22 Ian., 24 Aug.

- Ghindari (jud. Odorheiu) 🐾 21—22 Apr., 21—22 Iunie, 6—7 Sept., 29—31 Dec. 🐾 19—20 Aprilie. 🐾 27—28 Dec. — 🐾 24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Sept., 2 Ian. 1939.
- Ghiroca 🐾 14 Martie, 26 Septembrie.
- Ghiriș 🐾 31 Ian.—2 Februarie, 5—7 Iulie, 18—20 Oct. — 🐾 3 Februarie, 8 Iulie, 21 Oct.
- Gialacuta 🐾 23—24 Ian., 10—11 Iunie, 23—24 Nov. — 🐾 25 Ian., 12 Iunie, 25 Noembrie.
- Gilău (j. Cluj) 🐾 19 Apr., 23 Iulie, 10 Decembrie. — 🐾 20 Apr., 24 Iulie, 11 Dec.
- Grădiște (Sarmisegetuza, j. Hunedoara) 🐾 8 Mai, 14 Oct.
- Gurghiu 🐾 21—22 Apr., 8—9 Sept. — 🐾 23 Aprilie, 10 Septembrie.
- Guruslău 🐾 28 Ianuarie, 13 Martie, 13 Mai, 18 Aug., 20 Noembrie. — 🐾 29 Ianuarie, 14 Martie, 14 Mai, 19 Aug., 21 Noembrie.
- Hadad 🐾 9 Ianuarie, 12 Martie, 14 Mai, 25 Iunie, 23 Iulie, 22 Octomb. — 🐾 10 Ian., 13 Martie, 15 Mai, 26 Iunie, 24 Iulie, 23 Octombrie.
- Haidacut (Timiș) 🐾 16 Ian., 16 Mai, 14 Sept.
- Hălmăgiu (jud. Arad) 🐾 și 🐾 12 Martie, 16 Aprilie, 2 Iulie, 20 August, 3 Decembrie.
- Hălmeag 🐾 11 Apr., 15 Oct. — 🐾 12 Aprilie, 16 Oct.
- Hărăscrac 🐾 9—11 Martie, 29 Iunie—1 Iulie, 13—15 Aug., 16—18 Nov. — 🐾 12 Mart., 2 Iulie, 16 Aug., 19 Noembrie.
- Hășmașul-Lăpușului 🐾 25 Martie, 6 Dec.
- Hățeg 🐾 30—31 Ianuarie, 13—15 Apr., 12—13 Aug., 4—5 Sept. — 🐾 2 Febr., 16 Apr., 15 Aug., 8 Sept.
- Hendorf 🐾 14 Apr., 14 Iulie, 8 Nov. — 🐾 16 Aprilie, 16 Iunie, 10 Nov.
- Hetur (jud. T.-mare) 🐾 30—31 Ianuarie, 25—26 Iunie, 10—11 Octombrie. — 🐾 1 Februarie, 27 Iunie, 12 Oct.
- Hida 🐾 6 Apr., 28 Sept. 🐾 și 🐾 28 Iun., 20 Dec. — 🐾 7 Apr., 29 Sept.
- Hodod (jud. Sălaj) 🐾 11 Ianuarie, 8 Martie, 3 Mai, 28 Iunie, 19 Iulie, 27 Sept., 25 Octomb., 29 Nov. — 🐾 12 Ianuarie, 9 Martie, 4 Mai, 29 Iunie, 20 Iulie, 28 Sept., 26 Oct., 30 Nov.

- Hodoș 🐾 25—27 Ianuarie, 14—16 Apr., 18—20 Septemv.
 🐾 11—13 Aprilie. — 🌀 28 Ianuarie, 17 Aprilie,
 21 Septemvrie
- Hoghillag 🐾 și 🌀 1 Aprilie, 26 August.
- Homorod 🐾 15 Mart., 29 Iunie, 15 Nov. — 🌀 17 Mart.,
 1 Iulie, 17 Nov.
- Hosman (jud. Sibiu) 🐾 7 Apr., 22 Sept. — 🌀 9 Apr.,
 24 Septemvrie.
- Huedin 🐾 24 Ian., 8 Februarie, 22 Martie, 10 Mai,
 25 Iulie, 20 Sept., 24 Nov., 20 Dec. — 🌀 25 Ian.,
 9 Februarie, 23 Martie, 11 Mai, 26 Iulie, 21 Sept.,
 25 Noemvrie, 21 Decemvrie.
- Hundrubechin 🐾 5 Iulie, 12 Nov. — 🌀 7 Iulie, 14 Nov.
- Hunedoara 🐾 30 Mart.—1 Apr., 25—27 Mai, 26—28
 Iunie, 26—28 August, 11—13 Noemvrie. 🐾 24—25
 Iunie. — 🌀 2 Apr., 28 Mai, 29 Iunie, 29 August,
 14 Noemvrie.
- Hususău (jud. Târn.-mică) 🐾 23—25 Febr., 20—22 Iunie,
 23—25 Oct. — 🌀 28 Febr., 23 Iunie, 26 Oct.
- Iacobeni 🐾 27 Apr., 26 Octomvrie. — 🌀 29 Aprilie,
 28 Octomvrie.
- Iara de jos (jud. Turda) 🐾 28—30 Apr., 30 Sept. —
 2 Oct. — 🌀 1 Mai, 3 Octomvrie.
- Ibișdorful-săsesc 🐾 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Iclod (jud. Someș) 🐾 și 🌀 11 Ian., 29 Martie, 9 August,
 18 Octomvrie.
- Ieciu (jud. M.-Turda) 🌀 2 Iulie.
- Iernut 🐾 7—8 Ian., 25—26 Martie, 29—30 Iunie, 1—2
 Noemvrie. — 🌀 10 Ian., 28 Martie, 2 Iulie, 4 Nov.
- Ighișul-Nou 🐾 și 🌀 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Ighiu 🐾 8—13 Mai, 20—25 Octomv. — 🌀 14 Mai,
 26 Octomvrie.
- Ileanda-mare 🐾 9 Febr., 1 Mai, 17 Aug., 15 Oct
 — 🌀 10 Febr., 2 Mai, 18 Aug., 16 Oct.
- Ileni (jud. Treiscaune) 🐾 și 🌀 10 Ianuarie, 1 Mai,
 4 Septemvrie.
- Illa (jud. Hunedoara) 🐾 23 Iunie, 14 August, 28 Sept.
 🐾 și 🌀 7 Ian., 25 Martie, 24 Iunie, 15 August,
 29 Septemvrie.

- Intorsura Buzăului 🐾 2 Mai, 29 Septemv. — 🎲 3 Mai, 30 Septemvrie.
- Jibău (jud. Sălaj) 🐾 17 Februarie, 24 Martie, 3 Mai, 23 Iunie, 13 Iulie, 18 August, 12 Oct., 14 Dec. — 🎲 18 Febr., 4 Mai, 14 Iulie, 13 Oct., 15 Dec.
- Jibert (j. Târn.-mare) 🐾 1 Mai, 1 Aug., 20 Dec. — 🎲 2 Mai, 2 Aug., 21 Dec.
- Jidvein (jud. Târn.-mică) 🐾 15—17 Ian., 15—17 Mai, 4—6 Septemvr., 22—24 Nov. — 🎲 18 Ian., 18 Mai, 7 Sept., 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare 🎲 20 Ian., 4 Mai, 22 Iunie, 27 Aug., 22 Nov.
- Jucul-de-jos 🐾 1—3 Mai.
- Lăpuș (jud. Someș) 🐾 17 Mart., 14 Iunie, 6 August, 6 Dec. — 🎲 18 Mart., 15 Iunie, 7 August, 7 Dec.
- Lăpușul unguresc 🐾 18 Ian., 13 Mai, 6 Iulie, 26 Sept. — 🎲 19 Ian., 14 Mai, 7 Iulie, 27 Sept.
- Laslea-mare 🐾 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct. — 🎲 18 Febr., 18 Iulie, 18 Oct.
- Lechința (jud. Năsăud) 🐾 27—28 Febr., 23—24 Apr., 30—31 Mai, 19—20 Sept., 18—19 Dec. — 🎲 1 Mart., 25 Apr., 1 Iun., 21 Sept., 20 Dec.
- Lipova (jud. Timiș) 🎲 23 Apr., 20 Iulie, 8 Sept., 8 Nov.
- Lisa (jud. Făgăraș) 🐾 21 Sept., 🐾 și 🎲 3 Iunie.
- Lona (j. Someș) 🐾 și 🎲 23 Ian., 24 Mai, 16 August.
- Lovnic 🐾 5 Martie, 6 Iulie. — 🎲 7 Martie, 8 Iulie.
- Ludoș (jud. Sibiu) 🐾 15 Apr., 27 Sept. — 🎲 16 Apr., 28 Septemvrie.
- Luduș (jud. Turda) 🐾 1—3 Mai, 1—3 Octomvrie. — 🎲 4 Mai, 4 Octomvrie.
- Lugoj 🐾 și 🎲 4—5 Febr., 6—7 Mai, 22—23 Iulie, 21—22 Octomvrie.
- Luna-de-jos (jud. Someș) 🐾 și 🎲 25 Ian., 3 Mai, 16 Aug.
- Lunca 🎲 25 Aprilie, 21 Septemvrie.
- Lupeni (jud. Odorhei) 🐾 5 Mai, 16 August, 9 Nov.
- Lupșa (j. T.-Arieș) 🐾 și 🎲 11 Ian., 3 Mai, 20 Iul., 18 Sept., 21 Nov.
- Macfalău 🐾 21—23 Apr., 21—23 Iunie, 6—8 Sept., 30 Dec. 1938—1 Ian. 1939. 🐾 19—20 Apr. 🐾 28—29 Dec. — 🎲 24 Apr., 24 Iun., 9 Sept., 2 Ian. 1939.

- Măghernș 5 Febr., 9 Aprilie, 4 August, 14 Nov.
 — 6 Febr., 10 Aprilie, 5 August, 15 Noemv.
- Mălâncrav 11 Martie, 12 Iunie, 29 Septemvrie.
 — 12 Martie, 13 Iunie, 30 Septemvrie.
- Mănărade (jud. Alba) 28 Octomvrie.
- Mănăsturul-ung. 18 Martie, 28 Iunie, 19 Aug., 10 Nov.
 — 19 Martie, 29 Iunie, 20 August, 11 Noemvrie.
- Marcod (jud. Murăș) 29—31 Martie, 14—16 Sept.
 26—28 Martie. — 1 Apr., 17 Sept.
- Mărgineni 6 August.
- Marpod 1 Martie, 15 Mai, 10 Aug., 30 Oct. — 3 Martie, 17 Mai, 12 Aug., 1 Nov.
- Mărtinuș 11—12 Febr., 13—14 Mai, 29—30 Aug.
 — 14 Febr., 16 Mai, 1 Septemvrie.
- Mediaș 7—9 Martie, 10—12 Aprilie, 28—30 Mai,
 9—12 Iulie, 20—22 Septemv., 27—29 Noemv.
de prăsilă 20 Martie. — 10 Martie, 13 Iulie, 29
 Sept., 30 Noemvrie.
- Mehadia și 1 Ian. 9 Aprilie, 25 Iunie, 8 Oct.
- Mercurea (jud. Sibiu) 22—23 Febr., 25—26 Iunie,
 17—18 August, 9—10 Nov. — 24 Febr., 27 Iunie,
 19 August, 11 Noemvrie.
- Merghindeal 21 Aprilie, 23 August, 21 Octomv.
 — 23 Aprilie, 25 August, 23 Oct.
- Micăsasa 25 Ianuarie, 17 Mai, 10 Octomvrie. —
 28 Ianuarie, 20 Mai, 13 Octomvrie.
- Miercurea-Ciucului 15—17 Febr., 24—26 Mai,
 10—12 Iulie, 26—28 Sept. — 18 Febr., 27 Mai,
 13 Iulie, 29 Sept.
- Mercurea-Nirajului și 21—22 Febr., 3—4 Mai,
 29—30 Iulie, 7—8 Decemvrie. 1—2 Mai. — 24
 Febr., 5 Mai, 1 August, 10 Dec.
- Miercurea-Murășului 21—23 Febr., 29—31 Iulie,
 7—9 Decemv. — 24 Febr., 1 August, 10 Decemv.
- Miheș (jud. Cluj) și 21—23 Ianuarie.
- Mociu (jud. Cluj) 15—16 Febr., 11—12 Apr., 30—31
 Mai, 16—17 Aug., 18—19 Oct., 18—19 Dec. — 17
 Febr., 13 Aprilie, 1 Iunie, 18 August, 20 Oct.,
 20 Decemvrie.

- Moldova-Nouă** ☼ 5 Mai, 24 Iunie.
Moldova-Veche 🐾 și ☼ 21 Apr., 27 August.
Monor 🐾 11—12 Martie, 21—22 Mai, 25—26 Septemv.
 — ☼ 13 Martie, 23 Mai, 27 Septemvrie.
Mošna 🐾 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August. 🐾 17 Apr.
 — ☼ 4 Febr., 24 Apr., 28 August.
Motiș 🐾 16 Martie, 6 Iunie, 2 Nov. — ☼ 19 Martie,
 9 Iunie, 5 Nov.
Moylla (j. Tr.-mare) 🐾 8 Mai, 13 Nov. — ☼ 9 Mai,
 15 Noemvrie.
Murăș-Ludoș 🐾 1—3 Mai, 1—3 Oct. 🐾 28 Apr.—1 Mai.
 — ☼ 4 Mai, 4 Oct.
Nadeș 🐾 2 Februarie, 25 Apr., 28 Oct. — ☼ 5 Febr.,
 28 Apr., 31 Oct.
Năsăud 🐾 20—21 Martie, 25—26 Mai, 31 Aug.—1 Sept.,
 6—7 Noemvrie. — ☼ 22 Martie, 27 Mai, 2 Sept.,
 8 Noemvrie.
Nocrich 🐾 1—2 Febr., 25 Mai, 22 Oct. — ☼ 3 Febr.,
 27 Mai, 24 Oct.
Oclandul-Homorodului 🐾 25—27 Apr., 24—26 Oct. —
 ☼ 28 Apr., 27 Oct.
Ocna-Sibinului 🐾 29—31 Martie, 3—5 Aug., 17—19
 Dec. — ☼ 1 Apr., 6 August, 20 Dec.
Ocna-Murășului 🐾 5 Apr., 9 Aug. — ☼ 8 Apr., 12 Aug.
Odorheiu 🐾 1—3 Martie, 28—30 Mai, 1—3 Octomv.,
 18—20 Dec. 🐾 10—12 Apr., 28—30 Septemv. —
 ☼ 4 Martie, 31 Mai, 4 Oct., 21 Dec.
Ogra (jud. Târnava-mică) 🐾 18 Apr., 15 Iunie, 13 Sept.,
 15 Dec. — ☼ 21 Apr., 18 Iunie, 16 Septemvrie,
 18 Decemvrie.
Olafalăul-mare 🐾 9—11 Martie, 26—28 Nov. — ☼
 12 Martie, 29 Nov.
Olpret (jud. Someș) 🐾 și ☼ 1—2 Ian., 18—19 Apr.,
 31 Mai—1 Iunie, 1 Aug., 10 Oct., 15 Dec.
Orăștie 🐾 11—12 Martie, 1—2 Iunie, 1—2 Oct.,
 1—2 Decemvrie. — ☼ 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct.,
 4 Decemvrie.
Oravița ☼ 31 Martie, 14 Iulie, 20 Oct., 1 Dec.
Orlat 🐾 și ☼ 26 Martie, 15 August.

- Ormenișul-de-Câmpie 🐎 16—17 Ianuarie, 3—4 Mai,
4—5 Iulie, 16—17 Dec. 🐎 10—12 Decemvrie. 🐎
15—17 Aprilie. — 🐎 18 Ian., 5 Mai, 6 Iulie, 18 Dec.
- Orșova 🐎 1—3 Mai, 17—19 Septemvrie.
- Orșidorf (jud. Timiș) 🐎 24 Apr., 8 Sept.
- Ozun (j. Treiscaune) 🐎 17 Martie, 24 Martie, 26 Mai,
14 Iulie, 8 Sept., 17 Oct., 8 Dec. — 🐎 19 Martie,
26 Martie, 28 Mai, 16 Iulie, 10 Sept., 19 Oct., 6 Dec.
- Pałoș 🐎 10 Martie, 31 Iulie, 5 Dec. — 🐎 11 Martie,
1 Aug., 6 Dec.
- Pâncota (jud. Arad) 🐎 27 Martie, 1 Mai, 31 Iulie,
2 Oct. — 🐎 28 Martie, 2 Mai, 1 Aug., 3 Oct.
- Panticeu 🐎 23 Iunie, 9 Sept. — 🐎 24 Iunie, 10 Sept.
- Păpăuți 🐎 și 🐎 15 Febr., 10 Mai, 12 Aug., 29 Oct.
- Papiu-Ilarian (jud. Turda) 🐎 12—14 Iun., 19 Sept. —
🐎 15 Iun., 20 Sept.
- Pecica (j. Arad) 🐎 20 Martie, 21 Aug. — 🐎 21 Mart.,
22 August.
- Pecica-ungurească 🐎 9 Mai, 14 Septemvrie.
- Pelișor (jud. Târnava-mare) 🐎 2 Aprilie, 26 Oct. —
🐎 3 Apr., 27 Oct.
- Periamoș (jud. Timiș) 🐎 24 Apr., 15 Iunie, 24 Sept.
- Perșani (jud. Făgăraș) 🐎 și 🐎 22 Martie, 14 Sept.
- Petelea 🐎 8—10 Iun., 3—5 Dec. — 🐎 11 Iunie, 6 Dec.
- Petriș (jud. Arad) 🐎 24 Febr., 14 Martie, 10—11 Iunie,
19—20 Iulie, 14 Oct., 20 Decemvrie.
- Petriș (jud. Bistrița-Năsăud) 🐎 30—31 Martie, 26—27
Oct. — 🐎 1 Apr., 28 Octomvrie
- Petroșani (j. Huned.) 🐎 și 🐎 13—15 Mai, 13—15 Oct.
- Plșcolt (jud. Bihor) 🐎 3 Martie, 1 Sept.
- Pitești 23 Aprilie, 2 Mai, 21 Mai, 24 Iunie.
- Plăeșii-de-jos 🐎 1 Mai, 2 Iulie, 27 Noemv.
- Poiana-Sibinului 🐎 5 Mai, 11—12 Iulie, 19—20 Sept.
— 🐎 6 Mai, 13 Iulie, 21 Sept.
- Poiana-Sărată 🐎 30 Martie, 19 Mai, 14 Iulie, 25 Oct.,
— 🐎 31 Martie—1 Aprilie, 20 Mai, 15 Iulie, 26 Oct.
- Poplaca 🐎 și 🐎 10—11 Martie, 27—28 Sept.
- Porumbacul-de-jos 🐎 14 Apr., 1 Sept. — 🐎 16 Apr.,
3 Septemvrie.

- Praid 16—17 Martie, 23—24 Iulie, 12—13 Oct.,
14—15 Dec. — 19 Martie, 26 Iulie, 15 Octomv.,
17 Decemvrie.
- Prejmer (j. Braşov) 2 Febr., 5 Aug. — 3 Febr.,
6 August.
- Proştea-mare 29 Ian., 6 Apr., 10 Iunie, 26 Oct. —
 1 Febr., 13 Iunie.
- Prundul-Bârgăului 7—8 Ianuarie, 12—13 Aprilie,
30 Iunie—1 Iulie, 27—29 Oct. — 9 Ian., 14 Apr.,
2 Iulie, 30 Oct.
- Pui (jud. Hunedoara) şi 1 Mai, 14 Oct.
- Racoşul-de-jos 23 Apr., 23 Iunie, 21 Sept., 7 Dec.
— 24 Aprilie, 24 Iunie, 22 Septemv., 8 Decemv.
- Racoviţa-Olt şi 9 Martie. 20 August.
- Radna (jud. Arad) 4 Iunie, 1 Oct.
- Râşnov 24 Ianuarie, 11 Iulie. — 25 Ian., 12 Iulie.
- Râmnicu-Vâlcea 14 Octomvrie.
- Recaş (Timiş) şi 19 Febr., 18 Iun., 27 Aug., 29 Oct.
- Reghin 14—18 Februarie, 7—11 Mai, 5—9 Aug.
18—22 Oct., 11—12 Dec. 11—13 Febr., 4—6 Mai,
2—4 August, 15—17 Octomv., 10 Dec. 1—3 Mai,
30 Iulie—1 August. — 19 Februarie, 12 Mai,
10 August, 23 Octomvrie.
- Reşiţa şi 15 Aprilie, 15 Iulie, 9 Sept., 28 Oct.
- Reteag 4—6 Mai, 9—11 Iul., 25—27 Sept. — 7 Mai,
12 Iul., 28 Sept.
- Retiş (jud. Târn.-mare) 7—8 Mai, 13 Sept. —
10 Mai.
- Richiş (jud. Târn.-mică) 25 Martie, 13 Noemv. —
 27 Martie, 15 Nov.
- Rimetea (j. Turda) 13—15 Mai. — 16 Mai, 10 Oct.
- Rodna 17—18 Febr., 1—3 Mai, 23—24 Iun., 7—9
, Aug., 27—28 Oct., 12—13 Dec. — 19 Febr., 4 Mai,
25 Iunie, 10 Aug., 29 Oct., 14 Dec.
- Roşia-montană 15 Martie, 15 Oct.
- Rovine (jud. Arad) 7—8 Mai, 10—11 Sept. —
9 Mai, 12 Sept.
- Rupea 7—8 Ian., 12—13 Apr., 22—23 Iul., 7—8
Oct. — 10 Ian., 15 Apr., 25 Iulie, 10 Oct.

- Rușii-Munți ☉ 30 Martie, 30 Septembrie.
 Săbăd 🐎 14—16 Apr., 4—6 Oct. — ☉ 17 Apr., 7 Oct.
 Săcel (jud. Sibiu) 🐎 și ☉ 20 Mai, 25 Oct.
 Sacul ☉ 24 Mai, 8 Nov.
 Sălașul-de-sus 🐎 4—5 Mai, 10—11 Oct. — ☉ 6 Mai,
 12 Octombrie.
 Sălciua-de-jos (Turda) 🐎 și ☉ 4 Apr., 8 Mai, 30 Iun.,
 10 Aug., 20 Octombrie, 10 Dec.
 Săliște (jud. Sibiu) 🐎 5 Aprilie, 12 Iunie, 5 Oct. 🐎 și
 🐎 4 Apr., 11 Iunie, 4 Oct. — ☉ 6 Aprilie, 14 Iunie,
 7 Octombrie.
 Sâmbăta-de-jos 🐎 22 Apr., 8—9 Iunie, 14 Sept. — ☉
 23 Apr., 10 Iunie, 15 Septembrie.
 Sâmbăta-de-sus (judetul Făgăraș) 🐎 12 Aprilie,
 9 Aug. — ☉ 14 Apr., 11 Aug.
 Sâncraia-Almașului 🐎 și ☉ 2 Febr., 22 Apr., 6 Aug.,
 26 Octombrie.
 Sândonic (jud. Ciuc) 🐎 16—18 Martie, 7—9 Oct.
 — ☉ 19 Martie, 10 Octombrie.
 Sângeorgiul-de-pădure 🐎 19 Martie, 2 Iulie, 26 Oct.,
 11 Dec. — ☉ 21 Martie, 4 Iul., 28 Oct., 13 Dec.
 Sângeorgiul-săsesc 🐎 29—31 Ian., 5—7 Mai, 29—31
 Iulie, 29—31 Oct. — ☉ 1 Febr., 8 Mai, 1 August,
 1 Noembrie.
 Sânmărtin 🐎 1—2 Mai, 7—8 Nov. — ☉ 3 Mai, 9 Nov.
 Sânmărtinul-Homorodului 🐎 12—13 Febr., 14—15
 Mai, 30—31 Aug. — ☉ 14 Febr., 16 Mai, 1 Sept.
 Sânmiclăuș (jud. T.-mică) 🐎 22 Apr., 18 Sept., 10 Dec.
 🐎 7—8 Apr., 11 Sept. — ☉ 25 Apr., 21 Septembrie,
 13 Decembrie.
 Sân-Nicolaul-Mare (j. Torontal) 🐎 și ☉ 2 Apr., 2 Iulie,
 22 Octombrie, 18 Decembrie.
 Sânpaul (jud. T.-mică) 🐎 10—12 Aprilie, 1—2 Iunie,
 25—27 Aug., 27 Dec. — ☉ 13 Apr., 4 Iunie, 28 Aug.,
 30 Decembrie.
 Sântămărie-Orlea 🐎 22—23 Apr., 6—7 Sept. 🐎 20—21
 Apr., 4—5 Sept. — ☉ 24 Apr., 8 Sept.
 Sântămăria-de-piatră (jud. Hunedoara) 🐎 🐎 🐎 și
 🐎 13 Ian., 6 Mai, 14 Octombrie.

- Șercaia 🐎 8—9 Mai, 21—22 Aug., 9—10 Nov. — 🐎
10 Mai, 23 Aug., 11 Noemvrie.
- Sârmaș 🐎 18—19 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Iunie,
27—28 Aug., 8—9 Oct., 4—5 Dec. — 🐎 20 Ian.,
20 Aprilie, 10 Iunie, 29 August, 10 Oct., 6 Dec. 🐎
- Șaroșul-săsesc (Târnava-mică) 🐎 7—8 Apr., 22—23 Oct.
— 🐎 10 Aprilie, 25 Octomvrie.
- Săsăuși (jud. Sibiu) 🐎 20 Aprilie, 27 Iulie, 7 Oct. —
🐎 21 Apr., 28 Iulie, 8 Octomvrie.
- Saschiz 🐎 10 Ianuarie, 20 Mai, 1 Aug., 22 Nov. 🐎
și 🐎 20 Nov. — 🐎 12 Ian., 22 Mai, 3 Aug., 25 Nov.
- Săsciori (jud. Sibiu) 🐎 28 Martie, 24 Oct., 18 Dec.
— 🐎 30 Martie, 26 Oct., 20 Dec.
- Săvăghisla (jud. Cluj) 🐎 24—26 Apr., 25—27 Oct. —
🐎 27 Apr., 28 Oct.
- Săvârșin (jud. Arad) 🐎 și 🐎 14 Febr., 1 Apr., 13 Mai,
15 Iunie, 18 Aug., 1 Oct., 3 Dec.
- Sebeș (jud. Alba) 🐎 26—27 Ianuarie, 4 Martie, 21—22
Aprilie, 30—31 Mai, 21—22 August, 4 Nov. 🐎
6 Aprilie, 1 Oct. — 🐎 29 Ian., 5 Martie, 24 Apr.,
1 Iunie, 24 Aug., 5 Nov.
- Șelca-mare 🐎 1 Mart., 6 Mai, 28 Aug., 10 Dec. 🐎 2 Mai.
Miei: 9 Mai. — 🐎 3 Martie, 10 Mai, 30 Aug., 13 Dec.
- Șelca-mică 🐎 6 Martie, 21 Iunie, 8 Noemv. — 🐎
9 Martie, 24 Iunie, 11 Nov.
- Selens 🐎 8 Apr., 13 Aug., 8 Dec. — 🐎 11 Apr., 16
Aug., 11 Dec.
- Seliștat 🐎 19 Mai, 22 Sept. — 🐎 20 Mai, 23 Sept.
- Senereuș (jud. T.-mică) 🐎 10 Aprilie, 28—29 Iunie,
26—27 Octomvrie. — 🐎 11 Aprilie, 30 Iunie, 28 Oct.
- Șercaia (jud. Făgăraș) 🐎 8 Mai, 21 Aug., 9 Nov. —
🐎 11 Mai, 23 Aug., 11 Noemvrie.
- Sf.-Gheorghe 🐎 29 Iunie. — 🐎 24—25 Febr., 28—29
Apr., 30 Iunie—1 Iulie, 13—14 Octomvrie.
- Sibiu 🐎 9—10 Ian., 24—25 Apr., 28—29 Iunie, 10—11
Sept., 30—31 Oct. Vite de prăsilă: 23 Aprilie. 🐎
11—12 Ian., 26—27 Aprilie, 30 Iunie, 12—13 Sept.,
1—2 Nov. 🐎 21—22 Apr., 7—9 Sept. — 🐎 12 Ian.,
28 Aprilie, 15 Septemvrie,

- Șibot** (jud. Hunedoara) și 21 Mai, 8 Nov.
Șic (jud. Someș) și 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept.,
 18 Oct., 30 Nov.
Șieu (jud. Năsăud) 14 Ian., 14 Apr., 14 Iulie, 9 Oct.
 — 15 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 10 Octomvrie.
Șieul-mare 30 Septemvrie. — 1 Octomvrie.
Șighetul-Marmaței 15—16 Martie, 21—22 Iunie, 19—20
 Iulie, 4—5 Sept., 16—17 Oct., 18—19 Dec.
Șighișoara 15—16 Ian., 13—14 Martie, 30 Aprilie,
 21—22 Iunie, 15—16 Sept., 1—2 Nov. — 18 Ian.,
 16 Mart., 3 Mai, 24 Iunie, 18 Sept., 4 Nov.
Șilimeghiu 1 Ian., 20 Iunie, 15 Aug.
Șilindla 30 Mai, 10 Oct., 19 Decemvrie.
Șimandul-de-sus 6 Februarie, 8 Mai, 11 Sept. —
 7 Februarie, 9 Mai, 12 Septemvrie.
Șimeria (jud. Hunedoara) 26—27 Febr., 21—22
 Iunie, 11—12 Sept., 23—24 Oct. — 1 Martie,
 24 Iunie, 14 Sept., 26 Oct.
Șimișna (jud. Someș) și 22 Ian., 29 Apr., 29
 Aug., 30 Nov.
Șimleul-Silvaniei 20 Mai, 28 Oct. și
 19 Martie, 25 Iun., 3 Sept., 24 Dec.
Șimon (j. Brașov) 8 Aug., 20 Nov. — 9 Aug., 21 Nov.
Șinca-Veche 9 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie, 25
 Octomvrie. și 10 Martie, 30 Aprilie, 21 Iulie,
 26 Octomvrie.
Șintereag (jud. Someș) 2 Febr., 23 Iunie. —
 3 Febr., 24 Iunie.
Șiria 8 Ian., 12 Martie, 4 Iunie, 13 August,
 24 Sept., 26 Nov. — 9 Ian., 13 Martie, 5 Iunie,
 14 August, 25 Sept., 27 Nov.
Șlimnic 1 Iunie, 14 Oct. — 2 Iunie, 15 Oct.
Șoarș (jud. Târnava-m.) 7—8 Aprilie 17—18 Sep-
 temvrie — 9 Apr., 19 Sept.
Șoborșin 14 Febr., 13 Mai, 18 August, 3 Decemvrie.
Șomârtin 2 Aprilie, 28 Iulie, 4 Nov. — 5 Apr.,
 31 Iulie, 7 Nov.
Șomcuta-mare și 28 Febr., 25 Martie, 23 Apr.,
 20 Aug., 11 Nov., 25 Dec.

- Someș-Guruslău (judetul Sălaj) ~~1~~ 1 Mai, 7 August, 8 Nov. — ② 2 Mai, 8 August, 9 Noemvrie.
- Sovata ~~1~~ și ~~2~~ 10—11 Ian., 12—13 Apr., 12—13 Iulie, 30 Sept.—1 Oct. ~~1~~ 10—11 Apr. — ② 12 Ian., 14 Apr., 14 Iulie, 2 Oct.
- Spermezen ~~1~~ 19 Mai, 9 Sept. — ② 20 Mai, 10 Sept.
- Strein-Sângeorgiu (jud. Huned.) ~~1~~ și ② 6 Mai, 14 Sept., 18 Dec.
- Supurul-de-jos ~~1~~ și ② 21 Febr., 28 Martie, 25 Apr., 11 Iulie, 29 Aug., 10 Oct., 14 Nov., 12 Dec.
- Țaga ② 5 Martie, 14 Iunie.
- Tâlmăciu ~~1~~ 27 Febr., 23 Iunie, 3 Nov.— ② 28 Febr., 24 Iunie, 4 Nov.
- Târgu-Murăș ~~1~~ 13—16 Ian., 7—10 Aprilie, 16—19 Iunie, 31 August—3 Septemvrie, 7—10 Noemvrie. ~~2~~ 15—16 Ian., 27—28 Martie, 11—12 Mai, 2—3 Sept., 9—10 Nov. — ② 17 Ian., 11 Aprilie, 20 Iunie, 4 Sept., 11 Nov.
- Târgu-Săcunes ~~1~~ 1—2 Ianuarie, 7—8 Mai, 26—27 Oct. — ② 3 Ian., 9 Mai, 28 Octomvrie.
- Tășnad ~~1~~ și ② 19 Febr., 25 Martie, 7 Mai, 2 Iulie, 10 Sept., 15 Oct., 12 Nov.
- Teaca ~~1~~ 30—31 Ianuarie, 29—30 Aprilie, 25—26 Iunie, 3—4 Noemv. ~~1~~ 10—12 Aprilie. — ② 1 Febr., 1 Mai, 27 Iunie, 5 Noemvrie.
- Teluș ~~1~~ 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie, 24—25 Iunie, 25—26 Aug., 5—6 Noemvrie. — ② 20 Febr., 28 Aprilie, 26 Iunie, 28 August, 8 Noemvrie.
- Țicmandru ~~1~~ 31 Martie, 14 Septemvrie, 28 Dec. — ~~2~~ 1 Apr., 15 Sept., 29 Decemvrie. — ② 2 Aprilie, 16 Septemvrie, 30 Decemvrie.
- Țicșani-Vechi ~~1~~ 11 Febr., 24 Iunie, 1 Nov. — ② 13 Febr., 26 Iunie, 3 Noemvrie.
- Timișoara ~~1~~ și ② 17—21 Martie, 27—28 Mai, 11—15 Aug., 22—26 Sept., 15—19 Decemvrie.
- Topa mare (deșartă) ② 2 Febr., 22 Apr., 6 Aug., 22 Oct.
- Toplița-Română ~~1~~ 27—29 Ian., 22—24 Aprilie, 7—9 Iulie, 2—4 Oct. — ② 30 Ian., 25 Apr., 10 Iulie, 5 Oct.
- Trapold (jud. Târnava-m.) ~~1~~ 24—25 Martie, 8—9 Dec. — ② 26 Martie, 10 Dec.

- Trăscău 13—15 Mai, 7—9 Octomvrie. — 16 Mai, 10 Octomvrie.
- Tulgheș 20—22 Apr., 23—25 Oct. — 23 Apr., 26 Octomvrie.
- Turda 14—16 Febr., 21—22 Apr., 21—22 Iunie, 5—6 Sept., 28—30 Oct., 3—5 Dec. — 18 Febr., 24 Apr., 24 Iunie, 8 Septemvrie, 31 Oct., 6 Dec.
- Ucea-de-jos 17 Apr., 29 Aug., — 18 Apr., 30 Aug.
- Ulmeni și 11—12 Ian., 5—6 Aprilie, 7—8 Iunie, 14—15 Aug., 25—26 Octomvrie.
- Ungra 1 Iunie, 10 Aug., 2 Nov. — 2 Iunie, 11 August, 3 Nov.
- Urmeniș (jud. Cluj) 16—17 Ian., 3—4 Mai, 4—5 Iulie, 16—17 Dec. 15—16 Apr. 10 Dec. — 18 Ian., 5 Mai, 6 Iulie, 18 Dec.
- Vad (j. Făgăraș) 4 Apr., 20 Iunie, 4 Oct., 20 Nov. și 5 Apr., 21 Iunie, 5 Oct., 21 Nov.
- Valdahaza (jud. Cluj) 21 Martie, 20 Septemvrie. — 22 Martie, 21 Sept.
- Vaida-Recea 21 Martie, și 18—19 Ian., 1—2 August.
- Valea-Lungă 23 Febr., 20 Iunie, 23 Oct. — 26 Februarie, 23 Iunie, 26 Octomvrie.
- Vaşcău (jud. Bihor) și 7 Ianuarie, 4 Martie, 6 Mai, 1 Iulie, 2 Sept., 4 Noemvrie.
- Vânători (jud. Târn.-mare) 20 Iulie, 27 Sept. — 21 Iulie, 28 Sept.
- Vaşa-de-jos (jud. Hunedoara) și 23 Aprilie, 25 Iunie, 10 Septemvrie, 24 Decemvrie.
- Veneția-de-jos 1—2 Martie, 6—7 Iulie, 23—24 Sept. — 3 Martie, 8 Iulie, 25 Septemvrie.
- Vinerea 26—27 Aprilie, 23—29 Decemvrie. — 29 Aprilie, 31 Decemvrie.
- Vinga (jud. Timiș) 6 Iunie, 22 August, 3 Oct.
- Vingard (județul Alba) 10—11 Februarie, 11 Mai, 10—11 Sept. — 12 Februarie, 12 Mai, 12 Sept.
- Vințul-de-jos 13—14 Martie, 23—24 Iunie, 13—14 Septemvrie, 23—24 Nov. — 15 Martie, 24 Iunie, 15 Sept., 25 Noemvrie.

- Vințul-de-sus (Unirea)** 🐾 8 Ianuarie, 25 Martie, 5 Iunie, 20 August, 3 Oct., 16 Nov. — 🍷 11 Ian., 28 Martie, 8 Iunie, 23 August, 4 Oct., 19 Noemvrie.
Viștea-de-jos 🐾 4—5 Apr., 11 Iulie, 25—26 Aug. — 🍷 6 Apr., 12 Iulie, 27 August.
Vișăul-de-sus (j. Maramurăș) 🐾 și 🍷 13—14 August, 3—4 Septemvrie, 15—16 Oct., 19—20 Decemvrie.
Vlad 🐾 26 Febr., 20 Iunie, 20 Nov. — 🍷 27 Febr., 21 Iunie, 21 Nov.
Vlăhița (jud. Odorheiu) 🐾 9 Martie, 26 Nov. — 🍷 12 Martie, 29 Nov.
Voila 🐾 3 Mai, 16 Aug., 24 Oct. — 🍷 4 Mai, 18 Aug., 25 Oct
Volteg (jud. Timișoara) 🍷 1 Mai, 1 Sept.
Vorumloc 🐾 și 🐾 2 Aprilie, 7 Sept. — 🍷 5 Apr., 10 Septemvrie.
Vulcan (j. Brașov) 🐾 9 Martie, 29 Aug. — 🍷 10 Martie, 30 Aug.
Vurpăr 🐾 15 Mart., 1 Iulie. — 🍷 16 Martie, 2 Iulie.
Zăbala 🍷 25 Febr., 1 Iulie, 7 Oct., 2 Dec.
Zagăr 🐾 18—19 Ian., 17—18 Martie, 25—26 Iunie, 5—6 Sept., 12—13 Nov. — 🍷 20 Ian., 19 Martie, 27 Iunie, 7 Sept., 14 Nov.
Zălan 🐾 și 🍷 2—3 Martie, 1—2 Iunie, 27—28 Iulie, 7—8 Septemvrie, 5—6 Octomvrie, 7—8 Decemvrie.
Zam (jud. Hunedoara) 🐾 și capre: 20 Mai, 7 Iulie, 28 August. 🐾 și 🍷 16 Ianuarie, 30 Martie, 21 Mai, 8 Iulie, 29 Aug., 14 Sept., 30 Nov.
Zărand (jud. Arad) 🐾 20 Martie, 19 Iunie, 7 August, 11 Dec. — 🍷 21 Martie, 20 Iunie, 8 Aug., 12 Dec.
Zărnești 🐾 5 Mai, 20 Septemvrie. — 🍷 6 Mai, 21 Sept.
Zerindul mare 🍷 14 Ian., 25 August.
Zeteleaca (judetul Odorheiu) 🐾 11—12 Febr., 1—2 Nov. — 🍷 13 Febr., 3 Nov.
Zimboru (judetul Cluj) 🐾 și 🍷 19 Aprilie, 7 Iunie, 28 Aug., 21 Noemvrie.
Zlatna 🐾 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 Aug. — 🍷 19 Martie, 18 Iunie, 1 Sept.
Zorlențul mare (jud. Caraș-Severin) 🍷 11 Iulie, 24 Oct.

Partea de învățătură și petrecere.

Redactată

de

Horia Petra-Petrescu.

„Regionala Astra Bănățeană“.

Din 28 Februarie 1937 are Banatul o „Regională“ a Societății noastre. Vestea aceasta trebuie luată cu bucurie la cunoștință, deoarece astfel Asociațiunea și-a întins aripele-i proteguitoare și peste orașe și sate cari până acum nu erau în legătură prea strânsă cu centrul, din cauza depărtării prea mari.

Conducerea societății a ajuns la convingerea că înființând o „Regională“ și dându-i putința, sub un comitet al ei, să lucreze, satele și orașele din Banat vor înflori, propășirea lor culturală și economică vor spori.

Comitetul central a trimis ca delegat al său pe dl vicepreședinte *Dr. Gh. Preda*, la Timișoara, capitala Banatului, și în ziua arătată mai sus, în mijlocul unei însuflețiri mari, fiind de față tot ce

are Banatul românesc mai de seamă, în frunte cu fețele bisericești, școlare, cu reprezentanții statului și ai societăților culturale — s'au pus bazele „*Regionalei Astra Bănățeană*”.

Președinte de onoare a fost ales domnul ministru *Antoni Mocioni*, președinte activ domnul inspector-șef al Regiunii școlare *Dr. Sabin Evuțianu*, vicepreședinți domnii inspector general-sanitar *Dr. Nic. Buteanu* și avocat *Dr. Aurel Cosma*, apoi membrii de drept Pr. Sf. Sa *Episcopul Caransebeșului Vas. Dr. Lăzărescu*; Pr. Sf. Sa *Episcopul Lugojului Dr. Ion Bălan*; *Dr. Tiberiu Brediceanu*; *Sever Bocu*; președinții despărțămintelor din Banat: *Dr. Cornel Corneanu*, *Tiberiu Mităr*, *Ilie Rusmir*. Ar cere prea mult loc să înșirăm aici pe toți membrii, aleși și cooptați, e de ajuns să spunem că au fost aleși încă 29 de bărbați de samă, gata de muncă, spre binele Asociațiunii. S'au constituit și *Secții* de ale „*Astrei*”: artistică, demografică, de educație națională, femeiască, istorică-muzicală, juridică, literară, medicală și social-economică — urmând să se înființeze încă două: una economică și alta etnografică.

„*Regionala Astra Basarabeană*” a călcat cu dreptul. Vom auzi vești tot mai bune și mai bune despre ea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SABIN EVUTIANU.

Ca să se vadă cât de mare însemnătate își dă „Astra”-mamă — adunarea generală din anul 1937 s'a ținut în Timișoara, în zilele de 11—13 Septemvrie.

Sabin Erușianu.

Vicepreșed Asociațiunii. („Regionala Astra Bănățeană”).

Născut în Pecica, jud. Arad, în 1889, — bacalaureat al liceului ort. rom. Brașov (1906), ca bursier și absolvent al facultății de filosofie (secția științifică) dela universitatea din Budapesta (1910) ca bursier al fundațiunii Gojdu, cu diplomă de profesor secundar (specialitatea șt. naturale-geografie).

A funcționat ca profesor la școlile normale ortodoxe-române din Caransebeș și Arad (1911—1919), ca profesor și director la liceul „Traian Doda” din Caransebeș (1919—1923), ca inspector secundar și inspector-șef al regiunii Timișoara (temporal și al Oradiei), azi este inspector general în învățământul secundar și șef al regiunii școlare Timișoara.

A colaborat la diferite reviste și ziare, în special ca redactor la „Românul” din Arad (1918—1919) și la „Făclia” din Caransebeș.

Membru al Adunării Eparhiale din Caransebeș și al Congresului Național Bisericesc din București. Președinte, dela 28 Februarie 1937, al „Astei Bănățene”.

Decorat cu „Steaua României” în gradul de ofițer, — „Coroana României”, în gradul de comandor, — „Răsplata muncii pentru învățământ”, cl. I, — „Răsplata muncii pentru biserică”, cl. I și „Leul alb”, cehoslovac, în gradul de ofițer.

Timotei Cipariu.

— 50 de ani dela moartea fostului președinte al „Astrei”. —

În ziua de 5 Septemvrie 1937 s'a desvelit în comuna *Pănade*, de lângă Blaj, locul nașterii lui Timotei Cipariu, o *placă comemorativă* în cinstea marelui învățat. La serbarea, dată de despărțământul Blaj, a luat parte ca trimis al centrului dl vicepreședinte *Dr. G. Preda*. Desprindem din cuvântarea domniei sale următoarele rânduri:

„Se împlinesc 50 de ani dela moartea marelui cărturar și președinte al „Astrei”, Timotei Cipariu și ne este dat să comemorăm prin desvelirea acestei plăci pe acest mare fruntaș al vieții noastre politice, naționale și culturale, care — pentru binele neamului — a jertfit cei mai mulți și mai frumoși ani ai vieții sale.

„Tot astăzi se întâmplă ca prin glasul meu, glasul unui fiu al Moldovei, deci a regiunii din care-și trăgea originea strămoșii lui T. Cipariu, (Dumitru Cipariu, din 1721, zis și Popa Mitea, era de origine din orașul Piatra, din Moldova), zic: prin glasul meu, ca vicepreședinte al „Astrei”, această societate să dea expresie simțemintelor sale de admirație și recunoștință față de marele dispărut.

„...T. Cipariu, prin înființarea „Beneficiului Pâinii“ (care ajuta pe studenții săraci), prin crearea „Invățătorului Poporului“ (foaie gândită și scrisă pentru popor) și prin multe alte acte și fapte, se așează pentru totdeauna în sufletul poporului.

„Altor cuvântători le-a revenit și le va reveni meritul de a privi această vieață și activitate a marelui dispărut sub diferite înfățișări — ca prepozit și canonic, decan catedral, vicar general arhiepiscopesc, președinte al tribunalului matrimonial pentru diecezele sufragane, profesor, filosof, naționalist, membru al Academiei Române și altele — imi iau voia să rezum câteva momente mai importante din activitatea vieții sale ce-l lega de „Astra“, unde a ocupat mai întâi scaunul de vicepreședinte și mai apoi de președinte.

„Timotei Cipariu a făcut parte din cei 176 subscriitori cari au adresat în 1860 o cerere guvernatorului Transilvaniei pentru a li se aproba... o societate de cultură a poporului românesc.

„În 1861, pe baza meritelor câștigate, este ales vicepreședinte, președinte fiind marele arhiepiscop Andreiu Șaguna. Activitatea lui Cipariu în întâii 6 ani de existență ai „Astrei“ a fost din

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TIMOTEIU CIPARIU.

cele mai însemnate. A condus adunările generale dela Blaj (1863), Hațeg (1864), Abrud (1865), a ținut conferențe la adunările generale din Brașov, Abrud, Alba-Iulia. La vârsta de 72 de ani, a primit să fie ales președinte (1877), dând prestigiul numelui său Asociațiunii. Deși în ultimii ani starea de debilitate a sănătății sale nu i-a fost îngăduit să lucreze la „Astra” cu aceeași stăruință și rezultate ca în tinerețe, totuși, trebuie să recunoaștem că din strălucirea numelui său (ca muncitor, cugetător, om deplin) se restrânge un mănunchiu bogat de raze luminoase asupra instituții culturale, care se onora pe sine, onorându-l cu scaunul de președinte.

„...Biblioteca lui T. Cipariu a fost una din cele mai bogate și variate. Incepând cu manuscrisele de cronici ale Moldovei și până la versurile arabe sau poezia lirică a timpului, totul îți arăta cât de largă este raza interesului său științific și literar — cât de mare cărturar este. În această bibliotecă și-a petrecut el cei mai mulți ani ai vieții sale și în frăția spiritelor acestor mari oameni morți — foști autori ai cărților — uită el năcazurile ce i le puteau aduce oamenii vii, acei oameni migăloși cari drămuiau cu cumpăna farmaciștilor (a spițerilor) activitatea minții sale avântate.

„Asociația culturală „Astra”... se închină cu respect memoriei lui, păstrându-i veșnică admirație și recunoștință“.

Depărtările...

(Dintr'un carnet)

Cât de greu îi intră în cap copilului dimensiunile! Capătul lumii sunt întâi cei patru pereți ai casei, apoi ograda, apoi grădina, într'un târziu: ulița. La cer copilul se uită cu ochii goi: ori nu vede nimic, ori ceea ce vede, e pentru el realitatea pe care o pipăie și cu mâna. Adeseori o întinde către soare, ca și către focul din vatră. Iar când începe să se salte, abia apucă să urce o coastă pentru a atinge cerul cu mâna!

Cea mai mare depărtare de care-mi aduc aminte din primii ani ai copilăriei, nu era mai mare de o sută de metri. Era capătul uliții, spre câmp, unde bătea toată ziua soarele și, cât ce da gură de primăvară, creșteau celea dintâi urzici. Mulți dușmani, așteaptă, îndată ce se topește zăpada, să fișnească verdeața din pământ! Firele, ace verzi, de iarbă și firele de troscățel, sunt ciupărate repede de găște. Cum stau cu grumazul

încordat, cu ciocul perpendicular, par'că anume pândesc, știind ce erau să se ivească din pământ.

Dușmanul urzicilor e porcul. N'a crescut de-o palmă buruiana verde ca șopârla îmbrăcată în perișori veninoși, cu frunzele spintecate și mi-reasma ei sălbatică, crudă, pișcătoare și sărată, întărâtă de departe râturile porcilor, ridicate în vânt.

Copiii abea se țineau în urma lor. Cât ce le deschideau portițele, o luau ață la urzicile din capul uliții.

Sedeam pe laviță la portiță, desculț, în că-măsuță, cu capul gol. Toți copiii mă chemau să mă duc cu ei. Dar când vedeam unde se opresc porcii, nu cutezam. Părea că-i la marginea pământului.

Apoi toți ceilalți copii din vecini erau mai mărișori decât mine, și nu mă puteam ținea în fugă după ei. Gândul că o să rămân singur la mijlocul drumului, mă îngrozea.

Atunci mi-era destul să mă uit la porcii cari alergau către urzici, cu râturile în vânt. Doamne, ce mai sperietori! Par'că erau niște arătări, așa eșiau de slăbiți din iarnă. Par'că-i mai văd și acum!

Pe-atunci nici nu aveau oamenii de pe la noi soiuri bune de porci. Erau toți cu picioarele lungi ca niște bețe, cu râturile ascuțite, cu pân-tecele supt, cu coama aspră îmburzoiată. Când eșiau slabi din iarnă, pe unii mascuri nu-i puteai deosebi de departe din ogari. Cu coastele împreunate, supti ca de boală, și murdari cu toții, mari și mici, alergau cu furie la pășune. Foamea îndelungată i-a sălbătăcit. Oamenii noștri, până în vremile mai nouă, nu știau că porcii mai trebuie să mânânce și după ce a trecut Crăciunul, până când i-au dat unuia, sau la doi, de mâncare pentru toți. Acum au și soiuri mai bune, și-i hrănesc mai bine și peste iarnă.

Dar pe-atunci fișneau din cotețe numai pielea și oasele. Credița era : să nu moară, că dacă începi a-i da de mâncare repede, nu se mai cunoaște slăbiciunea din iarnă. Iar de mâncare trebuie să-i dea Dumnezeu, buruenile de primă-vară, mai ales urzicile. 'Mi era milă mai ales de purcelașii cari păreau niște șobolani jigăriți. Dar fugeau și ei, să se prăpădească, guițând, ținându-se aproape de cei mari.

Când se pierdeau în pădurea de urzici și bozi, îmi părea c'au ajuns la capătul pământului. Cum să mă duc până acolo ?

Dar' odată tot a trebuit să-mi vină rândul. O mătușe mă luă de mână și mă duse până acolo, la vărul Ilie, copilul ei, care ieșise cu vr'o câteva lepădături la pășune.

Porcii își întorceau într'o dungă capul și prindeau urzicile, la măsele. Mireasma vegetației sălbatice a intrat în mine ca o apă, gata să mă amețească.

N'am voit să rămân. M'am întors cu mătușă, cu mireasma aceia, par'că de sânge crud, în mine. Când am ajuns la portiță am răsuflat din greu: aveam senzația că am făcut încunjurul pământului. Și mă uitam, amețit și rătăcit, în jurul meu.

Mai mărișor, știu că a avut bunica de lucru cu mine, când m'a dus mai întâi la biserică! Mai mult mă trăgeam înapoi de mâna ei, decât mergeam înainte. Adevărat că acum vedeam mereu case nouă, necunoscute, uliți prin cari n'am mai umblat și rămâneam holbând ochii la ele. Când n'am mai văzut decât lucruri streine m'am alipit de ea și nu mai știu cum am ajuns la biserică, prin pădurea aceea de case și de ulițe. Nu mi-am luat mâna din mâna ei cât am stat în biserică, decât când mi-o purta ea să-mi fac cruce.

Întâiul drum până la pădure, la răstoci, nu mi-a mai părut așa de lung. Mai crescusem și

cu depărtările pe pământ, mă obișnuisem. Până în capătul uliții, la locul cu urzicile, am mers de mult singur și râdeam când îmi aduceam aminte cât mi se părea, mai demult, de departe.

Dar cu distanța în înălțime nu m'am obișnuit până târziu, când, afară la câmp, un cumnat m'a urcat mai întâi călare pe calul lui. Era un cal șarg, osos, mare, bătrân, cam deșelat. Imi părea că m'a urcat în cer.

Dar când am cutezat să mă urc în pomi după mere, în arbori după cuiburi, am văzut ce prostească a fost și teama de înălțimi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

In anii când pășteam vite, primăvara, eram trecut de mult peste aceste neputințe ale copilăriei. Și era ciudat că, scăpând odată de teama distanțelor, nu-mi mai păsa de nici o depărtare de casă, ca și când distanța n'ar mai exista.

Acolo la Răstoci, la marginea pădurii, și apoi în pădure, am avut prilejul să adulmec mireasma tuturor buruenilor cari se îmbulzesc, primăvara, întâi la feții, unde bate soarele, apoi tot mai adânc în pădure.

Mireasma urzicilor și a bozilor o cunoșteam încă de-acasă. Dar nu era așa de puternică, așa de crudă și amărâe ca aici la margine de pădure.

Aici urzicile neculese, nemâncate de nime, creșteau mari, dese, grase, puternice și la fiecare adiere a vântului își trimiteau mirosul pișcător până departe. Era o adevărată pădure, crescută în rate, în care era de nepătruns. Nici o albină nu se apropia de ea, nici o gănganie. Tufele străluceau în verdeața lor crudă, veninoasă, întunecată. Pe sub ele, nu mai creștea nimic din pământ, nici un firicel de iarbă.

Dar pe sub poale de pădure începură să crească și să înflorească și urzicile moarte, ale căror perișori nu sunt veninoși. Ele au o mireasmă mai potolită, mai dulce și înfloresc în potire mici, albe și roșii, în cari intră de jumătate albinele, ținându-se bine cu picioarele de dinapoi.

Prin locurile mai umede și-a bătucit banii verzi, lucii, salata sălbatică, cu floarea ei ca o luminiță galbenă aprinsă în soare.

Căutam pe unde nu era încă înflorită și o aflam în rotocoale mari, ca niște solzi rotunzi, verzi. Culegeam până osteneam. O jumătate de traistă, și mai mult.

O duceam acasă spre bucuria bunicii și a mamei. Cu smântână și cu oțet, făceau din ea o fiertură gustoasă într'o vreme când salata din grădină, din straturi, abia răsărise.

Pe unele locuri creștea mult podbeal, păros, lipicios. Deși bunica mi dădu în grije să culeg și podbeal, nu-mi plăcea să-l adun și spuneam că n'am văzut. Pe la marginea pădurii creșteau celea mai timpurii burueni, într'o vegetație puternică și grasă. Erau mai ales unele încărcate de flori roșii, asemănătoare cu urzica moartă, dar cu mult mai mari și cari aveau un nume de ocară. Ele încunjurau ca un brâu de jar pădurea.

Prin gropi creșteau diferite soiuri de izmă, tufe pitice, dese, cu frunzele argintii, acoperite de perișori pe cari abia-i puteai vedea și altele mari, cu porniri de arbuști. Mireasma lor tare se lua la întrecere cu a urzicilor.

Acuma nu mai era de plecat acasă. Crepase de mult mugurul, pădurea înverzise, desvelind frunzișoare fragede, de-un verde ce bătea în blond; tufișurile ce creșteau sub stejarii și fagii cei mari, se aplecau sub greutatea frunzelor. Prin poeni iarba crescuse. Prin pădure, pretutindenea, burueni în floare, iarbă mirositoare și, ici și colo, aflam de pe-acum dumbravnic înflorit.

Intram cu oile fără nici o teamă în desișul codrului. Cu câtă grabă ciupăreau frunza tinăra din tufișuri, iarba mirositoare și multe burueni!

Clopotele dela cei trei berbeci nu se auzeau tare, ca și când răsunau de pe costișe.

A fost mai greu la început orientarea în pădure. Dar m'am obișnuit în curând. Adeseori seara, când venia slugulița, eram încă cu oile în desiș.

El începea să se certe, după felul lui, cu „mutu pădurii“.

— U, mă!

— Ce, mă!

Dacă nu auziam îndată eu, auziau câinii, și începeau să hăpăe și să se bucure, dând din cozi.

Am băgat de mult de seamă că orice căne se bucură și de un copil, de un stăpân mic, dar niciodată ca de stăpânul mare.

Intorceam oile și porneam spre colibă. De când s'a desprimăvărat bine, nu mai duceam seara oile acasă. Ci venea sluga să doarmă la pădure, să nu-mi fie frică și să nu pățească ceva oile.

Aveam acolo o colibă și un ocol îngădit și strășenit pentru oi.

După câteva nopți dormite în colibă, m'am simțit fecior în toată legea. Nu-mi mai era frică de nimic. Sluga putea să-mi spună orice povești.

Pătrunsesem taina pădurii și a nopții afară, la hotar. Nu era nimic în lume, în aer, pe pă-

mânt sau sub pământ, decât Dumnezeu în cer care vede și știe toate, și minunile lui Dumnezeu, pe pământ și în cer!

De ce mai putea să-mi fie frică? În pădure mirosea a ceară proaspătă și a tămâe, iar frunzele tinere ale arborilor își avea fiecare mireasma sa. Cunoșteam după miros, frunza de stejar, de fag, de arțar, de carpin.

Jos, în florile roșii, galbene, albastre, albine și bondari țeseau un cântec neîntrerupt. Sus, în coroana pădurii, părea că-s roiuri neadurmite.

Uneori prindeam o rădașcă, o goangă mare, cu aripi tari ca de os, cu coarne, puternice, și-i puneam lemne între coarne să le sfarme. Pe ea o socoteam împărăteasa tuturor găngăniilor din pădure.

În desișul codrului pierzi noțiunea de spațiu și de timp. E o cufundare asemuitoare în fire. Uneori aveam senzația că sunt într'o biserică uriașă.

De ce puteam să mă tem?

Sluga, din partea mea, putea să nu mai vină nici seara. Dar părinții se temeau ei în locul meu: cum să lași într'o colibă de nuele un copil, în puterea nopții, la marginea pădurii? Dar dacă

vine un om rău și-și face bătae de joc, scoate oile din ocol și pornește cu ele ?

Pentru mine lucru de căpetenie era că sluga îmi aducea seara o fiertură, pe care o încălzeam la focul din colibă. Și aducea mămăligă rece pentru câni.

Putea el să-mi spună că sulurile de neguri ce se ridicau uneori din husdoapele pădurii sunt cozi de bălaur ! Putea să-mi spună că huhurezul ce huhuriza în noapte e un om blestemat, schimbat în pasere, și că buhele ce chieunea ca pisicile din scorburi, sunt duhuri ale iadului !

De când nu m'am mai temut de distanțe, nu mi-a mai fost frică de nimic. Nici chiar de întunerec.

* * *

Uneori mă întreb dacă nu dimensiunile sunt acelea care anihilează mai mult voința și siguranța omului, zăpăcindu-l, lăsându-l neputincios ca un punct rătăcit în spațiu ? Și dacă nu e acesta motivul pentru care omul luptă cu atâta patimă să desființeze depărtările, cu tot mai iuți mijloace de locomoțiune ?

Și, iarăși mă gândesc, dacă nu zace nenorocirea omului fără credință în neputința de-a umplea spațiul dela el până la Dumnezeu ? Cel

credincios întinde puntea credinții, peste abisurile ce nu suportă alte punți, și nu se mai simte nici singur, nici departe.

Întâiul n'are nici un punct de razim, care să-l fixeze în haos, în univers. Depărtările prăpăstioase în toate direcțiunile îl atrag și îl înghit...

Dar, oare, știința care curmă mereu distanțele și măsoară căile astrilor și ale constelațiilor, dacă nu are ca țintă finală, conștientă, să măsoare depărtarea până la Dumnezeu, nu o face aceasta din instinct spiritual?

Ce oameni tari ar purta pământul, când toată lumea ar afla la capătul măsurătoarei pe cel pretutindenea prezent! Distanțele n'ar mai ameți pe nime...

Iată, în clipa asta, — cum stau cu Ilarie în pridvor și ne uităm cum plouă, a trăznit la zece pași de noi, într'un plop înalt. L-a despicat, desvălind de sus până jos o rană.

Ilarie își face cruce :

— Puterea lui Dumnezeu!

— Ba a electricității Ilarie, a fulgerului.

— Dar fulgerul cine l-a iscodit, bădiță Vasilie?, mă întreabă el supărat. Crezi că umblă așa de capul lui prin nori?

Ilarie întinsese puntea. El nu era singur, punct aruncat în spațiu. El vedea ce este la capătul măsurătoarei.

A fost și tare, sub loviturile vieții. Cum sunt, de altfel, cei mai mulți țărani ai noștri. Ei au aruncat puntea care suprimă distanțele.

Poate ei sunt cei mai înțelepți fii ai pământului.

I. AGÂRBICEANU.

Lumina care ne trebuie astăzi.

Se spune, în deobște, că trăim astăzi în „Secolul luminii”.

Această afirmație, nu numai că este greșită, dar este direct dăunătoare pentru toți aceia cari cred că lumina științei, fără o altă lumină despre care vom vorbi imediat, singură, poate fericii pe om.

Dar să începem: Pe una din străzile Ierihonului, pe care se strecurau zilnic, val după val, atâția trecători grăbiți, își aștepta odinioară pomană zilnică, un cerșetor. Sărăcia făcuse din trupul lui istovit o umbră ce putrezea lângă un zid ruinat.

În ceasurile lungi de așteptare a milei — în creerul obosit al acestui cerșetor, vai, câte gânduri amare nu se rostogoleau, comentând el, de

sigur, de mai multeori la zi, egoismul semenilor lui, asemenea și răutatea omenească, care îl osândea pe el la atâta suferință și la atâta umilință.

Din melancolia gândurilor lui omoritoare de nervi, într'o zi acest orb este deșteptat de șgomotul unor gloate ce se apropiau de el.

Orbul asculta cu o încordată atențiune, nu numai pentru faptul, că auzul orbilor este mai bun decât al celor cu ochii deschiși — dar și din motivul, că în sufletul lui, el simți apropierea spre el a unui eveniment extraordinar.

De aceea, când convoiul trecu alături de el, orbul întrebă sfios: — „Ce s'a întâmplat? Mi se pare că este astăzi ceva neobișnuit în orașul nostru”. — Atunci cineva din mulțime îi răspunse grăbit: — „Să știi că Isus din Nazaret trece astăzi prin Ierihon și o mulțime multă îl însoțește în drumul Lui”.

În acest moment — o lumină vie se aprinse în sufletul acestui desmoștenit al sorții — care, cuprinzând în vraja ei — întreaga lui ființă, orbul, începu cu nădejde crescândă să strige după Acela, pe care nu-l văzuse niciodată: „Isuse, fiule al lui David — fie-ți milă și de mine”.

Iubiți cetitor! Cu siguranță că și tu cunoști această minunată întâmplare a întâlnirii orbului

din Ierihon cu Isus! Intrebatu-te-ai însă vreodată, dacă acest orb era convins, că și pe el puterea a-tot-vindecătoare a lui Hristos îl poate tămădui?!

De sigur că da — căci atunci când ochii trupești ai cuiva se închid pentru lume — se deschide sufletul omului pentru Dumnezeu. Ori sufletul orbului, atras de o lumină lăuntrică pe care o aprinse în ființa lui puterea iubirii de oameni a Acelui ce se apropia de el, simțea că și pentru el a sunat ceasul mântuirii. Doar, cum atâta lume auzise despre puterea vindecătoare a Mântuitorului — cu siguranță că și acest orb a înțeles cum Isus Nazarineanul n'a respins încă nici o rugămintă izvorită din profunzimea sincerității și a încrederii, așezată de om — în puterea lui de Dumnezeu.

Și acum te întreb, cetitorule, nu vezi tu cu ochii tăi trupești, cu cari citești aceste șire, — cum în lumea de azi bâjbăe atâția orbi, însă orbi nu lipsiți de lumina ochilor trupești, ci orbi, mai orbi decât orbul din Ierihon — cărora le lipsesc ochii sufletului, închiși întotdeauna când e vorba să se apropie de ei centrul luminii celei adevărate: „Domnul și Mântuitorul” lor, care zilnic vrea să pogoare, în bezna vieții de astăzi, lumina Lui cea cerească!

Adevărat, cei mai mulți suntem orbiți sufletește, din cauza negurilor de nepătruns ale vieții de astăzi, neguri cari ne opresc razele luminii sufletului nostru, azi, abia mai pâlpaie opaițul unei credințe așezate în puterea lumii lui Hristos, ce trebuie să lumineze tuturor, atât pașii vieții noastre pământești, cât și pașii sufletului omenesc în clipa despărțirii sufletului nostru de această lume.

Pe lângă toată lumina științei și a tehnicii de astăzi, — eu îndrăznesc să afirm că nimic stabil, nimic durabil în această lume, nici mintea omenească a clădi, nici sufletul omenesc a concepe nu sunt în stare; fără prezența farului luminos numit Hristos, în sufletul nostru, nici a concepe, nici a clădi nu vom putea.

Zadarnic este orice opintire a voinții omenești, zadarnice sunt svârcolirile și frământările omului de a crea eternul și sublimul pe pământ, — căci aceasta nu succede decât în momentul revărsării în sufletul nostru a luminii lui Hristos care despică noi orizonturi — și crează noi posibilități — ce captivează prin nebănuitele lor proporții o lume întreagă.

Ascultați în această privință următoarea minunată întâmplare :

Unul dintre cei mai mari pictori ai lumii — anume Leonardo da Vinci — înzadar se trudește în decurs de 20 de ani — să găsească în sufletul lui chipul potrivit lui Hristos pentru marea lui operă numită „Cina cea de taină”, căci umbrele liber-
cugetării lui — și a necredinții lui — alungau de mii de ori scânteia divină ce trebuia să aprindă în sufletul său acea lumină, la razele căreia el trebuia să întrezărească chipul pe care sufletul lui și inteligența lui până atunci înzadar îl căutau.

Și, numai când sbuciumul și decepțiile vieții l-au apropiat pe nemuritorul pictor, prin credință fierbinte, sufletește de Hristos, numai atunci — penelul lui a putut să fixeze pe perete chipul Aceluia în fața căruia Leonardo da Vinci se și închină.

Când treci, iubite cetitor, vreodată prin Mănăstirea Agapia și vei admira acolo pictura nemuritorului nostru Grigorescu, să-ți aduci atunci aminte, că această pictură a fost pictată în unghiul luminii pe care Hristos o pogora în sufletul acestui credincios pictor, ceas cu ceas!

Se spune că un mare sculptor, norvegian — voind să sculpteze într'un bloc de marmoră statuia lui Hristos, acest sculptor pentru ca opera lui să poarte pecetea desăvârșirii — întâi, cinci

ani și-a petrecut timpul în post și în rugăciune, cerând lui Dumnezeu cu lacrimi fierbinți să-i lumineze calea, atât spre blocul din marmora cea mai fină — cât și spre chipul cel mai apropiat de imaginea lui Hristos.

Nu vreau să mai continui cu exemple — când fiecare om, din experiența vieții proprii găsește atâtea momente pentru ca să tragă o singură concluzie: că atunci, când din opera muncii mele radiază lumină și putere, această operă nu este numai rezultatul muncii mele, ci prin această muncă Hristos vrea să-și arete puterea luminii și a colaborării Sale!

Căci, orb trupește, dar și mai orb sufletește este acela, care nu observă cum orice realizare a inteligenței omenești, lipsite de colaborarea luminii lui Hristos poartă pe sine pecetea morții.

Mintea omenească de astăzi, care se razimă exclusiv pe puterile creierului omenesc și care a abandonat de mult dorința de a avea, drept colaborator al său, pe Hristos cu lumina și cu sfaturile Lui, această minte nenorocită a inventat o nouă industrie așa-numită *Industria morții*. Sau nu vedeți că toate născocirile și avântul cugetului omenesc sunt astăzi puse în serviciul distrugerii omului de pe pământ?

Ce sunt razele morții, ce sunt gazele otrăvitoare în fața cărora nu rezistă nici o mască, de sigur sunt realizări mari, ale lăminii creerului omenesc, dar sunt ele puse în serviciul fericirii omului, sau sunt auxiliarii și aliații morții, deci ai întunecului și ai infernului?

O, dacă sufletul inventatorilor de astăzi, în nopțile lor grele de calcul fără sfârșit, ar fi fost luminat măcar de o singură rază căzută asupra lor din lumina lui Hristos, te asigur, iubite cetitor, că opera lor lua altă formă, o formă ruptă din binecuvântarea cerească și pusă în serviciul măririi lui Dumnezeu și al înmulțirii bucuriilor omenești, aici, pe pământ.

Ce credeți, ce avânt ar primi aripile nădejdilor noastre spre mai bine, dacă la Geneva, dacă la Paris, dacă la Londra, la Moscova și la Madrid, diplomații lumii, înainte de a se așeza la masa verde pentru a hotărî de soarta lumii, întâi acești diplomați, și-ar încopcia lumina minții lor cu lumina lui Hristos, care le-ar arăta calea cea adevărată pe care lumea ar trebui să apuce!

Fericită va fi școala unde dascălul, intrând la oră, își va începe lecția cu un suflet călăuzit de lumina lui Hristos! Binecuvântate vor fi roadele amvonului bisericilor noastre, unde din cuvintele preotului transpiră și radiază mulțimii, lu-

mina lui Hristos. Ideală va fi țara, în parlamentul căreia legile se vor făuri sub razele binefăcătoare ale luminii lui Hristos, iar din aplicarea lor prin Justiție și prin Administrație, se întetește și se înmulțește lumina salvatoare de conștiinți și de suflete, a lui Hristos.

Nu lua în mâna ta condeiul, tu, scriitor de opere literare, până ce nu vei simți că din șirele tale luminează mulțimii cetitorilor tăi lumina lui Hristos. Asemenea, nici tu, oratorul zilei, în propaganda ta politică, nu rosti cuvântul tău de program, dacă din acesta nu răsare „lumină” pentru alegătorii tăi, cari te ascultă, căci altfel, orice scris, orice cuvânt ieșit din gura și din condeiul fiilor întunecului zilei, va distruge conștiințe și va omori suflete omenești.

Aprindeți apoi în locul becurilor electrice din fața caselor voastre, cu bani publici, lumina lui Hristos în conștiința omenească și veți vedea cum delapidările, fraudele și spargerile o să dispară dela sine.

Inlocuiți minciuna și ipocrizia, azi dominantă în sufletul și în creierul multor așa-zisi „mari politiciani”, cari aranjează treburile lumii, cu sinceritatea ce pornește din lumina lui Hristos și veți avea cea mai puternică bază pentru o reciprocă iubire între frați. Pr. Lc.-Col. I. DĂNCILĂ.

Câteva sfaturi pentru obținerea mulțumirei sufletești

de *Dr. G. Preda*, Inspector General Sanitar.
Vicepreședinte al Asociațiunii.

Fiecare dintre noi trebuie să fie convins (dacă încă nu este) că, oricare ar fi locul ce-l ocupă pe lume, este și rămâne neputincios față de marele Univers. Această neputință nu ne duce și nici nu trebuie să ne ducă la desperare. Deși nu putem prea mult față de forțele naturei, totuși, în viața de toate zilele, gustăm mulțumirea sufletească, culegând câteva flori, adunând câteva fructe de pe calea destul de scurtă ce ne conduce la sfârșitul ei.

Pentru a obține cât mai multe mulțumiri trebuie să dovedim că suntem înțelepți și că știm să gustăm aceste bucurii cu înțelepciune.

Prin aceasta voi să spun că nu trebuie să ne facem prea mari iluzii și să ne dăm împăcați cu ceea ce ne oferă viața, ducând o existență modestă. Să ne fie veșnic în minte gândul cum viermele strălucitor care dă, modest și sub umbra unei tufe, o mică lumină, ascunsă printre frunze, ar fi prea prost să se pretindă că orbește prin

ea întreg Universul și că se face admirat de locuitorii vreunei alte planete cerești. Acest vierme poate ști că în miezul zilei — atunci când soarele strălucește cu maximul de putere, — nu rămâne decât o biată omidă, fără strălucire și caută, poate să se dea împăcat. Nu ar trebui oare să facem și noi ca și acest vierme înțelept și să ne resemnăm, pentru a nu ajunge să ne vedem în situația omidei nenorocite ?

Este drept că pământul aparține omului, dar și pe acest pământ omul nu este decât o mică făptură. Pentru ce, deci, acest mic individ ar avea pretenția de a se ridica deasupra planetei și de a comanda forțelor naturei, care-l strâng, în legile lor ?

Pentru ce să creadă cineva că cu el începe și sfârșește lumea și, deci, să dorească să i se supună toate celelalte voințe omenești ? Pentru ce să-și impună cu orice preț și prin orice mijloc personalitatea sa altor personalități ?

S'ar părea că știința și literatura contribuiesc intrucâtva la nemulțumirea existenței noastre, indicându-ne orizonturi prea mari și așternând înaintea ochilor gloriile splendide obținute de câțiva muritori.

Dar oare foloasele aduse prin știință și literatură ne pot orbi până într'atât încât să nu vedem că orizontul nostru este mărginit, după cum mărginită este și celula creierului nostru? Și dacă în întregul fenomenelor universale suntem atât de mici și de neputincioși, nu ar fi bine să primim cu surâsul pe buze micimea și slăbiciunea noastră? Eu nu cred că avem nevoie de o sticlă prea mare pentru câteva picături ale unui parfum care ne poate aduce o plăcere deosebită.

Părinții noștri au fost niște înțelepți fără să știe. Ei se mulțumeau să trăiască liniștiți în casele lor. Nu aveau *pretentia de a avea* ultimele știri, trimise prin radio, nici acele de prin jurnalele aduse cu avionul. Nu călătoreau cu aeroplanul, nici cu marile exprese europene, sau cu uriașe vapoare luxoase, cu cari astăzi se transportă cineva în câteva zile dela un emisfer la altul.

Ei știau să-și mărginească plăcerile și necăutând obținerea prea marilor puteri nu disperau atunci când nu le aveau.

Astăzi s'au îmbuibat multe minți, umile cu speranțe desordonate și acestor minți li se pare locuința prea strâmtă, masa în familie prea meschină, haina nepotrivită și învechită, ș. a. m. d.

Și oricât obțin, pretind și mai mult, de îndată ce văd că un *altul* are. Nesatisfacerea pretențiilor aduce dezastre sufletești.

Se vorbește prea des de reforme savante, se propun regenerări, se trec pe dinaintea oamenilor atâtea perspective, în cât ele aduc pe țăran să se desguste de gospodăria sa; pe lucrător de atelierul său, pe student de carte; pe sculptor și pictor de încercările sau schițele sale, etc. Trebuie ca cineva să strige odată: „*Opriti-vă!* Nu mergeți să căutați fericirea prea departe, căci o puteți descoperi ușor, ghemuindu-vă în mica voastră casuță și exercitându-vă puterea asupra florilor, animalelor domestice, copiilor, etc., rămânând prea mulțumiți dacă și ceeace vă înconjoară nu se arată răsvrătit autorității ce i-o impuneți”.

Să nu uităm faptul că cu cât cineva nutrește mai multe speranțe, cu atâta prepară mai multe desamăgiri.

Chiar atunci când natura dă cuiva un defect, — presupunem: o față urâtă, — la ce bun să-și facă inimă rea sau să se plângă omul?

În loc de alte plângeri, să se mulțumească a nu avea oglindă în cameră și în a-și căuta prieteni printre persoane mai urâte.

Negreșit că urâtenia feței unei femei cu dorințe de dragoste, este o lungă agonie pentru ea. Dacă însă ea ar lăsa aceste feluri de a se arăta pe seama femeilor frumoase și și-ar folosi tăria pe alte cărări ale vieții, folositoare sieși și societății, cu siguranță că va scăpa de dureroasele chinuri și va gusta și din plăcerile permise ale acestei vieți.

Dar unii ar întreba cum am putea obține victorii și mulțumiri în boală sau în bătrânețe?

Nu a-și putea spune că suntem desarmați și pentru aceste din urmă stări.

Bolnavul găsește un mare interes pentru traiu și simte plăcere și mulțumire analizând efectele — uneori salutare — ale vreunui medicament, plăcere, negreșit, pe care nu o pot avea oamenii sănătoși. Iar încât privește bătrânețea caracterizată mai ales prin a spune mereu aceleași lucruri sau a repeta lucruri fără de rost, ea este o stare potrivită bătrânilor. Fiindcă spun mereu aceleași fapte, bătrânii simt tocmai o mulțumire și nu se obolesc trăind în astfel de plăceri.

Sunt aproape 2000 ani de când învățatul grec Epicur care a fost foarte mult calomniat arătase o rețetă a fericirii: moderarea plăcerilor, pentru a nu seca izvorul acestor plăceri.

Am putea combina proporțiile învățaturii lui Epicur cu acelea ale rivalului său, Zenon, care recomanda abstenența și am spune că trebuie să gustăm din plăcerile ce ni le oferă viața, dar să le gustăm cu o moderație răsgândită.

Să profităm deci de ceace ne este oferit de natură, fie că este un fir de veselie, un paiu de mulțumire sau o floristică de fericire! Să respirăm din această floristică și să nu desperăm dacă nu avem la dispoziția noastră un pat întreg de flori sau cel puțin un buchet. Să respirăm încet parfumul ei, fără a privi nici prea sus, nici prea departe, fără a invidia sau pismui pe acei ce respiră florile sau buchetele altor regiuni.

Să ne mulțămim să cultivăm grădina noastră, deși poate este mică. Intinderea grădinilor vecine nu o va face mai mică. Dacă ne convine ne putem preumbla cu mintea și prin aceste grădini, dar să nu o facem cu scopul unei comparații, care ne-ar naște gelozii ce torturează. Dacă fan-tezia ne permite, putem să ne închipuim că ridicăm munții cei mai înalți și mai frumoși, că trecem oceanele cele mai largi, dar aceasta să o facem *fără de supărare*.

Putem citi foarte bine despre tronurile de aur masiv, despre guvernările despotice sau despre

marile bogății, dar să nu ne credem nenorociți dacă nu avem haremurile lui Solomon, legiuirile lui Cesar sau miliardele lui Rotschild.

Să păstrăm surâsul, rămânând în situația pe care ne-am creiat-o prin munca cinstită și conștiincioasă. Să ne obișnuim a fi stăpâni pe noi, pe modesta noastră persoană, deoarece atunci suntem cu adevărat suverani într'un tărâm în care nimeni nu poate pătrunde.

Poate că este bine încă, să răspândim și în jurul nostru *ceva* din mulțămirea noastră sufletească, să radiem *ceva* din fericirea noastră, fericind pe alții, căci fericirea noastră personală — orice ar spune răutăcioșii — atârnă și de fericirea altora.

Povestea mărului

de ION POP-RETEGANUL.

Zice că erau odată doi oameni de curând căsătoriți, un bărbat și o muiere. Erau tineri și frumoși amândoi și ședeau numai singuri, într'o căsuță, la marginea satului. Era iarna, prin Februarie, când plesneau și copacii de frig. Ei ședeau într'o seară amândoi la foc și povesteau, ca tinerii de curând luați, că numai în cășlegile acelea se luară.

— Tu, Floare, zise Mitru, — că așa le era numele, — tu, Floare, după cum n'am avut nici unul parte de părinți cu stare, ci din slujit ne-am făcut ce biată avem, hăinicile și bucăcioare, noi tot nu suntem tare săraci. Un rău e mai mare, că ni se găta lemnele și numai în spate ori cu săniuța de-a mână cu greu e de adus; chiar mie unuia-mi vine tare peste mână, că am fost datat a căra lemne tot cu carul ori sania, că n'am slujit la calici. De te învoiești și tu, eu zic să tăiem mărul cel mare din grădină, că numai umbră face, de nici cucuruz nu s'a face în aretul (preajma, apropierea) lui, cât își aruncă umbra. Din el avem lemne p'o săptămână, iar pân' atunci intrăm în Mărțișor și doară va mai muia Dumnezeu focitul ast de frig; ce zici și tu?

— Ce să zic? răspuse Floarea, tu trebuie să știi mai bine, că doară ești bărbat. De gândești că așa va fi mai bine, taie-l, că 'n aretul lui drept și mai drept că bucatele nu s'ar putea face de umbră. Dar și fără pomi e rău, că vezi tu, că n'avem numai mărul acela, nici un prun, nici un cireș, nimic în lume. Vai, și — după cum îmi spunea mătușa, mulți pomi au fost în grădina asta, când au murit ai mei de coleră. Dar de atunci e mult, în casă tot jidani au șezut, apoi jidanii nu pun pomi, ci-i taie și pe cari îi află. Ei au ars și grajdurile și gardurile și pomii, numai mărul acesta l-au cruțat, — semn, că-i neam bun de pomi.

— D'apoi tu nu i-ai gustat poamele nici odată ?

— Nu, Mitre, nu i le-am gustat, că eu am rămas mică la țigă de mama. Până am fost de vreo zece ani, m'a crescut mătușa Frăsina din Valea dosului, atunci a murit și ea și am tot slujit în sate străine până acum în Crăciun, iar după Bobotează ne-am luat și ne-am tras aci, — casa era părăsită din toamna albă, precum știi. N'am dar de unde știi ce poame face, că nici n'am întrebat pe nimenea. Deci tu fă cum crezi că-i mai bine, ori îl taie, ori îl lasă, dar par'că mi-ar fi jele după el, că numai singur a rămas din câți spun că au fost.

Altcum, de-l tai, avem din el lemne pe vreo săptămână, că-i mare, de nu-l tai, i-'om vedea poamele la cea vară. Lemne-i mai aduce și cu săniuța de-a mână, îi mai și plăti la cele gazde să ne aducă, ori că ni-or da sania și vitele să ne aducem lemne și la cea vară le-'om face zile de lucru.

Așa povesteau oamenii nostri cari erau îngroziți de greul iernii, că nu aveau lemne, nici vite cu ce să-și aducă și nici bani nu prea aveau, că amândoi fuseseră băiați săraci. Ce-i drept, îi drept, ea avea căsuța aceea, cu grădina pe care sta, dar el nu avea nici atâta, că nici nu știa de unde se trage. Unii ziceau că-i rus, a rămas p'aci de când a fost pe la ei foamete, l-au adus părinții în brațe și l-au lăsat la o babă. Baba l-a crescut până a fost de 5—6 ani, atunci ea a

murit, iar el, Mitru, a rămas pe ulițele oamenilor. Neamurile babei împărțiră ce biată rămase de ea, dar lui Mitru nu-i făcură parte, destul că „l-a scos din penele cele rele”, ziceau ele. Așa a crescut ca copilul nimănui până a fost ca de 8—9 ani. Atunci îl luă un om la miei, apoi la oi, în urmă sluji când la unul, când la altul, până s'a făcut cât oamenii. La asentare nu-l strigară nicăiri. Harnic de lucru era, dar și ușurel era, că simbria o scotea Duminecile cu țărăita (tot câte puținel), azi un florin, mâne altul; banii-i bea cu feciorii, iar când venea Crăciunul, se trezea cu hăinicilele. Dacă și cel din urmă stăpân i-ar fi dat simbria cu țărăita, cum cerea el, atâta ar fi avut și când s'a însurat, de a' luat pe Floarea, hainele de pe el și un rând nouă-nouțe, mai mult nimica. Dar acela nu i-a dat până la Crăciun mai nici un ban și așa avu cu ce-și face nunta și să cumpere un purcel gras de tăiat.

Ea avea căsuța aceea și bani cruțați din slujit, vreo 80 florini, cari erau la popa spre păstrare, și la care nu voia a se întinde până i-a cădea o fărâmă de loc, să cumpere, că loc la câmp nu avea.

Acum el ar fi zis bucuros către ea să scoată 2—3 florini, dela popa, să cumpere lemne, dar îi era „oare cumva pe la nas” (ii era rușine), deci își puse carul în pietri, să taie mărul cel mare din grădină. Dimineța, după ce mănăcă mămăliguța cu costițe de porc, își aprinse pipa, își

— D'apoi tu nu i-ai gustat poamele nici odată ?

— Nu, Mitre, nu i le-am gustat, că eu am rămas mică la țiță de mama. Până am fost de vreo zece ani, m'a crescut mătușa Frăsina din Valea dosului, atunci a murit și ea și am tot slujit în sate străine până acum în Crăciun, iar după Bobotează ne-am luat și ne-am tras aci, — casa era părăsită din toamna albă, precum știi. N'am dar de unde știi ce poame face, că nici n'am întrebat pe nimenea. Deci tu fă cum crezi că-i mai bine, ori îl taie, ori îl lasă, dar par'că mi-ar fi jale după el, că numai singur a rămas din câți spun că au fost.

Altcum, de-l tai, avem din el lemne pe vreo săptămână, că-i mare, de nu-l tai, i-'om vedea poamele la cea vară. Lemne-i mai aduce și cu săniuța de-a mână, îi mai și plăti la cele gazde să ne aducă, ori că ni-or da sania și vitele să ne aducem lemne și la cea vară le-'om face zile de lucru.

Așa povesteau oamenii nostri cari erau îngroziți de greul iernii, că nu aveau lemne, nici vite cu ce să-și aducă și nici bani nu prea aveau, că amândoi fuseseră băiați săraci. Ce-i drept, îi drept, ea avea căsuța aceea, cu grădina pe care sta, dar el nu avea nici atâta, că nici nu știa de unde se trage. Unii ziceau că-i rus, a rămas p'aci de când a fost pe la ei foamete, l-au adus părinții în brațe și l-au lăsat la o babă. Baba l-a crescut până a fost de 5—6 ani, atunci ea a

murit, iar el, Mitru, a rămas pe ulițele oamenilor. Neamurile babei împărțiră ce biată rămase de ea, dar lui Mitru nu-i făcură parte, destul că „l-a scos din penele cele rele”, ziceau ele. Așa a crescut ca copilul nimănui până a fost ca de 8—9 ani. Atunci îl luă un om la miei, apoi la oi, în urmă sluji când la unul, când la altul, până s'a făcut cât oamenii. La asentare nu-l strigară nicăiri. Harnic de lucru era, dar și ușurel era, că simbria o scotea Duminecile cu *țărăita* (tot câte puținel), azi un florin, mâne altul; banii-i bea cu feciorii, iar când venea Crăciunul, se trezea cu hăinicelele. Dacă și cel din urmă stăpân i-ar fi dat simbria cu țărăita, cum cerea el, atâta ar fi avut și când s'a însurat, de a' luat pe Floarea, hainele de pe el și un rând nouă-nouțe, mai mult nimica. Dar acela nu i-a dat până la Crăciun mai nici un ban și așa avu cu ce-și face nunta și să cumpere un purcel gras de tăiat.

Ea avea căsuța aceea și bani cruțați din slujit, vreo 80 florini, cari erau la popa spre păstrare, și la care nu voia a se întinde până i-a cădea o fărâmă de loc, să cumpere, că loc la câmp nu avea.

Acum el ar fi zis bucuros către ea să scoată 2—3 florini, dela popa, să cumpere lemne, dar îi era „oare cumva pe la nas” (îi era rușine), deci își puse carul în pietri, să taie mărul cel mare din grădină. Dimineața, după ce mănăcă mămăliguță cu costițe de porc, își aprinse pipa, își

trase mânușile cele de pănură pe mâni, luă toporul de sub laviță și merse ață la măr. Mărul era chiar în mijlocul grădinei. Omătul era mai de un stat de om, iar crengile mărului, încărcate de omăt, erau chiar până jos la pătura cea albă, ba vârful crengilor erau îngropate de tot în zăpadă. Străbătu Mitru până lângă măr, prin cel omăt mare, cum străbătu, dar printre crengi, să se apropie de trupină, ba să mai poată. Cercă pe ici, cercă pe dincolo, — nu poate și pace, că crengile de jur-împrejur erau până la fața omătului, ba chiar îngropate în omăt, și omătul înghețat în jurul lor. — Atunci îi plesni lui Mitru prin minte: de ce am eu topor în mână, să nu-m pot face cu el loc până lângă trupină? Și ridică toporul, dar — minune! Atunci auzi un glas lămurit, care par'că venia din vârful mărului: „Stai, să nu cutezi să tai, că-ți tai norocul”. Și se înfioră Mitru și-i căzu pipa din gură de spaimă, și toporul din mână încă-i căzu și-și ridică în neștire căciula de pe cap și-și făcu cruce, zicând în gândul său: „Doamne miluiește-ne!”. Dar cuvânt din gura lui nu putu scoate de frică și de spaimă.

Încet cu încetul se desmetici, își luă toporul și pipa și se duse îndărăt acasă. Când era pe pragul tinzii, se mai uită odată la măr, iar la urechie-i sunau tot vorbele: „De-l tai, îți tai norocul!” Când ajunsese în casă era galbin ca ceara. Floarea se uită la el mirată și îl întrebă: Dar ce ești așa galbin, doară ți s'a întâmplat ceva?

Iar el îi spuse întâmplarea din fir în păr și-i spuse și aceea că: „n'a tăiat mărul pentru cât bine-i în lume, chiar mere pădurețe de ar face, că numai azi câtă frică și spaimă l-a mâncat, apoi adăose: „De bună seamă-i cel necurat sub rădăcinile lui, și acela n'a lăsat nici pe jidani să-l taie, după ce toți pomii ceilalți i-au tăiat”.

Peste câteva zile știa satul tot de pățania lui Mitru și merse vestea până la moș popa, a cărui grădină mare mergea și da cu fundul de grădina lui Mitru. Cum auzi popa, de una ca asta, îndată chemă pe Mitru cu soția lui la el și le zice: Fiule Mitre! Am auzit și eu svonul ce-i prin sat, unii cred că mărul-i nezdrăvan, el ți-a zis că de-l tai, îți tai norocul; alții cred că cel necurat ți-a strigat vorbele acelea și că el e sub rădăcina mărului; alții spun alte bazaconii, dar uite, fătul meu, adevărul: Când mergeai tu cu toporul pe umăr la măr, eu eram la claia cea de fân din fundul grădinei; mă gândeam că oare să încep claia aceia, ori pe una dela șură. Eu ți-am găcit gândul, că adecă tu vrei să tai mărul și ți-am strigat: „De-l tai — îți tai norocul!” Și ție bag-sama ți s'a năzărit că din măr ai auzit glasul. Ai făcut bine că nu l-ai tăiat și uite de ce: Măr, să facă mere scumpe ca acela nu-i în tot satul. Voi nu știți, dar știu eu. Jidanii ce șezură acolo în casa voastră, le culegeau cu mâna, măr de măr, și le vindeau cu bani scumpi. Apoi cât e de mare face în alt an și 40 și 50 mierțe. Și face mai în tot anul. Și mierța de

mere de acelea se vinde atunci toamna câte cu 2 florini, că-s frumoase și bune și se țin pân' la Rusale. Eu am câteva mere de acelea, mi-a dat jidanul o mierță întreagă astă toamnă, iată, vă dau câte 2 florini la fiecare din voi, să știți ce comoară-i în grădina voastră.

Așa le spuse moșu popa, iar ei se bucurară foarte, sărutară mâna domnului părinte și-și luară rămas-bun dela el, făgăduindu-i, că vor griji de pomul acela.

Așa și făcură, îl îngrijiră, ca nu cumva să i se întâmple ceva, iar primăvara, îngrădiră grădina omeneste, ca să nu poată străbate la mărul lor cel scump capre ori alte dobitoace. Dar și avură fericirea de a se bucura de roadele lui. Că primăvara înflori ca un struț care-i mai frumos, apoi făcu mere multe, multe și creșteau ca din poveste.

Și grijea Mitru de ele, dormia noaptele tot sub măr, ca Arghir din poveste sub mărul cel cu mere de aur, ca nu cumva să vină nește prășcăi *) întrecuți, să le doboare. Și veni toamna și merele erau frumoase, de te-ai fi tot uitat la ele, ci... nu erau bune de nimic; cine-și încleșta dinții 'n unul, îl arunca cât colo și în ziua aceea nici pâne nu-i trebuia, atâta-i strepezea dinții. Mitru prindea a trage la îndoială vorba lui moș

*) Prășcăi = juni, holtei; cu deosebire la cei ulicariți și gârdurariți, cari noaptele umblă prin grădinile oamenilor, furând poame și făcând alte năzdrăvănii, se zice la Someș — prașcăi, singular prașcău.

popa, dar Floarea-i spunea să aibă răbdare până s'or coace. Și Floarea avu dreptate. Că odată, cam pe la Sân Mihaiu, când prind oamenii a culege cucuruzele, chemă moș popa pe Mitru la el și-i zise: Mă, Mitre, a sosit vremea să mai și capeți ceva pentru osteneala ta de o vară ce ai pus'o grijind mărul. Aci a venit un domn din țări depărtate, el adună mere și le duce în țara lor, pachetate în lăzi ca ouăle. Cum trecea prin satul nostru cu căruța, să, meargă la Ardeal, în săsime, după mere, a văzut și mărul tău cel încărcat și mi-a lăsat vorbă că de vrei să le vinzi să nu te grăbești cu culesul lor că el peste 8 zile e înapoi și s'o abate nesmintit pe la tine; ce zici, vinde-i merele ori ba!

— D'apoi cum să nu le vând, domnule părinte, numai nu știu de-i vor plăcea ori ba, că sunt tari ca piatra și amare-leșioase. Vezi dumneata cât se văd de frumoase și de lăcomoase, dar — de mi-i crede — eu nici unul n'am putut mânca, parcă nu-s de un neam cu ele ce ni le-ai dat dumneata astă iarnă.

— Așa-i, Mitre, acum sunt tari ca piatra, dar chiar de aceea sunt mai scumpe, că se pot ținea până la primăvară, când nu mai este nici o poamă.

Peste vreo opt zile, când s'apropia de amiazi, se opri înaintea casei lui Mitru o trăsură și 'n ea moș popa cu doi domni străini. Mitru cu Floarea erau acasă, le deschise poarta și intrară cu trăsura înlăuntru.

— Ți-am adus cumpărători la mere, Mitre, zise popa.

— D'poai bine ai făcut, părinte, Dumnezeu te țină — răspunseră Floarea cu Mitru deodată. Placă-vă 'n (pofțiți) casă ori în grădină.

— Vom merge 'n grădină, Floare, să vedem mai de aproape merele, zise Moș popa.

Și intrară în grădină și căutară nemții merele, iar unul din ei zise „gut” și Mitru înțelese că „gut” nu poate fi rău și deteră la târg și vându merele de pe măr cu mierța, câte mierțe vor fi de mere culese cu mâna, de atâtea ori să capete câte 2 florini, iar cele ce vor cădea jos să rămână lui Mitru, dar și el și nevasta lui să dea ajutor la cules.

Și se apucară bărbătește la cules. Nemții mai adunară patru culegători și se puseră jur-împrejurul mărului și culeseră bărbătește. Fiecare avea o traistă de grumazi, cu baiera îndărăpt, încât traista sta dinainte și cu mâna lua merele de pe măr, tot măr de măr, și le punea în traistă, iar traista, care cum era plină, o deșerta în saci mari câte de patru mierțe. Când sacul era plin îl legau și-l puneau cu băgare de seamă pe carul popii, care venise să ducă merele nemților până'n satul vecin, unde aveau magazin și de unde le pachetau în lăzi și le trimeteau cu trenul în țara lor.

Și după ce nu mai ajungeau de jos, săculeagă merele, se urcară pe scaune, apoi pe scări și în urmă se urcară în măr sus.

Și umplură 25 de saci, tot de mere culese cu mâna, și ca 3 saci culese Mitru cu Floarea de cele ce căzură pe jos și și le puseră bine, să le aibă când vor fi bune.

Și le-au dat pe mere de 25 de ori tot câte 8 florini, adecă 200 florini și le-au spus așa: grijiți mărul acesta, că-i un pom scump, și vedeți de mai creșteți mulți meri de neamul acestuia, că numai rar căpătăm așa bun fel de mere.

Mitru cu Floarea se uitară uimiți la grămada de bani ce le venise din senin, ca de pomană. Iară preotul le zise: Vezi, Mitre că-ți tăiai norocul de tăiai mărul acesta, că el este o comoară, care de-i lua-o odată — mai nici un folos nu ai, dar de-i lăsa-o și griji-o bine, și-a da camătă bună mai în tot anul, câte zile vei avea, ba de-i fi cuminte și copiii copiilor tăi pot trage camătă din comoara aceasta, numai să o știi griji.

Mulțumiră deci lui Moș popa de învățătură și povățuiți de el cumpărară pământ pe banii câștigați atât de ușor, își măriră grădina, o umplură de pomi tot din cei mai aleși și trăiră zile multe și bune.

La multă lume a spus Mitru povestea lui cu mărul; multă lume lua pildă din povestea lui și în scurtă vreme satul întreg se umplu de meri și lumea pornise a nu mai zice satului aceluia altcum, decât „Mărul” și așa-i zice până în ziua de azi; de alt nume nimenea nu știe.

Cine nu crede, meargă numai în Banat și întrebe unde-i satul acela, la care-i zic „Mărul” și toți l'or îndrepta.

(Povestirea e mai veche, de aceea este vorba de cumpărători din țări străine. Acum se cade să fie din mijlocul nostru cel ce cumpără și vinde.)

Aur și noroiu.

Un prieten țaran îmi povestea deunăzi :

— „Eri, în răvărsatul zorilor, treceam cu coasa pe umăr și cu năcazurile 'n gând pe potecuța dintre sălcile gruietului, când deodată aud răcnete ca de fiară sălbatecă. Mă opresc locului, îmi ascut urechile și deslușesc din murmurul apei un glas de om, care injura urât, undeva, nu departe de mine. Și cum sudalmele se intețiau, urletul era tot mai puternic, îmi iuții pașii spre locul de unde porneau scârboasele răcnete. Mă așteptam la o încăierare de oameni sau la un atac banditesc, când colo, Ion al Găburului, știi cela c'o mână stricată din răsboiu, da târcoale, înjurând cu spume la gură, în jurul carului înglodat în mocirlă, până în inimă. Bieții bouleni stăteau ponciși cu boturile unul în altul, tremurând ca varga. Pleasna biciului încrestase trupu-

rile slăbite, ca și cum ar fi fost înfășurate cu pantlici negre. Numai decât îmi dădui seama, — că din negrija omului, carul alunecase într'un ochiu primejdios. Las coasa jos, m'apropiu cu binișorul de bouleni, prind capul ruzii cu amândouă mâinile și cârnind-o la dreapta, îndemn boulenii :

— „Cia Bodor, he Iambor“.

Boulenii se opintesc, întinzându-și trupșoarele și gata, gata să prindă razim în rozorul gărlui, când Ion, îndemnat de ciasul rău, se răcădău cu furca de fer și începă a trozni în oașele deșirate, scăpând sudalme, care de care mai urâte, că-ți era frică să-i stai în preajmă-i. Și boii, ca niște suflete mâhnite, în loc să-și pună și ultima picătură de putere, scobâlțiră din puteri, lăsându-se târâți îndărăt de carul, care alunecase iară în ochiul mocirlei.

Și-acum începură înjurăturile și mai din greu.

Scârbit de ceea-ce-am auzit din gura omului în năcaz, mi-am luat coasa și fără pic de re-mușcare creștinească, mi-am văzut de drum. Ce-a mai făcut, cum a scăpat, știe-l cel pe care-l chema într'ajutor.

Am fost cu Ion, multă vreme, pe front. Mi-aduc aminte, că tot timpul petrecea numai în rugăciuni. La flacăra slabă a focului de tabără, la lumina lunei, în popasurile ce le aveam, era mereu cu ochii în Visul Maicei Precesta. Cetea, se ruga. De multeori mi-a spus-o: „De m'ar duce Dumnezeu viu acasă, n'am să mai greșesc la pui de om în vieață”.

Și se ține de vorbă. Oamenilor n'am auzit să fi greșit, dar lui Dumnezeu, cu atât mai mult”.

Când prietenul țaran isprăvi spusul, pe fața lui sănătoasă se tipări o scârbă.

Și, vai, mulți Ioni ai Găburilor avem și puțini ca prietenul meu țaran.

PETREA DASCĂLUL.

Potcovarul încrezut.

(O legendă din Provanța.)

Odată Domnul a văzut
 Pe-un potcovar prea-încrezut,
 Ce firma-așa și-a atârnat,
 Cu aiere de Impărat:
 „La cel mai mare potcovar”.
 „O, sfinte Petre, în zadar
 E omul meu bisericos”,
 A spus Prea Sfântul, „Ce folos,

Când creasta sufletului lui

Sé'nfoaie și smerenie nu-i?"

— „Da' bate cruci!" — „Eu nu zic ba,

Da' creasta-un pic i-aș reteza".

— „Mă duc pe lume, să-i slujesc".

— „Prea bine — scapă-l — mă 'nvoiesc".

In cursul unei diminețe

La potcovar dădea binețe

O calfă tare spălăfică:

— „Aș vrea o muncă, — oricât de mică,

Iubite maistre, s'ar putea?"

— „Te du, nu ești de casa mea!"

— „Măi, ce mai om! calfa suspină

Și pleacă. Fără de hodină

Intreabă, oare ce-a greșit,

Pe-unul. — „Cum l-ai agrăit?" BCU Cluj / Central University Library Cluj

— „Iubite maistre, eu te rog..."

— „De-aceea parcă-i din bârlog..."

El vrea să-l agrăiești sus, tare:

„O, cel mai mare potcovare!"

S'a 'ntors din drum

Și calfa-acum

Și 'ntrând, făcut-a întrebare:

„Ești potcovarul cel mai mare?"

— „Acela-s eu! Tu ce poștești?"

— „Venit-am.... Te milostivești

Să-mi dai de lucru? — „Știi ceva?"

— „Da, mă pricep — așa și-așa...."

— „Ei, să-ți vedem destoinția!"

Și-a răs maiestrul, căci trufia

Șoptea mereu: „Ca tine nu-i!"

Jura, în ruptul capului.

Un călător trecea cu calul.
 — „Vin', potcovește-mi armăsarul !”
 — „Pierdut-a o potcoavă 'n cale.”
 — „Să fac pe pofta dumnitale.”
 La mâneci mi s'a suflecat,
 Copita văduvă a luat,
 Trăgându-o de pe picior,
 A dus-o-apoi lângă cuptor,
 In făuriște, făr' de clește,
 Potcoava înroșită luat-a
 Cu degetele. Pif, paf! Gata!
 Ce ochi căscat-a potcovarul!
 El, căruia-i sărea mușdarul,
 Și îi plăcea să dăscălească!
 — „Măi", zise „-i muncă omenească?”
 Dar n'a aput prea mult s'aștepte
 Și întrebări să-și mai îndrepte!
 Un cal sosi la făuriște,
 Abea putea ca să mai miște.
 Cât stai să bați din palmi odată
 Calfa-și aruncă ochii roată,
 Picioru'-i scos, din rădăcină,¹
 Din răni nici gând sânge să vină
 Și hai — pe umere piciorul,
 Teapa e scoasă — stai cu zorul!
 ...Ridică maistrul din sprânceană,
 Porneste calul ca o peană.

 Atunci maiestru'-a priceput,
 In brânci căzut-a și-a gemut.
 Și-a dat ca mâna să sărute,
 La oaspete. De vorbe slute,

Ce le-a rostit cu îngâmfare,
 Simțit-a greața cea mai mare.
 Pe calfă o 'nghiși pământul.
 Atâta doară vrut-a sfântul
 Ca firma 'n fândări, jos, să cază,
 Greșala maistorul să-și vază.
 ...De-atunci omul, cuprins de har,
 Chema: „La maistrul potcovar...”

Horia Petra-Petrescu.

Un compozitor: Tiberiu Brediceanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— A împlinit 60 de ani. —

Cine n'a auzit de Tiberiu Brediceanu? Muzica românească, fără de numele compozitorului și a folcloristului muzical neostenit, Tiberiu Brediceanu, nu se poate închipui. Domniasa a cucerit, încă din tinerețe, ținuturile și a adunat, ca o adevărată albină muzicală, cântecele de bucurie și de tristețe ale țăranilor, folosindu-le mai apoi, spre recunoștința cercurilor autorizate — muzicale, în opere, cari vor rămâne în vistieria muzicală.

Față de Asociațiunea noastră a nutrit și nutrește domnul Brediceanu cel mai viu in-

teres. În totdeauna ne-a sărit într'ajutor, cu vorba și cu fapta. La inaugurarea Muzeului din Sibiu a contribuit cu „Poemul muzical-etnografic” (1905) — la adunarea noastră jubilară din anul 1936 ne-a vrăjit cu minunatul tablou muzical-folcloristic: „La seceriș”. Este președintele Secției artistice și o conduce cu multă destoinicie.

Fostul nostru președinte *Vasile Goldiș*, l-a caracterizat foarte bine odată. Fiind în 1927 ministru al cultelor și artelor, a dat *premiul național de muzică*, de 100,000 Lei, domnului Tiberiu Brediceanu, trimițând totodată sărbătoritului următoarea adresă:

„*Domnule Brediceanu*, cu prilejul sărbătoririi a 50 de ani ai vieții dumnitale, ministrul cultelor și artelor îți acordă *premiul său anual de compoziție muzicală*...

„În domeniul muzical ești între cei dintâi descoperitori ai comorilor melodice, în cari s'a cristalizat prin veacuri simțirea frumoasă a poporului nostru.

„De zeci de ani desfășori această muncă, cu pasiune exemplară, cu metodă științifică și cu convingerea că prin culegerile dumitale pui la îndemâna tuturor izvoarele permanente de inspirație, din cari să se adape adevărata școală de muzică

românească. Din acest spirit s'au zămislit și propriile-ți compoziții ce ți-au adăugat încă un titlu de vrednicie artistică.

„Incununând astfel munca și talentul dumitale, avem satisfacția unei răsplătiri prea bine-meritate”.

Se cade ca și în calendarul „Astrei” să-i aducem prinos de laudă. La radio și aiurea vor fi auzit mii și mii de țărani melodii populare armonizate de compozitorul iubit.

Încă mulți ani de activitate rodnică!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Școalele țărănești ale „Astrei”, din 1937.

Gândul bun al despărțământului Sighet de a întemeia, în 1931, o școală pentru țărani adulți, a căzut în pământ roditor. Pomul crescut din această sămânță binecuvântată își întinde astăzi crengile, încărcate de roade, peste întreg teritoriul unde lucrează „Astra” pentru binele poporului, ba mlădițele lui au fost împrumutate și de alte societăți culturale, încât școala țărănească, pornită din sânul „Astrei” este astăzi cunoscută pe întreg cuprinsul țării românești.

Școala fărâneasă din Salonta în al IV-lea an de activitate.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un distins profesor dela Academia de Agricultură din Cluj, mare iubitor și sprijinitor al școalelor țărănești, îmi spunea că dacă această instituție va fi dăruită tuturor regiunilor țării, în zece ani ea poate schimba fața satelor, amânată. Atât este ea de potrivită nevoilor țărănimii noastre din ceasul de față.

Școala țărănească va inzestra fiecare sat cu câțiva țărani aleși, a căror gospodării și purtare să fie o pildă vie și statornică pentru ceilalți locuitori ai satelor. Ea țintește să facă nu numai muncitori de pământ, cultivatori de vite sau de pomet mai iscușiți, ci și români mai buni cunosători și mai iubitori ai neamului, cetățeni mai luminați și mai dârzi în apărarea drepturilor lor. Ea vrea să ne dea acel țăran *întreg* la trup și la suflet, grupare a virtuților celor mai alese ale neamului nostru, care să fie pavăza nebiruită și fala viitorului acestei țări.

Această înaltă țintă va fi atinsă de școala țărănească prin înrădăcinarea ei în nevoile și realitățile ținutului unde lucrează. Fiecare din școalele „Astrei” caută să se potrivească locului unde a luat ființă, pentruca starea țăranului din acea regiune să fie săltată cu un fuștel măcar mai sus, pe scara progresului. Căci altele sunt

Școala țărănească din comuna I. G. Duca, jud. Cetatea Albă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

nevoile țăranului din Banat, cu grajduri betonate, în care nechează cai bine hrăniți, cu casa curată, de pe masa căreia nu lipsește pâinea albă și cu totul altele lipsurile țăranului din Maramureș sau din Munții Apuseni, care trăiește adesea cu vitele în casă, care nu cunoaște pâinea decât la sărbători — dacă o cunoaște și atunci, iar carnea la Crăciun și la Paști. Altă învățătură trebuie dată săteanului dela șes, alta celui din regiunile deluroase sau muntoase. Pretutindeni școalele „Astrei“ se îndreaptă spre cele mai arzătoare lipsuri ale țăranului.

Nicăiri ele nu uită să arate țăranului toată frumusețea și bogăția vieții dela sat. Au fost țărani, cari au crezut că școalele „Astrei“ pot să facă din ei nu-știu-ce „domni“, smulgându-i din satul lor și așezându-i în orașul după care ahtiază, fără să-l cunoască. Această rătăcire a fost și va fi combătută cu toată energia. Nu pentru că vrem să fim numai noi, „domni“, stăpânitori ai bunurilor orașului, ci pentru că avem puternica convingere că salvarea neamului nostru va veni dela iubirea și cultivarea satului, cu tot ceace ne-a păstrat el ales din vârtejul veacurilor și cu tot ceace îi poate da civilizația modernă. Porunca scrisă pe frontispiciul școalelor țărănești

Școala superioară țărănească de fete din Mercurea-Ciuc.

ale „Astrei” este aşadar: „Iubiți satul, căci neprețuite sunt comorile lui!”

Prin școala țărănească atingem însă și alte rezultate binecuvântate. La serbările cu care aceste școale își încheie cursurile, de obicei ia cuvântul și câte un țăran. Nici unul din ei nu uită să-și arete mirarea și în același timp mulțumirea de a fi găsit la „domni” adevărați frați sufletești, cari cu gândul curat vreau să dea și altora din înțelepciunea și cunoștințele câștigate după mulți ani de învățătură. Politicianismul, cu toate că lucră de cele mai multe ori în numele dragostei de popor; deoarece se întemeiază adeseori pe minciună și înșelăciune, constatate de țărani pe propria lor spinare, a creat o stare de dușmănie între domn și sătean, care dacă va mai dăinui mult ne va fi cu adevărat primejdioasă. Școalele țărănești, prin faptul că pornesc din gândul cel mai curat, împreună adeseori cu jertfă, învie vechea noastră frăție între toți fiii neamului, frăție care a dus la biruință nația românească de dincoace de Carpați. Căci să nu creadă iubiții noștri săteni că de pe urma școlilor țărănești se aleg numai ei cu câștiguri sufletești. Profesorii lor, cari în unele cazuri sunt mai numeroși decât elevii, se îmbogățesc și ei cu

mulțumirea de a fi găsit țărani deștepți și iubitori de învățătură, în sufletul cărora lecțiunile lor rodesc, așa zicând, văzând cu ochii. Mulțumirea aceasta aduce după sine dragostea pentru acești țărani și jertfa pentru ei. Am avut numeroase cazuri când profesori sau alți intelectuali din orașe, au rămas așa de încântați de școala țărănească, încât și-au deschis baerile pungii, pentru a da premii școlarilor sau a susține școala.

Incepând din 1935 am avut și *școale pentru femeile satelor*. Ne-am dat adecă seama, că adesea femeia ocupă un loc mai de seamă în gospodăria țărănească, decât bărbatul. Ea muncește la câmp alături cu el, dar trebuie să poarte și grija casei și să crească copiii. Ea este adevărata păstrătoare a vetrei familiare. Fiind legată mai mult decât bărbatul de această vatră, ea este mai inapoiată decât el, are nevoie de mai multă învățătură. Iată de ce am întemeiat școalele țărănești pentru femei, cari s'au bucurat dela început de o primire cât se poate de caldă din partea gospodinele noastre. În anul acesta au funcționat *12 școale pentru țărance*. Numeroase din ele au părăsit cu lacrimi în ochi pe profesoarele și profesorii lor, atât de mirate au rămas de primirea ce li s'a făcut și atât de bogate și-au simțit su-

Școala țărănească din Voșlobeni.

fletele. Și la aceste școale, ca și la cele pentru bărbați, ne trudim să îndreptăm înainte de toate nevoile locului. O mare grije se dă în ele învățăturilor gospodărești: pregătirea mâncărilor, curățirea casei, apoi sănătatea și creșterea copilului, a portului, jocului și cântecului românesc, comori uitate în multe din satele noastre.

In anul trecut am avut școale pentru bărbați în: *Alba-Iulia, Oradea, Salonta, Brașov (Sânpetru), Crizbav, Caransebeș, I. G. Duca și Plătărești* (jud. *Cetatea Albă*), *Ghimeș-Făget și Sândominic* (jud. *Ciuc*), *Cluj, Livezeni* (lângă *Petroșani*), *Călinești, Săcel, Sârbi și Desești* (toate în jud. *Maramureș*), *Tg. Mureș, Band* (jud. *Mureș*), *Reghin, Bistrița, Ocland* (jud. *Odorheiu*), *Carei* (jud. *Sălaj*), *Satu Mare, Lugoj, Blăjel, Lipova, Ozun* (jud. *Treiscaune*), *Dumbrăveni, Sânmărtin*.

Școale pentru țărance am avut la: *Oradea, Miercurea-Ciuc, Voșlobeni* (jud. *Ciuc*), *Cluj, Sântandrei* (lângă *Deva*), *Livezeni, Tg. Mureș, Reghin* (două școale!), *Gherla, Mediaș, Blaj*.

Atât de îmbucurătoare sunt rezultatele școalelor țărănești, încât ele servesc de pildă și pentru activitatea noastră culturală la orașe. Astfel după chipul și asemănarea școalelor țărănești, dl *Dr. I. Bozdog*, președintele despărță-

Școala țărănească din Lipova.

mântului Mureș, a întemeiat în anul trecut o școală pentru meseriași în Târgul Mureș, urmată deocamdată de pantofari și croitori. Tot în anul trecut, dl Dr. Eugen Nicoară, președintele atât de jertfitor al despărțământului Reghin, a întemeiat o școală pentru servitoarele din acel oraș, care a fost urmată, Duminica și sărbătorile, de peste 50 de servitoare.

Iată cât de roditor este gândul bun, când este sănătos și cultivat de Asociațiunea noastră!

ION BREAZU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din activitatea Secției feminine.

Ce frumoasă activitate a avut chiar și până acum, Secția feminină (femeiască) a Asociațiunii noastre, în scurtul timp de când a început din nou să lucreze! Conduasă de d-na *Constanța Bogdan-Duică*, profesoară și directoare de școală, din Cluj, împreună cu un mănunchiu de doamne și domnișoare, cari știu ce vreau, Secția a dat dovezi că, odată la lucru, nu se lasă cu una cu două, dimpotrivă, lucrează din greu.

Ce program și-a luat în 20 Noemvrie 1936, când și-a alcătuit planul de lucru? 1. Conferințe

model pentru revista „Astrei”: „Transilvania”; 2. Conferințe publice pentru orășeni; 3. Propagandă culturală, la sate, pentru despărțăminte; 4. Școli țărănești pentru femei; 5. Cursuri pentru muncitoare și servitoare, cari nu știu ceti și scrie — îndrumarea și ocrotirea lor; 6. Șezători și coruri pentru meseriașele și muncitoare del oraș. Acestea n'au fost promisiuni goale! Doamnele și domnișoarele s'au ținut de vorbă. S'au apucat de lucru.

În Cluj au înființat o Școală țărăneasă pentru femei. Au fost în anul întâi 23, din 12 comune (câte două din fiecare comună), 21 necăsătorite și 2 căsătorite. (Vârsta 16—17 ani.) „Deștepte, cumiți, supuse și doritoare de învățătură”), scrie raportul. Ce le-au învățat doamnele profesoare și directoare de liceu și alte școli din Cluj? Gospodăria — pregătind împreună mâncarea de fiecare zi a săptămânii. Cusutul la mașină, „făcându-și șorțurile de bucătărie” și rochițe de copil și altele. Văpsitul lânii, dăpănatul, urzitul și țesutul în gherghefuri scoarțe cu motive românești. Croitul, tivitul, „ajuratul” și cusutul cu motive românești — fiecare câte o iie. Impletitul — fiecare câte un pieptăraș de lână colorată. Dansuri naționale frumoase. Coruri minunate, cu cântece po-

porale, Cursuri de limba română — scris — cetit — literatură. Igiena femeii. Istoria și geografia României.

Când s'a isprăvit cursul „Școlii țărănești pentru femei“, în 8 Aprilie 1937, s'a dat o serbare, fiind de față și președintele despărțământului Cluj al „Astrei“, dl prof. Dr. Iuliu Hațieganu. Ce mulțumire pe fețele tuturor! Ziua a fost prea scurtă, să-și arate fiecare ce a lucrat și ce știe.

Ca premiu a căpătat fiecare lucrurile făcute la Școală. Fiecare elevă a primit câte o iie românească, câte un gherghel, o mică scoartă românească de lână, o rochiță de flanelă, un pieptăraș împletit, din lână colorată, un șorț de bucătărie și o carte de bucate. Au mai dus cu ele fetele și femeile, copiate pe hârtie milimetrică (liniată anume), modele românești, pentru cusături și covoare. Au mai vizitat în decursul cursurilor: muzeele, teatrul, cinematografele din Cluj și Expoziția dela Breaza.

Și când te gândești că sunt unele sate, cari îți răspund când le poștești să-ți trimită fete și femei la cursuri de Școli țărănești pentru bărbați și femei: — „Da ce-'or învăța la oraș? Mai bine să stea ai noștri pe locul lor și să-și vadă de treabă!“

Nu de aceea a pus „Astra“ noastră la îndemâna despărțămintelor și bani și conferențieri și material — la Cluj, Secției feminine, i-a dat, spre pildă, 10,000 de Lei în anul trecut — ca să se piardă 'n vânt sfaturile ce le ascultă oamenii la Școlile acestea — ci spre a se folosi de ele — iată — cum au făcut-o la Cluj.

Ca la Cluj, ca la Brașov, ca la Blaj, ca la Reghin — să se înființeze tot mai multe și mai multe Școli țărănești și pentru femei, ca să știe țaranca să-și poarte gospodăria mai bine, să-și facă o mâncare mai gustoasă și mai sănătoasă, să îngrijească cu mai multă pricepere de copii, de toate.

Școala pentru femei a fost numai un punct din activitatea Secției feminine a „Astrei“. D-nele au scris articole, au ținut un șir de conferințe și șezători culturale în Cluj, la fabrica de tutun și în sala festivă a unei școli — vorbind muncitoarelor de prin fabrici, ucenice, meseriașe, muncitoare, servitoare — alegând teme care mai de care mai arzătoare pentru ascultătoare. *Petrecere și învățătură* — imbinat. (Creșterea copiilor în familie, gospodărie femeiască, să ne cunoaștem țara, casele naționale de economii, credință și naționalism, munca și foloasele ei, datoriile uceni-

celor, pregătirea profesională, rolul femeii în combaterea sectelor, Hristos și Evanghelia în viața de toate zilele, igiena — apoi piese teatrale ușoare, dialoguri, monoloage, coruri, jocuri naționale, jucate în minunate costume naționale). S'au împărțit cărți de cetit, abecedare, albume de țesături, țesături vrednice de a servi ca model.

Merită *toată lauda* conducătoarele Secției feminine. Au călcat cu dreptul.

Comitete în Subsecție s'au format din doamne și domnișoare la Brașov, Sibiu, Arad, Timișoara, Beiuș, Oradea, Sighet și Tg.-Mureș. Să primim vești bune și din orașele acestea, în viitorul apropiat, ca din Clujul Secției centrale!

Când vor auzi sătencele noastre glasul de chemare, să nu pregete de a-i da ascultare, căci numai spre propășirea satului lor va fi.

Iată ce frumoase planuri are Secția din Cluj pentru anul ce vine: cursuri, conferințe, șezători, descinderi, înființare de biblioteci pentru mese-riașele și lucrătoarele din oraș — „Școala țărănească” să țină cel puțin 3 luni — elevele să fie date în locuință la familii mai bune, să învețe, pe lângă viața familiară și alte lucruri frumoase și folositoare. Câte un costum național, lucrat și

duș acasă, de fiecare elevă. (Pânza și lâna toarsă, aduse din sat, modelele de prin regiunea de unde este eleva.)

Secția va răspândi *albume* de țesături — des-părțămintele să fie înzestrate cu războaie, în cari să se țeasă fote, brâie și chiar pânza în mai multe ițe, precum și frumoase scoarțe românești. Să se înființeze și *Școli de gospodărie, ambulante*, puțin costisitoare și foarte folositoare satelor.

Secția scrie: „Cu puțină cheltuială, cu perseverență (cu ținerea încontinuu pe cărarea apu-cată), s'ar putea realiza lucruri mari. S'ar putea crea (face) *izvoare de câștig pentru populația să-racă din regiunile muntoase*. Avem exemplu hăr-nicia femeilor din *Breaza-Prahova*, a căror pânză, covoare, adevărată artă, sunt căutate în toată țara și se cumpără cu prețuri mari”.

Va-să-zică: o *întrecere frumoasă* cu *ce au frumos și bun și cele din Vechiul Regat*. Doamne și domnișoare ca acestea să dea Dumnezeu să fie în fiecare oraș!

Corecturi.

Tânguiaala minoritarilor din cauza manifestărilor mai hotărîte pe tărâmul economic-social ale elementului românesc — n'are rost. N'are rost, fiindcă astfel să face *corectura* la nedreptățile săvârșite de foștii stăpânitori.

În fosta Ungarie elementul românesc, în 1910, nu da, *la 3 milioane și ceva de locuitori*, decât *0'89 la sută*, va să zică nici chiar 1 la sută, de *maistri de sine stătători (26,376)*.

Statisticele arătau în 1910 :

	Capi de familie	Întreținuți
1. Tâmplari	2,926	6,277
2. Frizeri	345	493
3. Pantofari, cismari	2,367	4,269
4. Cârciumari, hotelieri	1,662	3,652
5. Fauri, mecanici	2,978	7,316
6. Zidari	829	2,095
7. Librari, tipografi	11	15
8. Măcelari, morari, brutari	2,568	6,367
9. Croitori	2,799	4,016
10. Alții, cu diferite meserii	9,891	7,339
Cu totul	26,376	51,839

Până prin 1880 a fost împiedecată *industria mică românească* să se desvolte, fiindcă stăpânea

sistemul de *bresle*, breslașii nelăsând elementului românesc puțința de a intra în breslele lor. *Abea după desființarea breslelor au început să apară meseriașii români.*

Comercianții români? Abea 8,210, adică 0,27 la sută! Comerțul era în legătură cu orașele și la orașe negoțul era în mâinile străinilor.

Cum erau reprezentați românii în *funcțiunile de stat*, în cele *comunale*, în cele *bisericești* și într'alte funcțiuni? Tot statistica din Ungaria anului 1910 ne spune: în legislație 2, în administrație 1394 (între cari 561 secretari), în justiție 1270 (între cari 41 juzi și 678 avocați), în biserică 3979, în instrucție 3470, în oficiul sanitar 1268 (între cari medici 143, farmaciști 80, moașe 1019), în societăți culturale 38, în literatură și artă 45, în alte funcții intelectuale 72. Laolaltă: 11,538.

La 3 milioane și mai bine de locuitori 11,538 funcționari de stat, comunali și bisericicești, *0,39 la sută din întreagă populația românească!* Și Ungaria avea în 1910 181,788 funcționari, dintre cari românii erau *numai 6,35 la sută*, cu toate că din întreagă populația Ungariei formau 20 la sută.

Avea dreptate cel ce se plângea împotriva unor astfel de stări de lucruri?

Mai departe ! După statisticile *maghiare*, apărute în 1918, avea elementul românesc în 26 comitate *funcționari de stat* precum urmează :

în centrul comitatelor (jud.)	din	843 funcț.	31 rom.
în cercurile pretoriale	"	673	40 "
notari comunali	"	833	257 "
în orașele libere regești	"	566	1 "
în orașele mai mici, municipale	"	1087	93 "
la finanțe (direct. și officii de dare)	"	856	51 "
la judecătoria (juzi)	"	800	50 "

Cu totul . . . din 5658 funcț. 523 rom

În cercuri, din cei 40 oficianți români au fost: protopretori 7, pretori 15, practicanți baccalaureați în drept 3, ceilalți 15 grefieri. În cele 26 comitate erau 402 advocați români.

Fost-au acestea stări sănătoase ?

Nu sunt pașii, cari se întreprind acum o *corectură* a nedreptăților suferite mai înainte ?

Fără de patimă, dar cu *hotărîre* să se arate minoritarilor și următoarele date, scoase dintr'o carte a unui sas, care prețuiește arta românească, a dlui: *Emil Sigerus*: „*Cronica orașului Sibiu*”. Acolo se arată că :

În 1546 primăria a hotărît ca *nici un maghiar*, cu atât mai puțin un român, să poată fi primit în breslele orașului; în 1589 a oprit primăria să se vîndă case sau locuri acelor cari

nu sunt germani (sași); abea în 1783 înregistrează cronica sfințirea unei biserici (gr. cat.) române, în Sibiu. În 1787 s'a clădit o biserică gr. ort. română, în Strada lungă. Abeam în 1804 intră în reședință întâiul episcop gr. ort. român (Vas. Moga). În 1842 a luat comunitatea săsească poziție împotriva limbilor străine.

Ce ne spun *pe față* datele acestea? Că elementului românesc i s'au pus multe și grele piedeci, în trecut, ca să nu se poată desvolta și că românii — deși băștinași — n'aveau voie să fie breslași, să cumpere case, să aibă chiar și cimitire (1727, acordat măierenilor!), decât numai după mari eforturi.

Cetim în cartea „Contribuții istorice privitoare la trecutul românesc pe pământul crăiesc”, Sibiu 1913, următoarele *constatări* prețioase: „Magistratul săsesc din Sibiu a hotărât, în ședințele sale, ținute în 24 și 29 Apr. 1776, să *alunge* pe toți românii, cari locuiau în Șura mică, Hamba, Slimnic, Vurpăr, Noul săsesc, Cașolț, Gușterița, Brad și Roșia săsească. Dacă nu se vor supune de bună voie, atunci să *li se dărâme casele*... Prin rescriptul din 30 Mai 1776 Impărăteasa (Maria Terezia) *porunci* magistratului din Sibiu să primească din nou pe români în satele de

unde au fost alungați și să li se restituie toate pagubele suferite“.

Tot acolo: Maria Terezia a dispus, în 1751 și 1763, prin guvernul transilvan, ca „națiunea săsească să nu mai facă încercarea, pe cât de *nedreaptă*, pe atât de *inexecutabilă*, de a alunga pe români din casele lor“.

Vă-să-zică: dacă în Sibiu nu s'a putut manifesta elementul românesc *după cum trebuia*, este a se mulțumi (!) legilor și ordinațiunilor aduse de alții — chiar Maria Terezia, mai blândă, o recunoaște!

Și într'alte orașe ardelenе *tot* astfel de stări au dăinuit în decursul veacurilor, câtă vreme s'ar putea răspunde, cu George Barițiu, în aproape toate orașele, schimbând doar' numele:

„Ce ar fi fost Sibiul, spre pildă, în cei șapte sute de ani ai existenței sale, fără vecini cum au fost și precum sunt între alte comune curat românești Boița, Rășinari, Orlat, Gura-Râului, Sadu, Poplaca, Săliște, Galeș, Cacova, Tilișca, Valea, Sibiulul, Săcel, Veștem — *cine* era să aducă la Sibiu produse, să ducă din el manufacte și așa să-i *ajute* a se ridica la rangul în care se află? Cele vreo 6—7 sate săsești de prin prejur, singure numai ele, niciodată“.

Va-să-zică: dacă au înflorit orașele străine este a se mulțumi și elementului românesc.

O corectură, nimic altceva decât o corectură se săvârșește acum, deoarece stările de mai 'nainte n'au mai putut să dăinuiască. Impilările de mai 'nainte trebuiesc corectate.

Pământ bogat, — oameni săraci

de I. Agârbleeanu.

Un om, care a călătorit multă lume îmi povestea odată :

„În multele mele drumuri prin țeri deosebite, am băgat de seamă un lucru și anume că bogăția pământului nu e totdeauna legată de bună-starea oamenilor. Am văzut ținuturi sărace, cu dealuri pietroase, cu stânci, în cari locuitorii aveau case frumoase, mari, curate. Ei erau bine îmbrăcați și în casa lor se afla totdeauna cu ce să ospăteze pe un străin. Chiar dacă nu erau prea darnici, dar cu bani aflai totdeauna ceva de mâncare. Am văzut straturi ca pentru flori, ca pentru legume, făcute în stâncă, cu pământ cărat în spate sau cu măgăruși, straturi sămănate însă cu grâu, săcară sau orz. Oamenii se scoală odată cu zorile și mișună până noaptea târziu, ca furnicile. Natura nu e dărnice cu ei, dar cu priceperea și hărnicia lor știu să scoată pâine și din piatră seacă.

„Și iarăși am văzut ținuturi roditoare, cul ocuitorii săraci, cu locuințe slabe, abia înfiripate. Oamenii înceți la vorbă și la lucru, cari abia se leagănă mergând. Ei nu se

prea întrec cu lucrul. Ară și sapă de mântuială și numai atâta cât cred că e de-ajuns sa aibă pânea cea de toate zilele. Dacă se întâmplă să vină un an rău, cu secetă, cu prea multe ploi, ajung pieritori de foame. Trebuie să-i ajute guvernele. Dacă te-ai abătut flămând pe la ei, nici pe bani buni nu poți afla ceva de mâncare. N'au ouă, n'au brânză, adeseori nici lapte. Din câte am văzut imi vine să cred că natura săracă îi silește pe oameni la lucru bun și la hărnicie, iar pământul roditor, care cu puțină trudă le dă pânea cea de toate zilele, îi face leneși și nepăsători. De bună seamă că sunt și oameni cu pământ roditor silitori și harnici, cum sunt și sărăntoci și leneși destui în locurile sterpe".

M'am gândit de multeori la vorbele omului care a umblat multe țări. Și m'am întrebat: nu cumva a vorbit el și despre România și despre Români?

Pentru că e lucru hotărât: și la noi se petrece același lucru. Vezi sate de deal și de munte bine întocmite, cu case bune și curate, coperite cu șindrilă sau cu tinichea. Intri de-a dragul în ele. Oamenii sunt curați, sprinteni, primitivi. Totdeauna îți poți stămpăra cu ceva foamea la masa lor. Și ei n'au decât petece de pământ arător. Și vezi sate de șes, deslânate, risipite, cu ogrăzile fără garduri, cu casele abia infiripate, să le bată vântul, coperite cu jipi, cu coceni de porumb, fără grajduri, fără clădirile economice de lipsă la o gospodărie.

Și ei au pământ binecuvântat de Dumnezeu, cu o mare putere de rodire. Poate știind că tot ce samănă răsare și crește, nu-și dau silința să lucreze pământul, nici la timp, nici bine și adună roadă puțină. Alții spun că nu lucrează decât atâta loc cât să rodească pentru trebuințele familiei, fiindcă n'au bucatele „preț", nu li se plătește să producă pentru vânzare. Și lasă să crească bălării pe scumpele ogoare.

Numai așa se poate întâmpla să fim o țară cu pământ bogat, dar cu oameni săraci. Vor fi ele și sunt și alte pricini. Dar cea dela rădăcina răului aceasta este: mulți Români se prea lasă pe tănjală. Avem și la șes sate mari frumoase, cu oameni harnici, dar ar trebui să fie toate așa. Pământului nu-i place să-l calce pas de om leneș și nepăsător.

Iar Țara de aceea a împărțit pământul plugarilor pentru ca să se aprindă hărnicia românească pe toată țara, ca o pară. Nici un om în lume nu s'a plâns vre-odată că a câștigat prea mult. Dar câștigul mai mare vine numai din muncă mai harnică și bine întocmită. Iar câștigul mai mare aduce și o hrană mai bună, o casă mai mare, o îmbrăcăminte mai curată. El face pe omul fruntaș. Și azi toți plugarii români trebuie și pot să fie niște frunțași.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sfaturi pentru păstrarea portului poporal.

(Date de dl prof. R. Vuia.)

În cele ce urmează va afla cetitorul câteva foarte prețioase sfaturi, comunicate de unul din cei mai iscusiți cunoscători, la noi, ai frumuseților portului național: de dl prof., directorul Muzeului etnografic din Cluj, *Romul Vuia*.

D-sa a fost rugat de societatea „Astra” de a-și așterne pe hârtie părerile, convingerile și pro-

punerile, ca *specialist* și astfel — la o consfătuire a președinților despărțămintelor noastre, ținută la Cluj, în Mai 1937 — a citit un „referat“, o dare de seamă, de care ne folosim în cele ce urmează.

D-sa a dat un strigăt de alarmă, că *într'unele* ținuturi portul național este amenințat să dispară și a arătat ce *mare* pierdere ar fi ca portul să nu-și mai aibă frumusețea sa deosebită, care a fost și mai este mândria oamenilor dela sate.

A arătat dl Vuia cum românii trăiesc „într'o zonă unde civilizația populară și-a păstrat încă vigoarea până în timpurile noastre. Mulțumită spiritului conservativ al poporului... procesul de desagregare a devenit acut abia în cursul ultimelor decenii și mai ales în perioada de după războiu“.

A sosit timpul să organizăm și noi (ca în Anglia, Elveția, Germania) o „acțiune puternică pentru salvarea patrimoniului nostru tradițional“.

Pentru o societate specială ce ar fi să se înființeze acum, nu găsește potrivit timpul de față — de aceea crede că „Astra“, care și în trecut a dat atât de multă atenție portului și obiceiurilor naționale, va putea *spori* propaganda în direcția aceasta, printr'o muncă stăruitoare.

Și școala va trebui să dea mult mai multă luare-aminte portului, cusăturilor și obiceiurilor populare, dela Școala sătească începând și până la seminariile teologice și școlile normale. Dela muzeele etnografice să porceadă apoi îndrumări sistematice.

Unde se află porturile cele mai puțin influențate de porturi străine, în Transilvania?, se întreabă dl Vuia și răspunde: în regiunea de sud-est din Ardeal, în județele Sibiu, Făgăraș, Târnava, Alba și Someș.

Pe lângă aceste ținuturi, unde portul național este mai asigurat, se află altele, în cari este mai mult sau mai puțin amenințat. Într'unele regiuni este portul poporal mai respicat românesc, într'altele se amestecă în port influențe de ale cercurilor culturale vecine sau hotărit străine. Și aici trebuie să deosebim: „regiuni influențate mai de mult de cercurile culturale vecine și unde elementele străine s'au încetățenit de mult, întocmai ca și cuvintele străine din limba noastră. În aceste regiuni, deși constatăm influențe străine, dar — pentrucă ele s'au încetățenit de mult și au devenit specific locale, — suntem de părere că portul să fie păstrat în forma sa actuală, eliminând (dând afară) numai piesele (bucățile) evident (hotărit) străine și recente (mai de curând)”.

Aceste zone, influențate de cercurile culturale vecine, sunt: regiunile dela nord și vest ale Ardealului (de exemplu: portul din *Țara Oașului* și *Maramureș*, portul din *Crișana* și județul *Arad*, cu influențele cercului cultural nord-vestic sau *ungaro-slovac* —) apoi portul din *Banat*, cu legături cu cercul cultural nord-est balcanic. „Colțul nord-estic al Ardealului, împreună cu portul din *Bucovina* și *nordul Moldovei*, prezintă și el unele elemente ce îl leagă de cercul cultural nord-estic *româno-ucrainean*.

Mai sunt zone sau regiuni unde e influința străină, în deosebi maghiară, — cum e de exemplu, în *ținuturile sacuizate* și în județul *Clujului* (în special portul din basinul dela *Huedin*).

Ce să facem, mai întâi de toate? Să ne îndreptăm luarea-aminte asupra zonelor unde portul național este pe cale de a dispărea sau de a fi înlocuit cu haine orășenești și unde portul e concurat de alt port național.

Portul este totodată la un popor o oglindă a temperamentului artistic, a felului deosebit de a vedea *arta*, este o dovadă totodată cum s'a știut poporul așeza în cutare și cutare regiune, din punct de vedere geografic deosebit. De aceea: *sunt deosebiri și la portul național, după ținu-*

turile unde locuiește populația. Sunt prețioase aceste diferențieri ale aceluiaș port național. De aici urmează că: „e nefiresc și împotriva legii evoluției și dezvoltării porturilor, tendințe de a uniformiza sau de a introduce elemente, fie chiar românești, din alte regiuni“. Să se ia în vedere deci ca: „să se păstreze aceste variațiuni locale și de a nu introduce elemente din alte părți“.

În cazul când portul local e amenințat sau a dispărut, acțiunea de păstrare trebuie pornită dela elementele existente: piesele (bucățile) vechi, ce se mai păstrează în sat și ceea ce ne mai spune tradiția locală. Pentru cazul când portul a dispărut cu desăvârșire, fără a lăsa urme, va trebui să transplantăm portul cel mai apropiat și mai potrivit pentru împrejurările locale“.

Punctele acestea de mănecare, în privința păstrării portului, vor trebui ținute cu sfințenie, dacă vrem ca să nu se corcească portul țărănesc sau să dispară fără de urmă, făcând loc unor haine, cari nu mai arată nimic caracteristic pentru ținut.

Încă vreo câteva sfaturi prețioase :

„Portul popular nu este nici el ceva staționar (care stă pe loc), ce nu a cunoscut nici o evoluție (schimbare în decursul vremii) și el a suferit și suferă transformări, dar în linia tradiției și la in-

tervale mult mai mari decât moda noastră orășenească.

De aici urmează că *noi nu trebuie să oprim orice încercare de transformare sau adaptare la condițiunile actuale de trai ale porturilor noastre*. Nu trebuie să păstrăm cu *orice* preț un port static (care stă pe loc), inadaptabil (care nu se poate aplica) la condițiunile actuale de trai și atmosfera rurală de azi, ci trebuie să-l menținem (păstrăm) viu, ca să se poată adapta organic necesităților economice și culturale actuale".

Va-să-zică: Le schimbă și portul poporal, dar mai încet, cu cumpăt, luând în vedere trebuințele economice și sufletești ale timpului.

Ce propuneri face dl Vuia? În fiecare sat să se înjghebeze *câte un mic comitet local*, (preotul, învățătorul și câțiva țărani fruntași), cu menirea de a da toată atenția păstrării porturilor din satul acela. În centrele *despărțămintelor* noastre să se formeze, iarăși, *câte un comitet restrâns* de persoane pricepute, cari să urmărească, să dea îndrumări, să controleze activitatea comitetelor locale sătești.

Muzeele etnografice să servească ca oficii de informare și de îndrumare științifică.

Să se aranjeze, din când în când, *expoziții de industrie casnică și festivaluri cu jocuri, obiceiuri și porturi populare*. „Astra“ centrală să pună la cale, tot la doi sau trei ani, mari serbări populare, pe regiuni, sau chiar pe întreaga țară — cum o face în Elveția „Societatea pentru păstrarea porturilor naționale“. *Rusaliile* le află dl Vuia potrivite pentru o astfel de sărbătoare a porturilor, cântecelor, jocurilor și obiceiurilor naționale.

Mână în mână cu acțiunea aceasta pentru propășirea portului va trebui, firește, să fie propaganda pentru păstrarea și dezvoltarea *industrii noastre casnice*. Imbinând *folositorul* (câștigul trebuincios industriei casnice) cu *frumosul* (cu frumusețea portului nostru) vom contribui la înflorirea regiunilor și la răspândirea specificului îndreptățit.

Secuii și legăturile lor cu Principatele române.

(Câteva constatări.)

Intre locuitorii minoritari ai țării noastre cei mai numeroși sunt Secuii. Ei locuiesc în părțile de sud-est ale Transilvaniei și formează un bloc destul de compact, în așa-numita regiune săcuiască.

În jurul originii Secuilor au fost multe discuții, dar aceasta nu s'a putut lămuri pe deplin până acum. Din aceste discuții se desprinde însă cu toată siguranța un adevăr: *Secuții, deși vorbesc limba maghiară, nu sunt Unguri*. De altfel, în cursul veacurilor, nici ei nu s'au considerat nici odată Unguri și nu i-au considerat, până în timpurile mai noi, de frați buni ai lor nici Ungurii de pe Câmpia Tisei. În opinia, conștiința și literatura maghiară, *Secuții își au pământul și țara lor proprie și anume: „Pământul secuiesc” și „Țara secuiescă”*. Secuții, — înțelegem pe popor și nu pe conducătorii lui trimiși din Ungaria — n'au considerat niciodată pământul lor ca pământ unguresc și n'au privit nici odată Ungaria, prea puțin cunoscută, ca patrie a lor. Distinsul istoric maghiar Szádeczky, dându-și seama de deosebirea mare dintre Unguri și Secui, ne spune: *„Atât este sigur că Secuții și dacă n'au format la origine o națiune separată, neputându-se dovedi originea lor hunică, ei au devenit, prin organizația și instituțiile lor, o națiune proprie, unitară și deosebită de Unguri”*.

Secuimea a făcut parte, dela început și până la catastrofa dela Mohaci (1526), din regatul Ungariei. În această perioadă însă, ca și în cea a principilor ardeleni și a Habsburgilor, ea a fost aproape cu totul separată de Unguri, păstrând numai slabe legături politice și de suveranitate cu Ungaria și apoi cu Ardealul. *Departate de Unguri, trecutul Secuilor se desparte de al acestora*

și se împletește cu trecutul neamului românesc. Secuții, a treia națiune privilegiată din Ardeal, au luptat adeseori alături de Români împotriva dușmanului intern: nobilul hrăpăreț maghiar și împotriva dușmanului extern: Turcii și Tătarii păgâni.

Interese importante economice au determinat pe Secuți să intre în legături și cu Români de dincolo de munți. Dela înjgheizarea Principatelor române se pot urmări, în cursul veacurilor, aproape pas cu pas, aceste legături. Timp îndelungat, hotarele nefiind bine delimitate, iar paza acestora făcându-se mai mult în contra Tătarilor și Turcilor prădalnici, comunicația Secuimeii cu Principatele române, în special cu Moldova, s'a făcut în cea mai mare libertate. Astfel s'a putut produce un schimb destul de viu, de o parte și alta a graniței, de produse economice, de influențe politice și sociale și chiar de elemente etnice.

Sărăcia din Secuime, pământul bogat al Moldovei, pășunatele întinse, dintre care unele au fost arendate Secuilor, — Haoșul, Cheșcheșul și Jiroșul, de Vasile Lupu și alți domnitori, — diferite moșii-proprietăți în țara vecină, lipsa unei industrii la începuturile plămădirii Principatelor, mânăstirile cu misticismul lor, obligațiile militare ale Secuilor, au făcut ca trecătorile și potecile Carpaților să fie călcate mereu de oameni de dincoace și de dincolo de munți, dintre cari unii umblau după interese, iar alții după locuri de adăpost.

Legăturile Secuilor cu Principatele române n'au fost numai de ordin economic și cultural. *Cunoaștem perioade în cari părți din Secuime au stat sub ascultarea politică a domnilor români de dincolo de Carpați.* Vechile documente vorbesc de unele prestații și servicii militare făcute voevozilor și pomenesc de danii de moșii și odoare ale unore dintr'ânșii, ca o cheazăsie și dovadă mai mult de bune raporturi. *Multe scaune secuești făceau servicii militare și plăteau dijmă mai bucurous domnilor români, decât celor maghiari, știind că astfel vor fi mai puțin amenințați în posesiunile, drepturile și libertățile lor seculare. Astfel Secuii din Ciuc și Odorhei plăteau (1471) dijmă lui Ștefan cel Mare, Domnul Moldovei și ascultau de dânsul, „ca de Domnul lor“.* Sub steagurile acestui domn viteaz și-au vărsat sângele Secuii, luptând din tot sufletul alături de Români, la Podul Înalt, contra Turcilor.

Cu aceeași credință și dragoste au servit Secuii pe Petru Rareș, Mihai Viteazul și pe alți domnitori din Principatele române. Petru Rareș a găsit sprijin și adăpost printre Secuii și atunci, când nu mai era domn al Moldovei; iar Mihai Viteazul a fost susținut mereu de aceștia, până când mâna criminală dela Turda i-a curmat zilele. Vitejii n'au lăsat nici un moment singu: pe viteaz și pentru a putea intra în grațiile lui, au suprimat pe principele cardinal Andrei Báthori, dușnianul lui Mihai, fără să cruțe în persoana acestuia pe slujitorul altarului.

Făgetul păstorilor din hotarul comunei Izvorul Oltului, unde Secuii au prins și decapitat pe Báthori, movila dela Șelimbăr, care acopere deopotrivă cu pământul său rece osemintele Secuilor și pe ale Românilor, căzuți aici, luptând alături de Mihai, ne vorbește elocvent și va vorbi totdeauna posterității de *acea dragoste caldă și sinceră, cu care Secuii știau să înconjoare pe domnii români, jertfindu-se pentru ei.*

Serviciile bune ale Secuilor, natural, n'au rămas niciodată fără răsplată. Voevozii de peste munți nu numai că i-au luat sub protecția lor, intervenind pentru ei și asigurându-le adeseori existența și viața, dar le-au restituit toate drepturile și libertățile ce le aveau din străbuni, drepturi, pe cari nobilii maghiari, în înțelegere cu unii regi unguri și principii ardeleni, foarte des le-au știrbit.

Abuzuri și mici încălcări, natural, s'au făcut și din partea unor domni români; ele însă n'au dus niciodată la ruperea definitivă a bunelor raporturi. *Secuii n'au luptat nici când de bună voie contra Principatelor române, cu cari s'au silit mereu să trăiască în bună înțelegere și pretenie.* Luptele duse de ei, în aceste părți, sunt făcute din ordine regale sau princiare. Faptul trebuie vărtos subliniat, cu atât mai mult că e știut câte conflicte armate au avut Domnii români cu ceilalți vecini ai lor din Ardeal, cu nobilii unguri și cu națiunea săsească.

În situația, sumar arătată, nu e de mirare că, Secuții, spre cea mai mare durere a Ungurilor, cu toate stăruințele puse de aceștia, nu s'au îndreptat nici odată spre soare-apune, spre Ungaria. Privirile lor au fost ațințite mereu spre răsărit, spre Principatele române, fiind gata, în timpurile mai noi, când cu mari greutatea puteau trece hotarul, după mărturia fostului ministru de finanțe ungar Hegedüs Loránt, „să roadă granița”, ce-i despărțea de România veche.

Afirmația este bine să fie reținută, fiind că ne arată mentalitatea secuească față de Principatele române unite, față de „*Belföld*”, adică față de „*Patrie*”, după cum le numeau ei și fiindcă ne arată, în același timp, că Secuții ar trebui să se bucure de o atențiune deosebită între minorități, cu atât mai mult că o bună parte dintre ei, sunt frați buni de ai noștri, Români secuizați.

Prof. T. CHINDEA,
dir. lic. Gheorgheni.

Obiceiuri de prin Slovăcia.

— O nuntă. —

Compozitorul ceh *Foerster* a descris în colori vii și atrăgătoare, viața dintr'un sat slovac, — viața ce ne poate atrage și nouă luarea-aminte, de aceea rândurile de mai la vale, unele chiar cuvânt de cuvânt.

Lui Foerster și fratelui său li s'a spus că în comuna Velká vor afla ceea ce caută: o vieată țărănească încă neatinșă de suflul orășenesc. Asta înainte de războiul cel mare.

S'au dus deci, într'o bună zi, la Velká. Au ajuns către seară și au poposit într'un birt modest, dar curățel, culcându-se de cu vreme amândoi, fiind obosiți de călătorie.

Des-de-diminează s'au trezit — era ceva sărbătorec și plin de soare în odaie. Încă nu sfârșiseră să se imbrace, când au auzit muzică. Au alergat la fereastră și au văzut cum ies țaranii de prin casele lor. Muzica era bisericească. Să fi fost o îngropăciune? Nu. În urma muzicii se înșiruiău câțiva bărbați, de deosebite vârste, călcând cu greutate și cântând un cântec bisericesc. Frații s'au luat și ei după cei cari cântau și au apucat-o spre delușcanul care ducea la biserică, oprindu-se însă înaintea unei căsuțe cu pălănșul plin de flori.

Aici s'a împărțit convoiul — muzicanții au rămas în curte, cu instrumentele lor — ceilalți au intrat în casă. Frații au rămas afară, pironiți locului de frumsețea privești ce li se desfășura.

În odăi au băgat de samă oamenii că sunt doi străini, în haine orășenești, pe afară. Un țaran bătrân a ieșit și i-a poftit să intre și dumnealor în casă. Invitarea a fost foarte prietenoasă și cei din odăile, pline-stup, cu țărani, i-au primit cu multă bucurie. De pe fețele țaranilor și după felul cum se purtau, au înțeles cei doi oaspeți că este vorba de un *măritiș*.

Mai întâi și mai întâi li s'a dat tuturor oaspeților o beutură, făcută din spirt, apă caldă și miere. Prin fereastra deschisă privea în odaie o ramură înflorită și peste toți trecea un vântuleț de miros de resedă.

Odaia în care se aflau acum era două a treia parte plină cu oaspeți. Înainte de tot — câteva scaune, pe cari luară loc, mai apoi, câțiva bărbați. Ușor au putut recunoaște pe mire, un tânăr cu hainele împodobite cu flori și cu pălăria plină de pantlici colorate. Mirele aștepta ceva, stând în picioare. De mireasă nici poveste.

Deodată intrară în odaie câteva femei. Una din ele avea capul acoperit într'o cârpă. Mirele s'a apropiat de ea și a început să o iscodească din creștet până 'n tâlpi, neuitând nici mâinile. Apoi râse cu poftă și dete din cap cu hotărîre: Asta nul, fără de a vorbi ceva. Atunci desveliră femeile pe cea acoperită: era o femeie mai bătrână. Râdeau toți cu hohot. Tot așa s'a întâmplat de trei sau de patru ori. Femeile ascunse sub cârpă erau tot mai bătrâne. Abia pe cea din urmă — după ce a știricit-o bine de tot — a luat-o de mână mirele: și-a recunoscut căleasa inimii. La râsetele și hohotele celor din odaie au răspuns muzicanții de-afară — dar nu cu un cântec de joc, ci tot cu un cântec bisericesc.

Apoi se apropiară, mirele și mireasa, de tata, ca să fie examinați din religie. Bătrânul îi întrebă, plin de serioșitate, lucruri din vechiul și noul Testament. Mirii — s'au priceput de minune la răspunsuri. Au pornit apoi cu toții spre biserică, în timp ce cântau un cântec bisericesc, acompaniați de muzicanți.

În biserică-i aștepta un preot bătrân, vesel, surâzător, cu părul lung și alb — scos ca dintr'o poveste.

Organele din biserică începură să sune, după ce un bătrân strigă numărul din cartea de rugăciuni a cântecului: 333. Ceremonia a decurs în mijlocul cântecelor bisericești. Preotul le vorbi tinerilor căsătoriți — apoi, cu toții, se du-

seră în casa tatălui miresii, care invită și pe străini la ospăț. Cei doi au primit numai invitarea la joc, după masa luată în birt.

Jocul a fost minunat — o sărbătoare pentru ochi și pentru ureche — n'a ținut însă prea mult, fiindcă tinăra pereche a plecat mai apoi, într'un car plin-plinuț, unde se aflau și așternuturile și mobilele. Înainte de a trece spre casa lor, au trebuit să-și răscumpere calea, unde le stetea o pantlică 'n drum, — cu dulcetuiri.

O „Casă culturală și de sănătate“

in comuna Gârbova (jud. Sibiu).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Di inspector sanitar general *Dr. I. Stoichiția*, din Sibiu, a dus în îndeplinire un plan, nutrit de multă vreme: și-a pus întrebarea: în loc de „Dispensar medical“, de „Casă Națională“ și de „Cămin cultural“ — fiecare deosebite — n'ar fi bine să se adune toate acestea într'un *singur* așezământ, numit „Casă culturală și de sănătate“?

Di Stoichiția scrie, în revista noastră „Transilvania“, următoarele:

„Aceste considerațiuni ne-au îndemnat să încercăm realizarea unei asemenea instituțiuni culturale în județul Sibiu, printr'o strânsă colaborare între inițiativa locală, Ministerul Sănătății și societatea „Astra“,

„Am ales în acest scop comuna *Gârbova*, unde am găsit o puternică inițiativă locală și unde, unind cele trei inițiative printr'o rațională coordonare, am reușit să începem construcția unei „*Căse culturale și de sănătate*“. Prin înțelegerea și hărnicia populației românești din această comună (Gârbova are 1106 locuitori români și 982 locuitori sași), cu sprijinul moral și — în parte — și material al despărțământului Sibiu al „Astrei“ și prin ajutorul larg, acordat cu multă bunăvoință de către Ministerul Sănătății, prin domnul Ministru *Dr. Costineșcu*, am reușit să punem sub acoperiș, în toamna anului 1936, acest însemnat așezământ cultural. El se compune din două camere spațioase, cari vor servi ca dispensar medical; o bucătărie demonstrativă, pentru cursurile practice ale gospodinelor din comună; două camere mari, pentru baie, — una cu dușuri și alta cu putine; o cameră mare, care va servi de cămin de zi pentru copiii mici; o sală de lectură și pentru bibliotecă; o sală mare, pentru serbări, teatru, adunări, conferințe, etc. și o cameră de locuit, pentru sora de ecrotire.

„Construcția s'a executat cu prestația exclusivă a locuitorilor români din comună și i s'a dat un aspect mai pretențios, pentru satisfacerea

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Casa culturală și de sănătate” din comuna Gârbova (jud. Sibiu), 1937.

unui legitim orgoliu (mândrie) de rasă, într'o comună cu un număr atât de însemnat de minoritari înstăriți. Sperăm că până în toamna anului 1937 lucrările să fie pe deplin terminate și „Casa culturală și de sănătate” din Gârbova să-și poată începe activitatea. Ea va servi atât la promovarea sănătății fizice (dispensar medical, bucătărie demonstrativă, baie, cămin de zi pentru copii), cât și la ridicarea morală și intelectuală a populației românești (bibliotecă, sală de lectură, sală pentru conferințe și serbări).

„Socotim că asemenea instituțiuni se pot crea fără prea mari sacrificii și în alte comune, printr'o coordonare a inițiativelor. Sperăm că inițiativa dela Gârbova nu va rămânea izolată”.

Iată o nouă faptă, săvârșită cu ajutorul „Astrei” culturale!

La pălărier. — „Dragul meu! Pălăria asta te întinerește cu zece ani?” — „Așa? Atunci fii bun și-mi mai pune 'n cap alte două!”

Cum se poate? — „Dar ce ai de ești așa de răgușită?” — „A venit azi-noapte bărbatu' după miezu' nopții acasă.”

Un primar la locul său.

(După Mistral.)

Cele ce urmează sunt scoase dintr'un almanah din Provanța, din Franța, apărut în 1883.

Oricât de vechiu s'ar părea almanahul, unele din gândurile de acolo sunt și astăzi nouă — de aceea lăsăm pe primarul francez să vorbească cetitorilor noștri.

(„Almanahul Provansal" era redactat de marele scriitor Frederic Mistral, cel care a întemeiat Societatea „Felibrigii"lor, societate care a încoronat pe poetul Vasile Alecsandri pentru cântarea sa „Latina gîntă".)

Mistral povestește cum s'a dus odată, invitat de un prieten din copilărie, într'un sat, Gigognan, la serbările populare de acolo.

Primar al satului era camaradul de școală, cu care șapte ani de zile a petrecut împreună, în cea mai bună înțelegere.

A nimerit-o bine Mistral — sătenii aduceau tocmai o serenadă primarului lor, cu jocuri, cu chiuituri, cu vorbe de duh.

— Aș vrea să știu, iubite prietene, cum ai făcut de stai de 50 de ani în fruntea comunei. Cum de nu ți-a scăzut popularitatea? Cum ai putut să-ți păstrezi autoritatea?

— Hei, dragă! Nimic mai ușor de spus. Te invit să ne ridicăm dela masă, să luăm o gură de aier și să ne plimbăm, odată sau de două ori, jur-împrejurul satului. Vei fi dumirit atunci, aflând răspuns la întrebările tale.

Prietenii s'au sculat dela masă, și-au aprins câte o țigară și au pornit-o la drum.

S'au întâlnit cu câțiva, cari jucau popice. Unuia care nimerise bine, îi strigă primarul: Bravo! Mulți jucători am

văzut eu — dar o lovitură ca asta, mai rar! Minunat te pricepi!

În scurtă vreme s'au întâlnit prietenii cu două fete tinere, cari se plimbau.

— Ian te uită la ele!, strigă primarul, prietenului său. Se plimbă ca niște domnițe! Ce mai mijlocel! Și fețișoarele lor! Și ce mai cercei în urechi! Astea-s florile comunei noastre!

Fetele își intoarseră capul, surăseră și trecură mai departe, salutându-i din cap.

Trecând prin piață s'au întâlnit prietenii cu un moșneag, care sta pe-o bancă, înaintea casei sale.

— Ce mai faci, moșulică?, agrăi primarul pe bătrân. O să ne mai luăm și 'n anu' ăsta la trântă? (Intregerile acestea erau pe atunci în floare în ținutul întreg.)

Bătrânul oftă și zise: Hei, dragă domnule primar — a trecut baba cu colacii! Nu ne mai putem lua la tăvăleală!

— Da' nu-ți aduci aminte, moșulică, de vremea când ai adus pe spate, în trântă, pe toți trei...? (și aici spuse primarul numele a trei săteni, cu cari se luase la întrecere bătrânul.)

Acesta prinse curaj. Incepu să povestească, cu ochii înflăcărați, cum s'a petrecut, pe vremuri, trânta aceea veștită. Cum i-a dat chiar domnul prefect mâna. Ce vremuri, Doamne! Astăzi? Mai bine să nu mai vorbești de vremea de astăzi, fiindcă nu mai sunt oameni, nu mai sunt oameni, zău așa...

Prietenii au dat moșneagului mâna și au pornit-o mai departe. Iată-l pe domnul părintele, că iese tocmai dela biserică.

— Bună ziua, domnilor.

— Bună ziua. A, bine că te-am întâlnit, taică părinte, zise primarul. Azi-dimineată, la slujbă, am băgat bine de seamă că biserica noastră este *prea* mică, mai cu seamă în zilele de sărbătoare... N'ar fi bine să mărim biserica?

— Taman de părerea dumnitale, domnule primar, zise părintele. Abea că mă pot mișca în biserică, de zile mari.

— Taică părinte! La întâia ședință a consiliului comunal, am să pun *eu* întrebarea asta și o să ne apucăm să o studiem. Și prefectura trebuie să ne vină 'ntr'ajutor.

— Domnule primar! N'am cuvinte cum să-ți mulțumesc.

După câteva clipe dădură cei doi, cari se plimbau, de un flăcău sdravăn, cari intra tocmai în birtul comunal.

— Da' bine, flăcăule, zise primarul — nu ești mucegăit de loc! Lumea vorbește că te-ai fi descotorisit de țan-găul, care da tărcoale Madelenei (nume de fată, de pe acolo), să-ți ia locul.

— Și n'am ticluit-o bine, domnule primar?

— Ba foarte bine, dragul meu — nu lăsa să-ți sufle altul în păsat... Numai că altădată — vezi — nu pune brânca *prea* tare...

— Așa, zise povestitorul, primarului — acum încep să te 'nșeleg: te pricepi să iai lumea cu binișorul.

— Așteaptă, să mai vezi, răspunse primarul.

Ieșind de pe-acolo au dat amândoi de o turmă, care umplea întreagă ulița. Primarul strigă păstorului: Numai auzind sunetul tălângilor și mi-am spus: ăsta trebuie să fie George! Iată, nu m'am înșelat. Hei, ce mai oițe drăgălașe și ce oițe vesele! Da' ce le dai de mâncare? Și au început să vorbească despre prețul lor, despre târgul, unde le-a

cumpărat ciobanul, despre oile fătătoare și s'au despărțit, după ce primarul i-a dorit spor la oi și după ce ciobanul a răspuns: Să te-auză Dumnezeu, domnule primar.

Abea că au isprăvit vorba și numai că văzură cum se apropie — haida-hai — un căruțaș.

— Hei, dragă fărtate!, îi spuse primarul, ori de-o crezi, ori de n'o crezi, da' te-am auzit, pare-mi-se — cale de-o leghe de aici, după pocnetul biciului dumnilale.

— Zău, domnule primar?

— Cam așa — deoarece nu-i nime pe la noi să poată plesni așa din pleasnă. Și — mândru — trosni odată căruțașul, de le țiuiră urechile la toți.

Mergând mai departe se 'ntâlniră prietenii cu o bătrânică ce culegea cicoare de-alungul șanțurilor.

— Hei, dumneata imi ești, măculiță?, o întrebă primarul, prinzându-se de ea. După testemul dumnilale al roșu, dela spate, te luam, nici mai mult, nici mai puțin decât frumoasa satului, Tereza! Li sameni leit!

— Eu? Ehl, domnule primar, da' gândește-te că am șaptezeci de anișori, impliniți.

— Ei ași! Pe din dos, de te-ai putea vedea, nu te lași de loc!

— Domnu' primar ăsta! E glumeț întotdeauna, zise bătrâna, pufnind de răs și — întorcându-se spre mine, imi zise bătrânică:

— Il vezi, domnule, pe domnu' primaru' nost? E o bunătate de om! Ca dumnealui mai rar oameni! E pretinos cu toată lumea. Ar agrăi și pe ăl de pe urmă din sat. Chiar și cu copilu' de-un an leagă vorba! De aia-i de cincizeci de ani primar în satu' nost și de aia o să mai fie cât i-o mai da Domnu' zile.

— Ei vezi, prietene, zise primarul. Nu sunt eu — nu-
aşa? — care i-am pus vorbele astea în gură. *Tuturora le
place vorba bună*; la toți le place o laudă oareșicare. Ne
cade bine, tuturora, moravurile ale bune. Fie cu femeile,
fie între regi, fie cu poporul — cine vrea să domnească,
trebuie să placă. Iată taina primarului, a prietinului tău din
copilărie!

Pilda unui țăran.

Un țăran, care-și vede de gospodăria sa, care nu bate
crâșmele, care lucrează din greu la munca câmpului și la pă-
dure, aducând scânduri tăiate la un joagăr de pe lângă
Sibiu — cetind o carte frumoasă, a suspinat odată și a
spus: „Fie, că minunată carte mi-a fost dat să cetesc! Știi
dumneata ce m'a învățat cartea asta? M'a învățat să nu mai
înjur. Nu că înjuram mult — dar tot suduiam, așa, a răsfăț,
când nu mi se brodea câte ceva. Da' 'n cartea aia așa de
bine a sucit-o și-a învățit-o ăl de a scris-o, încât m'am
rușinat, și mi-am spus, punând cartea de-oparte: n'ai să
mai sudui! Și-acum face ochi mari și nevasta și mă 'ntreabă:
„Da' ce-i, omule? Par'că ești puținel schimbat”. — „Tu,
nevastă”, zic, nu mai iau în deșert cuvintele — m'a dă-
călit cum trebuie cartea de-acolea”. Doar' atât făcea, când
era supărat pe ceva omul nost, că își trăgea pălăria cu mar-
gini strâmte pe o ureche și își scărpinga nițeluș locul în
dosul urechii drepte.

*Va-să-zică: tot mai sunt cetitori, cari să se lase învă-
țați de câte o carte!*

Am mai vrea să aibă tăria cetitorii satelor să mai spună câte un „nu” respicat și într'alte împrejurări.

Năpădesc acum în sate cărți, cari numai bine nu pricinuesc. Cărți, cari îți vără în suflet toate bazaconiile, toate nemulțumirile și, astfel, își *bat joc* de cetitor. Vin în mâinile țăranilor foi, gazete, tipărite cu litere de-o schioapă, cu icoane respingătoare, cu glume bădărane, având cuvinte de ocară, aruncate ca din găleata cu murdăriile. Toate scârboșeniile, toate sporovăielile de oameni fără de grija timpului și a muncii cumpătate, — îți este dat să cetești negru pe alb, ba, negru pe negru, în cărțile și ziarele alea.

Ca țăranul din județul Sibiului, ar fi foarte, *foarte* cu cale, ca toți, cari capătă astfel de tipărituri în mână, nu să învețe dela ele, ci să aibă îndrăzneala de a le *arunca*, intocmai ca pe niște scursori, cari pricinuesc rău. Și țăranul erătat mai sus, s'ar fi îngreșosat și s'ar fi răsvrătit în sine de îndrăzneala celor ce au dat la tipar cele cetite — aruncând tipăriturile, *ca să nu le mai citească și alții*. Sunt *atâtea* cărți vrednice de cetit și *atâtea* gazete, cari îți aduc hrană sănătoasă — încât e păcat de timpul scump pierdut cu cetitul unor cărți și gazete slabe!

Cei ce citesc Calendarul „Astrei” sunt pe calea cea bună — ei înțeleg de ce mare preț este un cetit, care descrește fruntea și care îți aduce, adesea și foloase.

Din lumea bolșevică.

Se mai poate încălzi cineva pentru ordinea bolșevică ?
Ce grozavă sinamăgire !

Ideia comunistă s'a adevărat că nu poate fi dusă în îndeplinire, în mare — între câteva sute de locuitori, haida-de ! — fiindcă firea omenească nu este la fel la toți oamenii și oricât ai vrea să împarți deopotrivă toate, se vor găsi întotdeauna leneși și bețivi și oameni poftitori de mai mult, cari vor strica construcția comunistă, în câțiva ani.

Oameni, cari au călătorit prin Rusia sovietică în timpul din urmă s'au întors desamăgiți și au scris cărți vrednice de luat aminte.

Să auzim ce ne spune, după ce a trăit trei ani în Rusia sovietică (Martie 1932—Martie 1935), un *comunist* american, lucrător el însuși. Ne comunică cele văzute într'o carte, apărută în englezește, la New-York, în 1936, o carte care a făcut mare vâlvă în America.

„In regimul capitalist, spune autorul, *Smith*, sunt exploatați (?) muncitorii de o minoritate de deținători de putere : în regimul sovietic sunt exploatați muncitorii de o minoritate de birocrați (sovietici) — noii privilegiați și această exploatare întrece tot ceea ce se poate vedea, în orice țară capitalistă”.

Di *Smith* a vrut să arate cât de mare distanță este între lozinca comunistă și între traiul aieva în Rusia sovietică și — ca să dovedească aceasta și mai limpede — a povestit cum a făcut două vizite, una, unui camarad dela uzina la care lucra dânsul și alta, unui înalt funcționar al „Gepeu”-lui (conducerii bolșevice). „In Uniunea sovietică

sunt clasași muncitorii după categorii (scrie dl Smith). Există șapte categorii — cea mai de sus fiind a șaptea (căreia îi aparține dl Smith). Camaradului căruia avea să-i facă vizita, făcea parte din categoria a cincea. Locuia într'un „bloc” de o construcție din timpul din urmă, un imobil (o clădire) de cărămidă, înalt de patru caturi, cari dădeau adăpost la 150 de familii, fiecare familie neavând dreptul decât la o *singură* odaie. Camaradul, care n'avea copii, ocupa camera sa cu nevastă-sa și cu *alți patru chiriași*. Familiile erau împărțite în grupuri de cincisprezece, fiecare grup ne-dispunând decât de o singură toaletă și de o singură bucatărie, cu — e drept — cincisprezece cuptoare de gătit.

„Ce diferență față de locuința înaltului funcționar al „Gepeu”-lui! Nici funcționarul acesta n'avea copii, cu toate acestea ocupa împreună cu nevastă-sa un apartament luxos de *șapte* încăperi, cu bucatărie și sală de baie individuală, cu ascensor (lift), cu telefon (mai multe!), cu încălzire centrală, cu apă curgătoare, caldă și rece. Era servit de două bone. Încăperile erau luxos mobilate, cu scaune și divanuri capitonate, decorate... cu mescioare acoperite cu mozaicuri de pietri prețioase din (munții) Urali, de groase covoare orientale, luminate de policandre de cristal și purtătoare moderne de lămpi (lampadare) cu abajururi de mătase”.

Dl Smith urmează, cuvânt de cuvânt: „Acesta a fost apartamentul cel mai luxos pe care l-am văzut vreodată în viață, apartament mult mai frumos decât chiar și acela al bogatului la care lucrase, în Pittsburg, nevastă-mea, ca bucatăreasă”.

Va-să-zică: un *bolșevic* american descrie cum în Bolșevicia de astăzi unii huzuresc în bine — vor fi și *alți*

conducători, dar nu atât de mulți — și alții, cari duc o vieață grea de tot. Atunci: unde este comunismul?

Comunistul american constată:

„In America luptă partidul comunist împotriva lucrului cu bucata. In Rusia sovietică vedem lucrul cu bucata in toate uzinele (fabricile).

„In America luptă comuniștii pentru ziua de șase ceasuri. In Rusia au muncitorii ziua de 16 și de 17 ceasuri. Unii lucrează chiar in două uzine, ca să o poată scoate la căpătâi.

„In America luptă partidul pentru ajutoare date șomerilor (celor fără de lucru). Aici nu dă guvernul nimic celor ce nu lucră. Și nici chiar cei cari lucră n'au destul de mâncare.

„In America luptăm pentru protecția femeii in uzine. Aici trebuie să se dea femeile la munca cea mai aspră.

„In America luptăm pentru libertatea cuvântului, a presei și a intrunirilor. In Rusia nu există nici libertate a cuvântului nici libertate de presă, nici libertatea de a te intruni.

...„Mi se pare că tot ceea ce am învățat să urăsc și să combat in Statele Unite, le-am găsit *aggravate* (sporite) in Uniunea sovietică. Și — ceea ce este și mai rău — nimeni nu are dreptul de a-și ridica glasul de a arăta (signala) faptele acestea“.

Cum o duc *țărani* ruși in Rusia de astăzi? Scriitorul comunist Strong socotește la 6 milioane numărul țăranilor impușcați sau morți de mizerie. Din 1930 până acum au fost exilați in Siberia la 4 milioane de țărani. Pierderile de oameni, in total, din 1918 până astăzi, să fie de 17 mi-

lioane. Foametea a secerat între 1921—22 (după scriitorii Walter și Citrine) mai mult de 5 milioane de vieți, iar pentru 1937—8 e temere ca foametea să izbucnească din nou. Muncitorul dela țară câștigă în mijlociu 100 ruble pe lună — puterea de cumpărare a unei ruble este aproape ca a unui franc franțuzesc. „Grâul predat de colhoz Statului cu un preț este revândut țăranului pe un preț de 900 de ore mai mare”. Vitele au scăzut cu 50% la cai, 20% la boi, 50% la oi din 1928. În Sept. 1936 au fost lucrate din 4,379.000 hectare de pământ numai 673.000 hectare. (Datele de mai sus s'au publicat în revista franceză „Mercure de France”, după „L'Espoir français” — speranța franceză, în 1937.)

Când atâți și atâți călători, întorși din Rusia sovietică mărturisesc, cu *dovezi* dela fața locului, că stăpânirea comunismului *nu* se poate înfăptui după cum și-au închipuit-o oameni cu capul a mână;

când *firea* omenească și, mai cu seamă a țăranimii, este de a-și agonisi un locșor de pământ, de a-l cultiva, bucurându-se de roadele lui și avându-și gospodăria *proprie*;

când muncitorimea din Rusia sovietică de astăzi *nu* este plătită cum trebuie, ci primește lefuri *sub* cele din alte țări europene;

când dreptul de a protesta și de a cere nu îți este îngăduit în Rusia de astăzi;

întreabă pe cel ce vrea să arunce zăzania în Statele din Europa, ferite până acum de gândurile comuniste:

cu ce drept vrei să urmărim noi sfaturilor tale, câtă vreme comunismul *s'a adevărit* chiar și în Rusia sovietică cumcă *nu* poate dăinui, că trebuie să năpârlească, fiindcă este împotriva firii omenești?

Că sunt și unele întreprinderi, cari nu sunt de disprețuit acolo — acelea sunt *prea* puține în legătură cu multele lipsuri arătate.

Vrea Rusia sovietică să o ducă mai departe cu lozincile ei? Poftescă — dar să ne lase în pace, în țările unde proprietatea este înrădăcinată adânc în firea țărănimii.

Ce este Asociațiunea „Astra“?

Asociațiunea „Astra“ e cea mai veche și cea mai mare societate românească din Ardeal pentru răspândirea culturii în sânul poporului român.

De sigur va vrea să știe cetitorul acestui calendar una-alta despre despărțămintele și „Cercurile culturale” ale „Asociațiunii”. Ce *sunt* ele și ce *vreau* ele.

Dacă în comuna în care locuiește, *nu s'ar* afla un „Cerc cultural” — ar fi foarte cu cale să se facă luntre și punte ca să se înființeze un astfel de cerc.

Informațiile de mai la vale îi vor da toate răspunsurile trebuincioase, *cui* să se adreseze pentru înființare. Dacă va dori amănunte și mai multe, să ceară „Regulamentul pentru Regionalele, Despărțămintele și Cercurile culturale ale „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român Astra”, dela Sibiu, Strada Șaguna 6.

Ce sunt *despărțămintele*?

„Despărțămintele sunt instituții ale „Asociațiunii”, cari organizează și conduc viața culturală, socială și economică de pe teritoriul lor și colaborează astfel la realizarea scopului „Asociațiunii”, promovând educația, cultura și bună-

starea poporului român. Ele sunt organe cari formează legătura între centru, regionale și Cercuri culturale.

„Despărțămintele se înființează din totalitatea membrilor „Asociațiunii” cu domiciliul pe teritoriul despărțământului proiectat.

„Despărțămintele se organizează pe plase administrative, cu sediul (reședința) în sediul plasei sau în alt centru potrivit.

„Intr'o plasă se pot organiza, după trebuință și mai multe despărțăminte, dacă pe teritoriul despărțământului proiectat se află cel puțin 15 membri fondatori, pe viață sau activi.

„Gruparea comunelor în despărțăminte se poate face și fără respectarea arondării plaselor.

„Despărțământul din plasa centrală a județului se va numi despărțământul central-județean, va purta numele județului și va avea sediul totdeauna la sediul județului.

„Organizarea despărțămintelor se ține de atribuția comitetului central și se face într'o adunare a membrilor „Asociațiunii” din ținutul respectiv, sub conducerea unui membru al „Asociațiunii”, delegat spre acest scop de către comitetul central.

„Organizarea despărțămintelor se poate iniția și din public, dacă cel puțin 15 membri fondatori, pe viață sau activi o cer aceasta în scris”.

„Cercurile culturale sunt ramificațiile cele mai depărtate de centru ale „Asociațiunii”, prin cari aceasta intră direct în atingere neîntreruptă cu păturile largi ale poporului. Cercurile culturale sunt societăți constituite din membrii „Asociațiunii” și lucrează la înaintarea culturii poporului.

„In fiecare comună, in care se află *cel puțin 10 membri* ai „Asociațiunii” se poate înființa un Cerc cultural, sub numirea „Cercul cultural Astra”, comuna

„In comunele urbane Cercurile culturale se înființează pe circumscripții, in fiecare circumscripție putându-se înființa câte un Cerc cultural, dacă sunt *cel puțin 10 membri* ai „Asociațiunii”.

„Membrii diferitelor societăți industriale și întreprinderi (mine, uzine, etc.), înscriindu-se membri la „Asociațiune” și fiind admiși de comitetul central, se pot constitui in Cercuri culturale ale „Astreii”.

„Fiecare Cerc cultural se ține de acel despărțământ pe al cărui teritoriu se află.

„Organizarea Cercurilor culturale se ține de atribuțiile comitetului central și ale comitetului despărțământului... se face sub conducerea unui delegat al comitetului central sau al comitetului despărțământului”.

Care este scopul unui „Cerc cultural” ?

„... înaintarea culturii membrilor săi și a locuitorilor din teritoriul, pe care este organizat”.

a) Va căuta să edifice in localitatea sa o *Casă Națională*, pentru trebuințele culturale ;

b) va deschide o *sală de cetit*, inzestrată cu reviste și ziare potrivite, într'un local corespunzător ;

c) va înființa o *biblioteca populară* cu cărți alese, desvoltând gustul și plăcerea de a ceti ; va înființa totodată un *muzeu etnografic* ;

d) va înființa un *depozit de cărți și reviste*, apoi de *tablouri istorice și alte obiecte folositoare* ;

e) va organiza *cursuri, prelegeri și conferințe* pentru răspândirea cunoștințelor bune, în toate direcțiunile, înscriind membri cât mai mulți și sporind averea „Cercului cultural”;

f) va stăruia să se înființeze tot felul de societăți folositoare, ținând întotdeauna vie, la suprafață, ideia asocierii și foloasele ei;

g) va aranja *serbări naționale-culturale*, împreunate cu *producțiuni artistice*, în amintirea oamenilor mari și a faptelor istorice de seamă;

h) va organiza *expoziții și concursuri de tot felul*, împreunate cu premii“.

Din bătrâni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mergem, „să silim“...

Prin 1868—70 era obiceiul în comuna Mănărade, de lângă Blaj, ca fete și flăcăi să dea foc, la lăsatul postului, seara și să invârtă în jurul capului o furcă de lemn, umflată la cap cu paie și apoi legată la loc. (În Glogoveț era — în loc de furcă — o roată aprinsă, care era rostogolită la vale, din creștetul unui deal.) Cei ce invârteau furca sau cei ce dădeau roata de-a dura, spuneau: mergem, „să silim“... și strigau: „*silită moră*“.)

Era un fel de judecată, deoarece iată unul din cântecele cântate din acest prilej:

Care fată-i mai bătrână

S'o punem cățea la stână —

*) Cuvinte din vremea românilor. Ei spuneau; *soltto more* — după obicei.

Să-i punem sgărdă de fier,
 Să mănce cu câinii zer. —
 ... Cine nu și-o tors călții
 Să il p...*) (ude) mâții! —
 Cine nu și-o tors' fuioru',
 Să il p... (ude) și dihoru'.

Cântece de acum 68 de ani

Din Mănărade, de lângă Blaj, cântate
 de tatăl și mama *Mariei Apolzan*.

Când voia tata să năcăjească pe mama, cânta:

Murguț cu coama rotată!
 Mai scapă-mi capu' de-odată,
 Să te bag la grajd de piatră,
 Să-ți dau fân cu porția,
 Ovăsu' cu ferdela,
 Ție fân, ție ovăs,
 Badii gură și scoverzi.

Ori: „Paș, paș, paș,
 Murgule, paș!
 Că ne vine-un păgubaș!“
 — „Las' să vie, stupe-l'ași!“
 Calea ie pe subt pădure,
 Pe toți mánjii-i dau țádule“.

Mama cânta:

Pe la noi, pe la pădure,
 Merge-o nevăstuță 'n lume,

*) O vorbă mai puțin urednică de a fi scrisă pe hârtie.

***) Altă vorbă de ocară.

Cu copilu' mic in brață,
 Merge să se prăpădească,
 Cu copil nebotezat,
 Fugită dela bărbat.
 Și pruncu' tot plângea,
 Maică-sa așa zicea:
 „Taci, pruncuț și nu mai plânge,
 Că hoții ne-'or auzi
 Și la noi că și-'or veni
 Și pe mine mă va lua
 Și pe tine te-a lăsa!“
 Nici vorba nu isprăvi
 Și hoții 'nainte-i ieși
 Și din gură-așa grăia:
 „Nevastă, nevasta noastră!
 Ingroapă pruncu' ți in pământ,
 Și hai cu noi la hoțit!“
 Ea din gură-așa grăia:
 „Ba io nu l-'oiu îngropa!
 Că-i păcat de Dumnezeu,
 Că-i născut din trupu'-meu!
 Și i-'oiu face-un legănel,
 Subt tufă de cărpănel,
 Când vântu' va trăgăna,
 Pruncu' mic s'a legăna...“

Tata cânta:

„Murguleț,
 Murguleț, căluțul meu!
 De ce bați din drum mereu?
 Ori ți-e greu trupșoru' meu?“

— „Nu mi-e greu trupșoru' tău,
 Drag stăpân, stăpănu' meu,
 Dar mie greu năravu' tău,
 Drag stăpân, stăpănu' meu!
 Că pe la câte crășme treci,
 Pe la toate te oprești,
 Drag stăpân, stăpănu' meu!
 Tu-ți petreci cu mândrele,
 Iar eu rod zăbalele.
 Drag stăpân, stăpănu' meu!
 Place-ți ți' cu mâna 'n sân —
 Așa-și mi' cu botu' 'n fân,
 Drag stăpân, stăpănu' meu!
 Place-ți mândra după cap,
 Așa-și mi' cu straița 'n cap,
 Drag stăpân, stăpănu' meu!

Din toate mândrele mele,
 Numai una de-ași vedea
 Cinci ferii de vin ași bea,
 Nimănu' n'ași închina,
 Făr' la mândra, săraca!

Alte cântece, tot de acolo :

Spune-i, mândro, maică-ta,
 Să-și inchiză ulița —
 Tot cu piatră și cu glajă,
 Că de mini nu se mai sparge.
 — Badio, pe la voi, prin curte,
 Poate umbla strigoaia,
 Că de tină nu va da,

Că n'o calcă carele,
Nice, badeo, vitele,
Numai, dragă, găște|e.

— Sara bună, badiu-meu. —
— Stai, mândro, să vin și eu.
— Las', badeo, nu mai veni,
Că ce-o fost nu va mai fi,
C'o trecut, sărman de tine,
Să mai pui mâna pe mine
Și-o trecut, sărman de noi,
Să ne iubim amândoi.

Cântă, fată, nu ofta,
Până ești la maică-ta —
Că dacă te-'i mărita,
A cânta nu-i cuteza —
In casă, de soacră-ta,
In tindă, de socru'-tău,
Afară de mutu' tău...

(De prin 1868—70.)

Cântece populare

adunate de *GHEORGHE POP*, învățător.

Poate fi lelea frumoasă,
Că bea vin și — șede-acasă
Și *coată* umbra de grasă.
Poate fi lelea albuță,
Că bea vin și pâlincuță,
Șede-acasă, la umbruță.

(Culeasă in comuna Chend.)

— Leliță, picior de câne,
 Ce mi-a da măta cu tine?
 Da-mi-a o vacă și-o junincă
 Și-un oluț de dus pălincă.
 Pălincuța noi 'om bea
 Și juninca 'om tăia.

(Tot de acolo.)

Când era ca să trec Oltul,
 Cu a mea mândră, cu totul
 Și podarul cerea-un zlot
 Și pe-a mea mândră cu tot.
 Eu decât să dau un zlot.
 Mai bine mă bag in Olt,
 Cu a mea mândră cu tot.
 Unde-a fi Oltul mai mare
 M'a trece mândra n spinare —
 Unde-a fi Oltul mai mic,
 M'a trece de nu m'ating.

(Din comuna Vesăuș — Târnavă-Mare.)

Doamne, nu da nimănu
 Ca mie și codrului,
 Codrului i-ai dat nuiele,
 Mie dor și multă jele.
 Codrului i-ai dat stejar,
 Mie dor și mult amar.

(Din comuna Lemniu.)

Dela satu' nost incoace
 Nici cânepa nu se face,
 Nici fetele nu știu toarce.

Torc urzala, ca tãnjala
 Și fuioru', ca picioru'.

(Din comuna Purcãreș.)

Nu te ținea, bade, tare,
 Cã nu ești din viță mare —
 Ești din viță de ovãs,
 Eu din grãu de cel ales,
 Tu din viță de săcarã,
 Eu din grãu de primãvarã.

(Din comuna Chend.)

Cãntece populare cehe

Traduse de *IOAN NERUDA*, în l. germ.
 După tãlmãcirea aceasta.

Cine este fericit!

Fericit cel fãrã de avere!
 Nici peceti, nici lacãt cere.
 Fãr' de griji, doarme pe jos —
 Hoși s'atrãgã-i de prisos...

Indrãgostiții nenorociți.

În pãdure se indrãgostea perechea,
 Pe tãcute bucuria o simția —
 Când un trunchiu nãvalnic se prãvale
 Și pe el ucide-l și pe ea.

Bine-a săvârșit că vieață luat-a
 Amânduror trunchiul de-odată,
 Căci așa nu-i chip să verse lacrimi
 După ce-a pierdut, flăcău ori fată....

Gânsacul de bun-simț.

Un gânsac mic, tinerel,
 Cum sbura 'n albastru el!
 Nu fu 'n stare să mai-sboare,
 In pârâu scaldă — aripioare.

Obosit căzu 'n pârâu
 Și beut-a făr' de frâu —
 Sta crâșmarul înbufnat:
 Crâșma peste cap i-a dat!..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Un povestitor: Ion Creangă.

— 100 de ani dela nașterea lui. —

Știa boierul basarabean Stroescu de ce alege pe „Harap Alb”, povestea, și „Amintirile din copilărie” ale lui Ion Creangă ca să se răspândească în mii și mii de exemplare, cu literă citeață și în scoarțe trainice, prin satele noastre, sub ocârmuirea „Asociațiunii”. Voia să dea astfel hrană sufletească țăranului și să apropie sufletește vieața sănătoasă a țăranului moldovean de vieața tot atât de sănătoasă a celui din Ardeal. Voia să spună, prin graiul lui Ion Creangă: iată, ce oameni posnași, de treabă, sânguitori, muncitori, se găsesc în binecuvântata Moldovă!

Și n'a greșit, pentru că poveștile, znoavele și „Amintirile” sprintene, duhlii și pline de un deosebit farmec au fost multor mii și mii de cetitori „cartea de căpătâi”. Chiar și într'o tălmăcire englezească, a plăcut mult în Anglia, iar un învățat francez a scris o biografie și o analiză a operei lui Creangă — dovadă că un Creangă merită să fie cunoscut.

Scria odată cineva că și o carte poate fi *doftorie* sufletească și că în unele spitale se folosește și lectura pentru însănătoșirea bolnavilor. Despre muzica unui mare compozitor, Mozart, a scris un scriitor că ar fi jocul vesel al unui copilăș care se scaldă, fericit și râde și dă din mânuțe, și adeverea că muzica asta i-a sporit tămăduirea, odată, după o boală. Victor Hugo, marele scriitor francez, spunea despre un timp frumos, că i se pare că îngerii ar fi curățit de dimineața cerul, ca să fie atât de minunat.

Scrisul lui Creangă — să nu fie cu supărare — este și el o astfel de doftorie sufletească, ce te întreamează și — cetind unele din paginile lui Creangă, din amintirile din copilărie, — par'că și pe acolo ar fi fost curățit de dimineața cerul, ca să te bucuri, tu, cetitorule, de frumusețea răspândită.

Opera lui Creangă reoglindește pe țăranul moldovean de dinainte de războiu, cu întreg felul lui de cugetare, cât se poate de bine.

În zilele de 18—22 Iulie 1937 s'au desfășurat în satul nașterii lui Creangă, în Humulești, sărbătorile pentru aniversarea a 100 de ani dela nașterea povestitorului Creangă. Slujbă bisericească, reprezentație teatrală, conferențe, cuvântări — de toate au fost, după cum se și cuvine.

Părintele Sachelarescu a vorbit respicat: „Am venit astăzi *dela mari depărtări*, din toate colțurile țării, să ne plecăm în fața casei lui Creangă din satul Humulești, sat care trebuie să se simtă mândru că a dat o valoare cu care se mândrește întreg neamul și al cărui geniu de exprimare în limba curat românească, a trecut de mult hotarele țării”.

Memoria lui Creangă merită să fie sărbătorită de mic și mare, ca faima să se răspândească pretutindena și la noi.

Să nu fie sat, oricât de dela spatele lui Dumnezeu ar fi el, în care să nu fi pătruns vorba firavă a moldoveanului Creangă. Bibliotecile să-și socotească drept o deosebită cinste să aibă scrisul lui Creangă, în ediții mai mici ieftine („Biblioteca pentru toți”, „Biblioteca scriitorilor români”, Bibl. „Astra”, etc.), dar și în edițiile *ilustrate*, mai cu seamă că acum avem nește ediții de-a mai mare dragul. (Editura Gh. Filip, cu ilustrații de A. Murnu și editura „Cartea Românească”, cu ilustrații de pictorul Stoica, 2 volume minunate, nu-i vorba, mai scumpe: 100 și 150 de Lei, dar vrednice de a fi în *fiecare* bibliotecă!)

Seara, la șezători, la sărbători, la serbări școlare și sătești — pretutindeni, să se cetească pagini din scrierile minunatului povestitor Creangă și dacă — ici-colo — s'ar găsi câte un cuvânt neînțeles, să se explice ascultătorilor.

Cineva a scris, după ce a citit din Creangă :

Creangă ? Un codru 'ntreg, măreț, cu grai !
Te plimbi adesea și te simți ca 'n rai,
Alt'dată râzi de gluma sănătoasă
Și te 'nfrățești cu omul dela coasă.

La Sfarmă Piatră ai „pielea găinii”,
 Măciucă părul! Uiți mâncarea cinii
 Și-ai tot ceti, ai tot sporovăi,
 Cu „moșul” Creangă — vârstnici și copiii!

Cine n'a cetit din Creangă (și cel care a cetit) să
 facă bine și să citească și să *adeverească* dreptatea celor
 scrise mai sus.

Păstrarea sănătății.

Vieța este un dar scump, venit din ceruri, iar sănătatea este comoara cea mai prețioasă a vieții. Totuși, nu este prețuită așa cum cere interesul și fericirea fiecăruia. Astăzi toți își bat joc de ea, toți fac nenumărate greșeli împotriva ei.

Rar întâlnim astăzi un om înțelept, care să-și conducă cu atențiune și cu știință viața, pe valurile viforoase ale mării vieții. Rar întâlnim azi *un om*, care să cunoască regulile igienice. Mulți nici nu voiesc să cunoască aceste reguli, ci cu o ușurință păcătoasă sunt proprii lor ucigași.

Ce dureros că nu toți urmează faptul înțelept, rupt din sufletul dornic de ajutorare și de milă al doctorilor. Doctorii ne arată regulile igienei, cari sunt legi sfinte și trebuiesc cunoscute de toți cei ce iubesc viața și sănătatea.

Dar legile sănătății mai sunt și legi simple, cari pot fi înțelese, învățate și urmate de orice om, fie chiar necunoscător de carte.

Nici numărul acestor legi nu este prea mare, așa că pot fi ținute zi de zi de oricine: mici și mari, slabi și tari.

Iată legile sănătății, deci și ale fericirii:

1. *Omule, păstrează curățenia.* Nimic altceva decât singură curățenia apără pe om de boală și de suferință. Murdăria aduce boli multe și riscate. Podoaba cea mai strălucită a casei, a curții, a străzilor, a satelor și a orașelor este curățenia. O floare rară pe la noi.

Omule, înțelege: iubește curățenia și o întreține în casă, în curte, în grădină și în stradă. Locuința trebuie văruită de 2—3 ori la an, podeala trebuie măturată zilnic cu mătura udată și frecată cu leșie la 3—4 zile odată;

2. *Omule, adu-ți aminte că trupul este templul Domnului,* cum spune sfânta carte. Trebuie deci să fie trupul tău mai curat decât toate. Spală-ți corpul întreg de 1—2 ori la săptămână, iar picioarele spală-le seara și schimbă des ciorapii sau obielele. Nu uita că râia, bubele, păduchii, pu-recii nu se fac pe trupul întreținut curat;

3: *Omule, omule, nu uita niciodată, în toată viața, să-ți speli mâinile înainte de mâncare.* Mâna murdară duce la gură odată cu mâncarea și sămânța bolilor: *microbil*, cari sunt nevăzuți, fiind foarte mici, dar sunt foarte primejdioși. Taie-ți unghiile odată la săptămână și curăță murdăria de sub ele, zilnic;

4. *Omule, fii cumpătat la mâncare.* Astăzi mai toți oamenii mânâncă mai mult decât au nevoie și de aici provin atâtea boli, de stomac, de ficat, de rinichi, de intestine, cari primejduiesc sănătatea și scurtează viața.

Omule, nu uita: mâncăm ca să trăim și nu trăim ca să mâncăm. Mânâncă deci bucate curate și nutritoare: lapte ouă, carne, legume, fructe, pâine, mămligă, dar ține cum-pătul, ferește-te de mâncări grele la mistuit, cari otrăvesc trupul. Postește toate posturile scrise de Sfânta Biserică. Postul este spre întărirea trupului și a sufletului;

5. *Omule, nu bea băuturi alcoolice.* Nu învăța năravul beției, căci vinul, berea, rachiul, țuica, dacă beai zilnic, chiar fără să te îmbeți, năruie sănătatea, arde stomacul, ficatul, inima și răunchii, cauzează rane la stomac, racul, nădușeala, boala de apă, guta, aprinderea de plămâni. Ca un blăstăm necruțător nimicește sămânța omenească și puterea de viață a urmașilor. Copiii bețivilor se nasc orbi, surdo-muți, epileptici, idioți, criminali;

6. *După fiecare mâncare, spală-ți gura,* ca să-ți păstreze dantura (dinti) sănătoasă. Nu uita că mistuirea începe în gură, iar fără dinți buni nu este mistuire sănătoasă. Dantura curată este o mare podoabă! Dacă nu ai mijloace să cumperi pastă de dinți, freacă-i cu praf de cărbune, amestecat cu puțină sare;

7. *Imbracă-te după vreme, dar totdeauna curat.* Schimbă negreșit odată la săptămână albiturile de pe trup și din pat. Păstrează portul național român, cu șire, cu gulere cusut în motive românești, care este o mare podoabă și nu are pereche în lumea mare;

8. *Muncește cu dragoste și cu veselie, căci munca înalță, întărește și fericește pe oricine.* Muncește cu chibzuială, cu sistem, fără „graba, care strică treaba“, cu răbdare, tacticos și vei produce ceva bun, dar nu uita că munca peste măsură scurtează viața. Trupul are nevoie și de odihnă. Trebuie să dormi 7—8 ceasuri în fiecare noapte.

Muncește 6 zile pentru toate trebuințele trupului tău, petrecând Dumineca și sărbătoarea în biserică, în rugă și în gândurile cele bune, cetind cărți, reviste, gazete, cercețând: Casa culturală, Școala, Conferințele „Astrei“, „radio“-ul, făcând exerciții cu: „Șoimii Carpaților“, învățând jocuri naționale și cântând în corul Cercului.

Înalță-ți și-ți întărește sufletul pentru o săptămână întreagă! Ocolește cârciuma și tovărășia celor răi și ticăloși, cari te pot duce la rătăcire. Fii brav!

9. *Nu te lăsa condus de pofta deșarte.* — după plăceri trupești, căci Dumnezeu a lăsat pedeapsă după ele și te copleșesc boli lumești: sifilisul, șancărul, blenoragia, aprinderea rușinoasă, cari duc la suferințe, la spitale, la nebunie și se va adevăra ție că :

„După o clipă scurtă de plăcere,
Vin ani încărcăți de durere”.

Nu risipi neștiutor toată vîlaga ta. Nu fii sclavul pornirilor animalice, că singur îți vei săpa mormîntul, înainte de vreme.

Fiecare român trebuie să incheie taina sfintei căsătorii la timpul potrivit, căci așa va scăpa de ispita acestei lumi, căzută în grele păcate, va scăpa de boli lumești, iar — urmînd porunca lui Dumnezeu, — prin familia întemeiată, va asigura viitorul neamului românesc și al țării, care trebuie să fie muncită, condusă, locuită și apărată de fiii neamului românesc din veac în veac. Nu uita că cel ce are copii nu moare niciodată, ci vieața lui, sângele lui, se prelungeste prin urmași, în veșnicie;

10. *Lăsați să intre în casa voastră lumina, aierul și soarele, cari sunt izvoare de sănătate.* Primeniți aierul din casă cât mai des, prin deschiderea ferestrilor, dar mai ales seara, înainte de culcare, să nu uitați a-l primeni sau lăsați și peste noapte o parte de fereastră deschisă.

Unde nu intră aier, lumină și soare, acolo se încuibază bolile. În locuințe umede, întunecoase, necurățite, neaerisite, cu podeala murdară și cu miros de mucegai, se

îmbolnăvesc cei din casă — copiii mai ales — de oftică, de slăbirea sângelui, de bube și de reumatism.

Dr. EUGEN NICOARĂ,
inspector general sanitar.

Economice.

Legea muneii de folos obștense.

Cu această Lege de un nespus folos, făcută și pusă în aplicare în acest an, se pornește în țara noastră o muncă, care va înnoi fața lucrurilor pe întreg cuprinsul pământului românesc.

Adevărat că lucrări indeobște s-au făcut de veacuri, se fac acum și se vor face și în viitor. Când a fost să se facă o biserică, o școală, o casă comună, drumuri de hotar și altele, întotdeauna a pus mâna întreagă obștea satului-sau orașului, fiindcă un lucru mai mare și bun niciodată nu se poate face de un singur om.

Dar ceea ce se are în vedere prin Legea de care ne ocupăm aici este nu numai o întregire foarte potrivită a lucrărilor în deobște de până acum. Felul cum ea este întocmită și cum trebuie îndeplinită va face ca lucrările de folos obștense să sporească în scurt timp, în toate privințele și pe urma lor să vedem sporind îndoit și întreit și roadele lor.

Cine sunt cei ce au să facă munca de folos obștense? Sunt *tinerii premilitari*, al căror număr, în toată țara se ridică la sute de mii. Adică o întreagă armată.

Ei se adună în *subcentrele* stabilite, unde se face de regulă concentrarea. *Supravegherea și disciplina* (buna regulă), precum și *grija locuinței* (cazărmei) și *hranei* tinerilor concentrați cad în sarcina ofițerilor și gradaților instructori din pregătirea premilitară.

Conducerea tehnică a lucrărilor va fi îndeplinită după specialitatea sau firea fiecărui lucru. Unde se cere la conducere *inginer* acolo va sta la îndemână inginerul, unde se fac lucrări pentru îmbunătățirea plugăriei va conduce *agronomul* și tot așa în ce privește grădinăria, replantarea pădurilor ș. a. Vor fi puse astfel la contribuție organe atârătoare de ministerul de comunicații (a drumurilor), de agricultură, domenii, sănătate și muncă.

Medicii de circumscripții (de cerc) vor lua măsuri de igienă, precum și vizitarea medicală a tinerilor concentrați.

Lucrările de îndeplinit sunt foarte numeroase. Din ele înșirăm aici câteva: curățarea și întreținerea cimitirelor de eroi și a mormintelor istorice; dregerea imprejmuirii bisericilor, școlilor, primăriilor, spitalelor; repararea șanțurilor ce trec prin comună; dregerea și curățirea terenului din jurul fântânilor; întinderea pietrișului și reparațiuni ușoare la șosele; plantații de pomi și arbori în lungul șoselelor și în pepiniere (grădini pentru prăsirea de arborei și pomișori); curățarea izlazurilor (pășunilor) comunale; secătuirea bălților; regularea cursului râurilor; plantarea râpelor și dealurilor pleșuge cu arbori; replantarea pădurilor ș. a.

Pentru marele ei folos munca de folos obștească este introdusă în multe țări, ca s. e. în Bulgaria, Italia, Germania ș. a. Și ea pretutindeni s'a dovedit a fi un mijloc puternic pentru înnoirea lucrurilor, cari, în lipsa ei, s'ar mai amâna cu zecile și chiar sutele de ani, cum de fapt s'a amânat până acum cu mii de ani.

În interesul înaintării spre mai bine a neamului nostru trebuie să ne bucurăm de aducerea acestei Legi și cei ce sunt obligați să conducă și mai ales cei ce au să muncească în marginile acestei legi (tinerii premilitari) să îndeplinească cu trăgere de inimă lucrările cari le revin.

Munca să nu fie făcută numai de mântuială, ci astfel ca prin ea să se schimbe numele de ocară al *muncii de obște* (*lucru de obște* sau *boșe*) prin care se înțelegea și se înțelege în popor orice lucru făcut rău.

O altă Lege folositoare:

Legea de organizare a agriculturii.

Adusă tot în acest an (1937), această Lege deschide căi și mijloace noi pentru îndrumarea rațională (înțeleaptă) a lucrărilor privitoare la plugărie.

Din cauza că până acum țaranului nostru i-a lipsit în cea mai mare măsură o îndrumare înțeleaptă pentru înaintarea plugăriei, roadele muncii sale nu au fost răsplătite cu belșug.

Acolo unde plugarii altor neamuri sunt povățuiți în privința plugăriei, de mai demult, la tot pasul, de conducătorii lor, iau roade indoit mai multe și mai bune decât cele luate de plugarii noștri, sau roade mai multe și mai bune din hotar, din livezi, pășuni, vii, grădini ș. a. Animalele lor sunt de soiuri mai ales și mai de preț. Comasarea este introdusă la ei în toată țara, pe când la noi lipsește în mare parte.

Ei lucrează cu mașini agricole, cari înlesnesc munca plugarului și sporesc roadele.

Și tot așa se urmează cu toate lucrurile cari se țin de plugar și plugărie.

Pentru îndreptarea răului s'a creiat *Legea de organizare a agriculturii*, avându-se în vedere că săteanul nu poate să fie îndrumat pe cale mai bună în ale plugăriei, nu numai prin conferințe, adică prin vorbiri și cetiri din cărți, ziare și reviste, ci mai ales prin *pildă vie*, în mod practic, punându-i la îndemână tot felul de înfăptuiri pe cari vrem să le urmeze și îndeplinească și el.

Astfel s'a ajuns la convingerea (credința) că — prin înființarea, așa-numitelor *Centre agricole*, de cari s'au înființat până acum în țara noastră 200, toate înzestrate și cu organele tehnice trebuincioase: medic veterinar, agronom, inginer silvic, cu mașinile trebuincioase, cu semințe selecționate (alese) ș. a., — se va putea face un pas însemnat în scopul organizării agriculturii.

Din aceste Centre ajung cam 3 pe fiecare județ. Dar ținta este ca, mai îngrabă, să avem câte un astfel de Centru în fiecare plasă și cu timpul în fiecare comună.

Aceste Centre agricole le-am putea numi minunate *Școli practice de agricultură*, unde țărani vor avea prilej de a vedea cum trebuie purtată agricultura cu toți ramii ei.

Din cele 200 Centre și din cele ce se vor mai înființa, avem nădejdea, să se răspândească în scurt timp raze vii de lumină, în ce privește agricultura rațională, la noi, cu roade imbelșugate, cari vor produce neapărat o ridicare la bunăstare a plugărimii noastre.

Țărănimea însă trebuie neapărat să cerceteze adeseori aceste Centre, să vadă ce și cum se face acolo, să ceară sfaturi dela conducătorii Centrelor și să urmeze exemplul ce li-se îmbie gratuit.

R. SIMU.

Multe și de toate.

Bogații și săracii.

(Ce scria contesa *Ana de Noailles*, născută *Brâncoveanu*, când era de 14 ani.)

Ce nedreptate se face *tuturor* bogaților când li se spune, când li se aruncă în față învinuirea că sunt cruzi și că nu se îngrijesc de săraci. Sunt o grămadă de oameni cu avere *cari se gândesc* și la săraci și cari îi sprijinesc din greu, și la orașe și la sate.

Că sunt și altfel de bogați — dar care tagmă de oameni, este lipsită de cusururi? E vorba ca să-și dea truda cât mai mulți ca frecările dintre clasele sociale, dintre „domni”, muncitori și țărâtime, să fie cât mai puține și mai lipsite de patimă.

Una din scriitoarele noastre de samă, *Bucura Dumbravă*, (care a scris frumoasele romane: „Haiducul” și „Pandurul”) femeie bogată, spunea: de câteori mă scol în casă caldă, mă gândesc că a trebuit *cineva* să se scoale înainte de mine, să facă foc și-i dau cinstea cuvenită. — Și la noi, când cu „exproprierea”, o mulțime de boieri și-au oferit moșiile ca să aibă țărâtimea, încât este o *minciună sfruntată* și o nedreptate revoltătoare să strigi când e vorba de boierii dela noi, că sunt „ciocoi”, că n'au avut grije de țărâtime.

Ascultați cum scria *Ana Brâncoveanu*, când era de 14 ani, Ana, care a ajuns mai apoi *una din cele mai mari poete ale Franței* (*Ana de Noailles*):

„O, cât trebuie să sufere săracii, acești triști oropsiți ai sorții!... Nu-i lăsați niciodată să se târâie după pașii voștri.

Gândiți-vă că avem un suflet amândoi. Fiți prietinoși, fiți buni. Fiindcă nu pot fi ca voi, mândri — fiți umili, ca și dâșii. Nu faceți să simtă ființele acestea smerite că trebuie să ceară și să cadă în genunchi. Nu lăsați să vadă ce sunt: fiți voi, săraci cu săracul, sfiicioși cu dâșii. O! Dați din plin, ca și Cerul să vă ierte, ca cerșitorul care, pe drumul vostru, palid, cu ochii 'n jos, cerându-vă mila, să nu-și aducă aminte că a întins mâna”.

Ana Brâncoveanu a scris rândurile acestea în 1891.

Soarele, cântat de astronomul Flammarion.

„Salut! Soare uriaș, stea mică în nemărginit, dar — pentru noi — facă uriașă și însemnată! Cum nu te-am prea-cinști, câtă vreme ție îți datorăm îmbrățișarea caldelor și veselelor zile de vară și când, într'o dulce îmbrățișare, razele tale ating capetele unduioase ale spicelor, cari se auresc la atingerea ta! Tu ești acela care ții globul nostru pământesc în spațiu și îl reții în orbita ta, cu misterul legăturilor tale puternice și gingașe, ale atracțiunii. Tu ești acela, pe care te respirăm și în flori, în corolele îmbălzămate, cari își ridică, grațios, spre lumina ta, capetele ce se deschid și resfrâng strălucirea ta. Tu ești acela, care schinteiezi în spuma vinului vesel și, iatăși, tu ești acela, care ne farmecă privirile, când — în întâiele zile ale primăverii — tu impodobești așezământul omenirii cu toate gingășiile unei tinereti ce inverzește și inflorește.

• Pretutindenii te regăsim; peste tot recunoaștem înfăptuirile tale, cari se întind dela infinitul cel mare până la

infinitul cel mic. Ne plecăm capetele în fața puterii tale și îți admirăm măreția. Când te vedem, în serile triste de iarnă, dispărând în dosul coperișelor înălbite de zăpadă, ni se pare ca și când nu te-ai mai întoarce vreodată la noi, minunat glob de foc, care ne indulcești scurtele noastre zile de Decembrie, cu razele tale potolite, dar luna April ni te readuce, maiestos și falnic și inima ni se umple de nădejdi, în fața strălucirii luminoase a frumoaselor zile însorite".

Glume.

Văduvul. Mult se miră satu' 'ntreg cum de este cu puțință că badea Trofim, ajungând la bătrânețe, a avut nu mai puțin de 3 femei, rămânând văduv de două ori și luând de nevastă — trei surori.

Numai un hătru bun de glume a nimerit cuiu' 'n cap — spunând: Știți de ce a ajuns bătrânețele? Ușor de tot: a făcut *economie* cu soacrele. Murindu-i o nevastă, n'a mai vrut să-și schimbe soacra!

— „Măi, da mare măgar trebuie să fi fost ăl de te-a ras! Cum mai arăți!” — „Mă rad singur”.

De cele mai multe ori îți cauți fericirea cum îți cauți ochelarii: îi ai pe nas. (Gust. Droz.)

„Astra“ este-a tuturora!

N'auzi goarna cum răsună,
Peste văi, cetăți și sate.
Mici și mari, cei buni mi-adună.
Calde vorbe, 'ntr'aripate:
Vreți s'ajungem Aurora?
„Astra“ este-a tuturora!

Cer albastru vrem și soare,
Soare 'n suflet și 'n natură.
Rău 'n fașe să-l doboare.
Jos nestăvilita ură!
Vreți s'ajungem Aurora?
„Astra“ este-a tuturora!

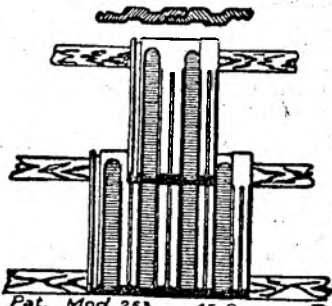
Dacă „Astrei“-i merge bine
Țara 'ntreagă propășește!
Jos blesteme, uri haine!
Toți vrem: tot ce ne uneste!
Vrem s'ajungem Aurora!
„Astra“ este-a tuturora!

Cine mi se dă de-oparte?
Cine rândurile strică?
Cine 'ntreabă: ce desparte?
Munți-venin cine ridică?
Braț la braț, vrem Aurora!
„Astra“ este-a tuturora!

Tu ne vezi din ceriuri, Tată,
Vrem să fim armata sfântă,
Cu iubirea-Ți intrupată!
Vină! Blne-ne-cuvântă!
Toți, ca fratele și sora:
„Astra“ este-a tuturora!

MUSCHONG

Fabrică de țiglă
LUGOJ (Banat).

Pat. Mod. 253 45 Buc. pro □

MUSCHONG LUGOJ

Tot ce este mai
bun, mai nou,
puteți găsi la noi!

Produsele noastre:

Țigle fălțuite

Mod. 253

Țigle solzi

Specialități: Cărămizi pentru pereți despărțitori, cărămizi celulare și dublu presate, sunt peste tot apreciate în urma bunătății și a frumoaselor lor culori roșii. — Siguranță desăvârșită contra trăsnetului, prafului, ploii și zăpezii în pod. :: ::

Vă oferă :

Țiglă nouă cu falțuri duble în lungime și lățime Nr. 333.

Patent 23.417, patentată conform decretului Regal
Nr. 354—1934.

Fiți cu atenție la marca noastră de fabrică

„ELEFANT“

Mostre și oferte Vă trimite cu plăcere
în mod gratuit!

MUSCHONG, Lugoj

(Banat).

Să iubiți Asociațiunea „Astra” — ceilalți
români ai acestei cărți!

Dacă iubiți Asociațiunea aceasta, să știți
că lucrați pentru propășirea noastră, a tu-
turora!

„Astra” vrea o țărânilme sănătoasă, de-
șteaptă, vrednică, eu gospodăria înfloritoare,
cu încrederea într'un viitor strălucit.

Calea „Astrei” duce spre mântuire!

Ultimele numere ale „Bibliotecii popo-
rale” sunt următoarele:

Nr. 234. *Răsărit de soare*, plesă în 3
acte, de *Nicolae Boeriu*.

Nr. 235—236. *De ce trebuie să muncim*,
învățătură economică națională, de *Gheorghe*
Brânduș.

Nr. 237. *Calendarul pentru popor al Aso-
ciațiunii*, pe a. 1937, întocmit de *Horia Petra-
Petrescu*.

Nr. 238. *Anecdote*, de *Gh. I. Chituc*.

Nr. 239. *Zile Mari*. Conferințe pentru
sărbătorile naționale: 24 Ianuarie, 10 Mai,
8 Iunie, Ziua Eroilor și 1 Decembrie de *Horia*
Teculescu.

Nr. 240—241. *Zile Mari*. Conferințe pentru
sărbătorile naționale: 24 Ianuarie, 10 Mai,
8 Iunie, Ziua Eroilor și 1 Decembrie de *Gh.*
Beniog și Aurel Radu.

Nr. 242. *Cărțiurari români*. Biografiile de
Ion Agârbiceanu. Material de utilizat și la
conferințe.

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII
S I B I U

Fondat la anul 1872

Reg. soc. bancare Nr. 1/1934

SUCURSALE • Brașov, București, Cluj, Dietosânmărtin
Lugoș, Mediaș, Tg.-Mureș, Timișoara.

Capital deplin vărsat	Lei 100,000.000 —
Fond de rezervă	33,000.000 —
Depuneri spre fructificare:	
a) vechi	” 314,051.853 —
b) noi	” 167,952.934 —
Active	” 755,371.992 —

**Cel mai vechiu institut de credit
din întreagă România.**

Legături cu toate centrele din țară și străinătate.

Primește depuneri spre fructificare pe lângă o dobândă de 3—4% după condițiunile de retragere.

Vinde și cumpără efecte și valori cotate la bursă.

Diracțiunea.